

70

✱✱

xii

Mur

1080e

N. 23.

Frencsenyi Tanstól
megválasztott
a fiak munkái példányát
1880. sept. 4.

RMKI
931a.
(Teljes.)

A
BOLDOGSA'GOS
SZVZ
AZ HALALLAL
TVSAKODOK
ANNYA.

Mellyet elsőben deákul ki-
bocsátot az IESVS Társa-
ságában lévő

P. NÁDASI JÁNOS:
Most pedig

Meg-öregbétvén Magyarul
fordítot ugyan azon IESVS
Társaságában lévő

P. JÁZBRINI THAMÁS

NAGY-SZOMBATBAN.

Nyomtatta az Academiai bötűkkel

Schneckenhaus Menyhárt Vencefzlo .

Anno 1658.

Maria Mater Agonizantium.

✠ (I.) ✠

A' KERESZTYÉN OLVASÓHOZ.

FEl-tet chellya, e' rövid
írásoczkának, kegyes
Olvasó, nem egyéb, ha-
nem hogy a' Magyar Nem-
zetben ama régi buzgó ajéta-
tosságot Afiszonyunkhoz Vj-
iobban fel-ébreszse. Talám
a' mi jámbor Eleink idejében,
nem volt igen nagy szüksége
a' Magyaroknak efféle ébresz-
tő ősztönre; mivel az igaz
keresztyén vallással egyyüt
szopták; el tanulták vala-
Bóldog Szűzhöz való ajéta-
tosságot: úgy hogy ugyan ak-

A

kor

kor lettek MARIA chelédévé
 és örökös szolgáivá, mikor a'
 kerefztyén hit által a' Christus
 Hívej közzé számláltattak.
 De minek utánna az irigy Ör-
 dög az igaz tudományt, és
 Jsteni szolgálatot Országunk-
 ban meg-vesztegeté; ottan
 minden chalárd mesterségét
 arra forditá, hogy Afzonyunk-
 hoz való köteleffégünket
 fel-szabadicza, és gyökerestül
 ki-gyomlállyá akkor való ajé-
 tatofságot édes Nemzetünk
 szívéből. Mint ha semmi
 ágyúval, az igaz kerefztyén
 vallás falajt, könnyebben el-
 nem-ronthatná, hanem ha-

annak

ának erős bástyáit úgy mint,
 a' Bóldog Szűz tiszteletit és
 szeretetic elsőben vastagon
 ostromlaná. Noha ha igazat
 akarunk mondani, senkinek
 az egy Jsten után annyival
 adossak nem vagyunk; senkit
 annyira bõhûlni és szeretni
 nem tartozunk, mint a' men-
 nyek királynéját. A' mint
 egyenlõ erzelemmel tanít-
 tyák, és fok fontos okokkal ál-
 latttyák a' Catholicus Docto-
 rok; mellyek között chak
 kettõrül akarok én most em-
 lékezni.

És leg először, a' mí min-
 nyáitunkat Afzonymunk tisz-

A 2

tele-

teletire és szolgálatyára kö-
telez, az ő meg-bőchülhetet-
len méltósága; mert a' mint
igazan mondya Sz. Anselmus
*de Excell: Virg: c. 2. Hoc solum
de sancta Virgine predicari, quod
DEI mater sit, excedit omnem
altitudinem, quae post DEVM di-
ci, vel cogitari potest.* Ha a' Böl-
dog Szűz felől semmit egye-
bet nem mondhatnánk-is,
hanem csak azt, hogy Jsten
Annya, felül haladna minden
feléget, mellyet Jsten után
ki-fejezhetünk és ki-gondol-
hatunk. Azért ámbár nem
tudom michoda fényes Világ
biro Fejedelemségekről gon-

dol-

dolkodgyunk-is, de mind
azok, merő csak árnyékok
ahoz az Anyasághoz-képest.
Erre nézve bátran írja Sz. Bo-
naventura in *Opusc: c. 1.* hogy
noha az Jsten nagyob világot,
nagyob eget teremthet, de
nagyob Anyát, az Jsten An-
nyánál nem teremthet: mert
a' mint Aquinum-beli Szent
Thámas *1. p. q. 25. a. 6. ad 4.*
mondgya: Ez az Anyaság,
neminemű végetlen méltosá-
got foglal magában: sőt a'
véghetetlen Jstenségnek fel-
séget méhiben be-zárta, a'
mint szól Petrus Damiani in
Nativit: B. V. Quid grandius

A 3

Vir-

Virgine MARIA, qua magnitudinem summa divinitatis, intra ventris sui clausit arcanum?
 Michoda, ugy mond, nagyob Szűz Marianal, ki az ő méhinek rejtekibe az Jstenj felségnek nagyságot be-rekesztette? Tovab mégyen és azt mondgya: *Attende Seraphin, & in illius superioris natura supervola dignitatem, & videbis quidquid maius est, minus esse Virgine, solumq; opificem, opus istud supergredi.* Tekincz-meg a' Serafinokat, és ha kedved tartya, röpűly fellyeb azoknális, és nylván meg-tapasztalod, hogy valami az egész terem-

ter állatok között, legnagyobkissébb e' Szűznel, és egyedűl csak az alkoto Jsten haladgyamegezt az ő alkotmányát.

Ha azért, mind a' természet, mind az igaz okosság vezetéséből annyival nagyobra szoktuk böchtülni az embereket, mennyivel nagyob méltósággal tündöklenek; nylván következik, hogy minden teremtet állatok felet tartozunk Aszszonyunk Mariat tisztelni és böchtülni; mivel a' mint szól Szent Anselmus *de Excell: Virg: c. i.* az Jsten Annyának felséges méltosá-

ga, minden teremtet dolgot felül halad.

Jonet vagyon hogy nem chak a' mostani Doctörök, hanem még a' régi Sz. Atyák is ugyan elmét futtattak, kichoda közzülök adhat méltóságosb nevet Afzszonyunknak, és kichoda talál felségesb titulust nékj. Azért némellyek az Istenség Királyi szekinek neveztik. Némellyek; Mennyei chudának és szentséges látásnak. Némellyek; A' Szent Lélek szent hajlékanak, és minden Szűzek tetejének. Némellyek. A' Szentségnek szentséges kinczinek, és az Isteni kegyelem leg-

nagyob

nagyob satorának. Némellyek: Gyönyörűség helyének, mellyet az Isten minden mennyei gazdagsággal fel-ekesitet. Némellyek: Iakob chillagának, melynek sugára az egész Világot meg-világosítja, kinek fénye tündöklök az egekben, a' földieket meg-battya, meg-melegiti a' sziveket, neveli a' io erkölchöket, meg-emiszi a' vétkeket. És hogy többeket ne emlichünk, halljuk mit beszil ezen Szűzről Sz. Agoston serm: 35. de Sanctis. *Quid dicam pauper ingenio? cum de te quidquid dixero, minor laus est, quam dignitas tua meretur. Si coelum te vocem, altior es: si ma-*

A 5

trem

*trem Gentium dicam, precedis:
 se formam DEI appellem, digna
 existis: si Dominam Angelorum
 vocitem, per omnia te esse proba-
 ris.* Mit mondgyak en chekély
 elmivel (felőled ő Szűz) holot
 akar mit mondgyak felőled,
 chekélyeb lészén a' dichiret,
 hogy sem mint, a' te méltó-
 ságod érdemli. Ha égnek hi-
 lak, magasab vagy: Ha Nem-
 zetsegek Annjának monda-
 lak, meg-előződ: Ha Jsten
 ábrázattyának nevezlek, méltó-
 tonak találatol: Ha Angya-
 lok Kiralyneiának mondalak,
 minden képpen meg-bizo-
 nyodik, hogy az vagy. Illyen

bő-

bőchületes és felséges titulu-
 sokkal nevezték, és bőchülcék
 Aszszonyunkat a' regi Sz. Do-
 ctorok noha azonban meg-
 vallották, hogy mind penná-
 iok, mind elméjek meg-tom-
 pulannak dichéretiben, és va-
 lamit mondhatnak avagy ki-
 gondolhatnak, sokkal che-
 kélyeb az ő Anyai méltosá-
 gánál.

Ha Aszszonyunk Anyai
 méltóságához, az ő chudala-
 tos (zentségit hozza vettvük;
 ki nem láttya mennyre öreg-
 bedik köteleffigünk, hogy
 azon Szűzet minden terem-
 tet állatok-felet tisztellyük

és bőchüllyük? Ha magán a' felsőbség bőchülletet kíván; mit erdemel, holot a' szentséggel egybe-kapcholtatot a' meltság? a' mint Afzonyunk Maria-ba?

Az szentséget két dologban helyheztesik a' Theologus-ok, tudnia-illik az ártatlanságban, és az Jstenek megszentelő malasztyában; mely mind kettő oly tökéletesen taláztatot a' Bóldog Szüzbe, hogy soha senki, sem az emberek, sem az Angyalok-közzül arra a' tökéletességre nem érkezet. A' mi az embereket illeti, tudgyuk azt Sz. Pál *Rom.*

5. v. 13. tanításából, hogy minnyáian Adámba meg-estek és verkeztek, úgy hogy soha nem volt, ninczen, nem-is léfzen, még a' chechemősök-közzül-is a' ki minden bűntől éppen üres lett volna. Az Angyalokban is taláztatot valami feslettség, úgy mint a' partosokban. És noha azok, kik az Jstennek hívségében állhatatosan meg-marattak, semmi bűnben nem lélekzetek: mind azon által mivel keveseb malasztyok és szegétségek volt a' bűnnek el-távosztatására, azért ők sem voltak oly tavúl a' bűntől

mint az Isten Anyja, a' mint az Ő Sz. Fia bizonyítja ama mondásával: *Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te. Cant. 4. v. 7.* Eppen szép vagy en Jegyesem, és moczok ninczen te benned. Mely mondását a' mennyei Vőlegénynek e' képpen magyarázza Hugo Victorinus: *Tota pulchra es. Pulchra es intus, pulchra es foris. Intus in corde, foris in corpore. Intus rubicunda, foris candida, utrobique composita. Rubicunda per charitatem, candida per castitatem, composita per humilitatem. Totum quod in te est, pulchrum est, & nihil inest tibi,*
quod

quod sit sordidum. Tota pulchra es, pulchra per naturam, pulchrior per gratiam, pulcherrima fies per gloriam. Eppen, úgy mond, szép vagy. Szép vagy belől, szép vagy kívül. Belől szivedbe, kívül testedben. Belől piros, kívül feiér, mind kívül s' belől chinós. Piros a' szere-tettel által, feiér a' tisztaság által; chinós az alazatosság által. Eppen valami benned vagyon, szép, es semmi moczok avagy szeplő benned nem taláztatik. Eppen kedves, minden kedvetlenségnekül. Eppen teczes minden unalmaság-nekül. Eppen
szép

szép vagy. Szép vagy természet-szerint, szép vagy az Isteni malaszt-által, leg szeblészesz a' mennyei dichösség-által. Mely mondással jelenti ez a' Doctor a' bódlog Szűznek tókélletes ártatlanságot, úgy hogy sem a' chelekend-dőbűn, sem az eredendő szeplősoha ötet meg-nem-mockolta, hanem a' mintszületi-sekor, úgy fogantatásakor-is minden szeplő nekül találta-tot.

Nem-is ók nekül, mert ha az első Adam oly földből építettet, mely még akkor átok-nekül volt; ki hidgye

hogya

hogya' másik Adam oly Anyától öltözöt a' mi testünkben, ki valaha átokban eset volt? a' mint igen helyessen ókoskodik Tertullianus módvan: Szűz volt még akkor a' föld, úgy hogy sem va'ami munka azt meg-nem nyomta, sem maggal be-nem vette-tet, mikor Jsten abból az embert élő lélekké teremttette. Ha azért az első Adam Szűz földből vőtte eredetét; fokkal illendőb hogy a' második Adam oly földből, az az oly testből, mely minden serelem-nekül-volt, építettet az Istentől elevenítő lélekké. És no-

ha

ha Tertullianus csak örök szüzességét Aszszonyunknak akarja ezzel allatni: mind-azon által ezen ókkal bizonyíthatjuk az ő tökéletes ártatlanságot, es szépiöteleniségit: merthaz a föld, mely Ádámnak mint egy szüléje volt, átok nélkül volt; bizonyára sokkal illendőbb volt, hogy Aszszonyunk Maria, kinek tisztaságos véréből Christus Urunk teste a Szent Lélek által formaltatott, minden átok és moczoktól üres legyen.

Ezt az ő ártatlanságot példázta ama chudálatos Asz-

szony,

szony, kinek lábai alatt láczot a' Hold, mely fogyatkozásnak példája, a' Bölcznek ama, mondása-szerint: A' bolond mint a' Hold változik. És mivel a' Szent Szűz minden fogyatkozásoktól, mellyek a' teremtet állatokban találtnak éppen üres volt; méltan mondatik hogy a' Hold az ő labaj alatt vagyon a' mint Sz. Bernard magyarázza. És noha Sz. Bernard csak szinte a' chelekedendő fogyatkozásokról emlekezik a' megnevezet helyen; mind azon által Petrus Damiani *serm. de Assumpt*: az eredendőre-is ki

tervezet,

terieszti, úgy hogy sem chelekedendő, sem eredendő fogyatkozás és mochowok ő benne nem találta: Noha, úgy mond, a' Szűznek teste Adámtól származott, de az Adám szennyeiben nem keverőzött, hanem a' magános ártatlanságnak tisztsága, az örök világosságnak felelősségivé változott. *Caro Virginis ex Adam assumpta, maculas Ade non admisit, sed singularis continentia puritas, incandorem lucis aterna conversa est.* Azért mondgya Sz: Agoston *lib. de Natura & Gratia c. 36. contra Pelagium*: hogy mikor a' bűn-

rúl

rúl vagy on emlékezet, Bódog Afiszonyrúl, az ő Fia bőchülettért, semmi kérdést nem akar mozdítani: mivel abból tudgyuk, hogy neki bővebb malaszt égettetet hogja bűnt mindenestül meggyőzze; mert érdemes volt arra, hogy meheben fogadgya, és e' Világra szüllye azt, a' ki felől bizonyos hogy a' bűnnek semmi szennye őtet meg-nem-mocskolta.

Nem csak minden bűntől és fogyatkozásoktól éppen üres volt Afiszonyunk Szűz MARIA, hanem ennek felette minden Isteni ajándékokkal

és

és áldásokkal a' több szenteket
 sok képpen meg-előzte. In-
 netvagyon hogy a' több Szen-
 tek feie feliben böchületnek
 okaért chak fél Hóldot szok-
 tunk inni ; a' Bóldog Afz-
 szony labaj alatt pedig egész
 Hold fekszik : akarván evel
 jelteni , hogy a' mi a' több
 Szentekben legnagyobb és te-
 kinteresb, Bóldog Afzszony-
 ban leg kisebb és alachomb,
 gy hogy ahova a' több Szen-
 tek emelték szentígek tor-
 nyát, ő ott vetette fundamen-
 tomát tökéletességnek , és a'
 hol egyebek el-végezték , ő
 ott kezdette lelki épületit a'

mint

mint jelenti Sz. David ama-
 mondásával: *Fundamenta ejus*
in montibus Sanctis : Psal: 86. v. 1.
 Az ő fundamentomi a' Szent
 hegyeken. Mint ha azt mon-
 dana: A' Szentek a' több em-
 berekhez képest olyanók
 mint valami magas hegyek,
 de az a' hegy, mely az Ur há-
 za és lakó helye, úgy mint a'
 Bóldog Szűz, azokon a' bér-
 cheken fűdaltatot *Isaias 2. v. 2.*
 mondasá szerint: *Mons Domus*
Domini, in vertice montium pra-
paratus. mért a' mennyivel a'
 Szentek , a' köz embereket
 meg haladgyák , annyival az
 egész Szenteket meg-előzte

Afz-

Azfizonyunk MARIA. Azért
a' mint Jstenhez képest senkit
iónak nem mondhatunk, ugy
az Jsten Annjához képest,
senkit tökéletesnek nem ne-
vezhetünk, akár mennyi sok
aiandekokkal legyen-is fel-
ékesítette a' mint írja Sz. So-
fronius *Serm. de Assumpt. Virg.*
Okát adgya Sz Jeronymus:
Quia ceteris per partes praestatur,
MARIAE vero simul se tota infudit
plenitudo gratiarum. Mivel a'
több Szenteknek csak részen-
kint adatot, de MARIÁban egy-
czers-mind be-öntetett min-
den malasztanak tellyessége.
Azért méltan malasztal tel-

lyeknek

lyeknek köszönti ötet az An-
gyal: mért egyedül ő benne,
Jstennek bőségesb malasztja
és ajándéki, találtattak, hogy
sem mint az egész Angyalok-
ban és emberekben. Erről
élmékedvén Sz. Anselmus,
nagy álmélkodva fel-kiált
mondván: Édes Afzonymom,
mit mondhatok tovább felő-
led? mert mikor a' te dichőf-
ségedről, és bódogságodról,
és iavaidról gondolkodom;
mellyekkel Jsten téged mér-
ték nélkül meg áldor, ugy
teczikelmim meg-tompúl,
meg-nimul nyelvem. *Quid*
amplius dicere possum Domina

B

mea!

mea? immensitatem quippe gratia, & gloria, & felicitatis tuae considerare cupienti, sensus deficit, lingua fatiscit. Azon nyomba jár Sz. Methodius-is, ki magyarázván a' negyedik parancsolatot: Tiszteljed Atyádat és Anyádat, azt mondgya: Hogy meg akarván Isten ezt az ő parancsolattját tartani, és annak meg-tartásában másokat meg-előzni, *omnem matrigratiam & honorem impendit.* minden malasztal és böchüllettel az ő Annyát fel-tisztelte. Mintha az Istennek ki-merít-hetetlen kinczes tár-házában Ió, és aldás nem találatnék,

mellyet

mellyet az Annyával nem közlöt volna.

Igy lévén azért a' dolog, ki nem láttya, hogy annyival nagyobb böchüllettel és szolgálattal tartozunk Aszszonyunknak, mennyivel szenteb és méltóságosb egyéb teremtet állatoknál. Azért maga a' felséges Isten, mi képen e' földön leg drágáb és gazdagab ajándikival ekesítette-fel szent Annyát; ugy meny-országba-is, minden Angyáli karok feliben magasztalta, és leg nagjob dichóséggel tisztelte-fel, a' mint igen szépen taníttya Sz. Ber-

B 2

nárd

nárd *serm. 6. de Assumpt.* mond-
ván: *Angelicam supergrediens*
dignitatem, usq. ad summi Regis
thronum es sublimata, ubi posuit
idem Rex filius tuus, quod ex te
suscepit, ibi te posuit Reginam,
de qua illud assumpsit. Meg-
ladván az Angyalj méltosá-
got, szinte a' mennyei Király
szekéig magasztaltattál: mivel
azon Király odahelyezettte
a' mit tülled vett, a' hova té-
gedet mennyek kiralyneiat.
Okát-is adgya: *Neg. enim fas*
est alibi te esse, quàm ubi est id,
quod à te genitum est. Mert
ugy mond, nem-is illet hogy
masut légy te, hanem a' hol

vagyon

vagyon a' mi tülled születet.
Meltan-is mert ha Salomon
fiuj kötelelsigét szemel-elő
viselvén, nagy dichéretefsen
az Annyát iob keze-felől ül-
tette: elkelhinnünk, hogy
a' Fiu Isten-is, ki minden fiak-
nál inkább szerette és tisztelte
Szent Annyát, nem kisebb bö-
chülettel illette édes Szüleit,
a' mint bizonyítja a' Királyi
Profera ama mondásával: *Ad-*
stitit Regina à dextris tuis in ve-
stitu deaurato, hogy a' Királyné
vont arany köntösben allot a'
mennyei Királynak iob keze-
felől.

Második a' mi minnyáiun-

B 3

kat

kat Afzonyunk MARIA holtig
 valo szolgálatyára, szereteti-
 re, és minden teremtet álla-
 tok-feletvalo bõchületire kö-
 telez, az õ Anyai kegyéssége, és
 hozzánk mutató meg-szám-
 lálhatatlan sok io teteminye
 Jnnét vagyon hogy Sz. Janos,
 ezt a' Szűzet, a' napban, mint
 valami finyes királyi köntös-
 ben látta: mert mi-képpen a'
 Nap mind iokra, s' mind go-
 noszokra egy aránt fel-derül,
 és mindenekkel iot cheleke-
 szik, senkitül meg-nem-von-
 ván az õ élesztõ fenyés sugárit:
 ugy a' Bóldog Szűz-is, senki-
 nek érdemét nem vizsgállya,

hanem

hanem mindenekhez kegyes
 és könyörületetnek mutattya
 magát, minnyaiunk nyavalya-
 ian anyai szível szánakodik
 a' mint igazán mondgya Sz.
 Bernárd: *Non discutit merita,*
sed omnibus se se exorabilem,
omnibus clementissimam prabet,
omnium deniq, necessitates am-
plissimo miseratur affectu. Ugy
 hogy magok a' mennyei An-
 gyálok álmélkodván chudal-
 koznak az õ minden rendekre
 ki-terjedet irgalmasságán i-
 migyen tudakozván: kicho-
 da ez, a' ki éléb éléb mende-
 gel, mint valamj Vyonna
 támdot bajnali chillag, oly

B 4

szép

szép mint a' Hóld, választot
mint a' Nap? Holot a' piros
hajnali hasadáshoz, a' Hóld-
hoz, és Naphoz hasonlították
A szonyúkat a' Bóldog Lél-
kek, az ő nagy kegyessegeért;
mivel a' mint Innocentius Pá-
pa *serm. 2. de Assumpt.* magya-
rázza. A Hóld, éczaka világos-
kodik; a' Hajnal, virratakor;
a' Nap, nappal. Az éczaka, pel-
dazza, a' bünt; a' virradás, a'
penitentiát; a' Nap, a' szente-
ő választot. Valaki azért a'
bűnnek éczakájában hever,
tekinczen a' Holdra, könyő-
rőgyőn Mariának: A' ki a' pe-
nitentia virrattára fel-ebre-
det,

det, tekinczen a' hajnalra, kö-
nyörőgyőn Mariának. A'
ki végre, a' kegyelem napian
él, tekinczen a' Napra, könyő-
rőgyőn Mariának. Inner é-
szedbe veheted, hogy mind
bűnőskökhöz, mind peniten-
tia tartókhoz, mind pedig az
igazakhoz kegyelmét mutat-
tya A szonyúknak, úgy hogy
minden rendeknek kész az ő
szegérsége, és mindeneknek
világoskodik az örök életre.
Mértán mondgya ez okaért
Sz. Bernárd *serm. in illud Apoc.*
Signum magnum, &c. hogy min-
deneknek mindennelet, tu-
dos és tudatlanoknak az ő bő-

séges szereteti-miat, adossá, tette magát: *Omnibus omnia facta est, sapientibus & insipientibus copiosissimâ charitate se debitorum fecit; omnibus misericordiam suam aperit, ut de plenitudine ejus accipiant universi.* Es az ő irgalmaságának kebelit mindeneknek meg-nyitva, hogy minnyáian az ő tellyes folyásából mericzenek a' ki- nek mire vagyon szűksége: A' rab szabadulást, a' beteg egséget, a' szömöru vigaz- talást, a' bűnös bőchanatot, az igaz malasztot, az Angyál örömet, a' Szent Háromság dichősséget, végtére a' Fiulsten

az

az emberi természetet, hogy ez ő kegyelminek melegsége mindenekre ki-terjeggyen. Annak okaért igazán mon- gya Sz. Euthichianus. Oból- dog Szűz, kichoda folyamo- dot valaha hiven a' te minden- ható szegétséghez, és el- hagyattat? bizonyára sen- ki. *Quis unquam ô beata fide- liter omnipotentem tuam rogavit opem, & derelictus est? revera nullus unquam.* Azért bizvást azt mondhatom Sz. Bernárdal. Ambár chak meg-se-emle- kezzik á te kegyelmessigedrül áldot Szűz, valaki téged szűk- ségében szegétségül hívot, és

B 6

valaha

valaha meg fogyatkozot. *Si
leat misericordiam tuam Virgo
beata, qui te suis in necessitatibus
invocatam sibi unquam memine-
rit de fuisse.*

Nem csak soha senki meg-
nem fogyatkozot Afzonyunk
kegyelmében, hanem annak
selette, soha oly nyavalya,
avagy veszedelem nem talál-
tatot, melyből ki-nem szegi-
rette volna, valakik őtet sze-
gitségül hittak: mivel Szent
Bernárd *serm. i. de Assumpt:*
mondása szerint, *nec facultas
ei deesse potest, nec voluntas,* sem
erejebé sem akarattjában fo-
gyatkozás nem lehet, mivel

Isten

Isten Anyja: melyből mind
hatalmának, mind irgalmas-
ságának nagy-volta nyilván
meg-teczik: Hanem hanem
hiszszük hogy a' Eiu Isten az
ő Annját bőchüllí; avagy ke-
telkedünk annak hozzánk
való ió akarattjárul, kinek
méhében kilencz egész hol-
napig test szerint lakozot az
a' szereter, mely maga az Isten.
Innet vagyon hogy az irás
magyarázo tudos emberek,
hol Noé bárkájához, hol az
Isten szekrényéhez es satorá-
hoz, hol engesztelő helyhez,
Salamon templomához, és ol-
talom Varasához hasonlit-

tyak

tyák ezt az aldót Szűzet: mert
miképpen az O Testamen-
tomba valakik a' meg neve-
zet helyekhez folyamottak
szükségeken, oltalmat és sza-
badúlást nyertek; ugy az Uj
Testamentomba, valahik Asz-
szonyunkat hijak szegétségül
minden testi és lelki veszedel-
mekből fel szabadúlnak és
meg-menekednek.

Mind azon által leg-nagyob-
 és chudálatosb kegyésséget,
akkor kivalképpen szokta
hozzánk mutatni, mikor a'
Pokolbeli ellenséggel az utól-
só harczon szembe szállunk,
és az kegyetlen Halállal vesze-

delme-

delmelen tusakodunk: ugy
hogy ez okból méltan nevez-
hettyűk a' Halállal tusakodok
Annyának, a' mint azokbul a'
peldakbul, mellyeketé könye-
veczkében, szava hihető tudós
emberek írásiból fel-ieczet-
tünk, világosan meg-teczik.
Oh mely sokan örökke pokol-
ban Kinlodnának, ha MARIA
halálok oráian partyokat nem
fogta volna, és ama sivo rivo
Pokolbeli orofzlannak törka-
bul esedezése által ki-nem sza-
badította volna? Mertha Sa-
lamon Abiathar Pápnak, ki
egyeb arant halált érdemlet
vala, életét meg-engede, chak

azért

azért hogy az Actya David
előt az Isten szekrényét hor-
dozta: mit nem chelekeszik a'
Eiu Isten az ő Szentséges An-
nya tekintetiért es kérésiért?
Akarodé okát érteni, miert a'
közönséges fel-ramadás-előt
Aszonyunk MARIA testetűl
és lélekestűl meny-országban
vitetet? tudnia-illik hogy ha-
lálunk oráján volna, a' kii-
gyunköt hasznossan forgatná.
A' mi szarandokságunk, ugy
mond Sz. Bernárd, elő-bocha-
totta a' szofzóllor, ki mivel
mind a' Biroñak, s' mind a' ke-
gyelemnek Annnya, alázatossan
ugyan, de igen hathatossan

for-

forgattya idvőlségünk dolgát:
*Advocatam premisit peregrina-
tio nostra, quae tanquam Iudicis
mater, & mater misericordiae
suppliciter & efficaciter salutis
nostrae negotia pertractabit.*

Volt ugyan, s' vagyon mo-
stis az Atyánál Szószollunk, a'
mint mondgya Sz. János az
Ur Christus J E S U S, ki mivel
egy test és vér velünk, és a'
bűn kívül minden nyomoru-
ságon által-ment, hogy má-
gan tanulná a' könyörűle tessi-
get, könnyen engedelmet ta-
nál bűnös fejűnknek az Actyá-
nál. De mivel az Vr Christus
Iesus nem chak Szószollo, ha-

nem

nem annak felette Biro-is, és
noha emberre let, mind azon
által az Istenségből ki-nem-
öltözöt: méltán tarthatunk
az ő Isteni felségitül és igazsá-
gátul; és azért mi-képpen az
Atya előtt a' Fiúnal, ugya' Fiú-
előt az Anyánal job es alkal-
matosb Szószollot nem talál-
hatunk: mert a' mint a' Fiú az
Annyát, ugy az Atya kétség-
nelkül meg-halgattya a' Fiát.
Mert a' mint igazán mondgya
egy Sz: Püspök *Arnoldus Car-*
noten: tract: de laudibus Virg: to.
6. Bibli. PP. Christus ostendit Pa-
tri latus & vulnera, Maria Chri-
sto pectus & ubera: Christus az

Atya-

Atyának oldalát es sebeit mün-
tattya, Maria Christusnak mel-
lyet ésemldjet. Azért lehetetlen
hogy meg-ne-nyeriek, vala-
mit kívannak, holot minden
nyelvnel ékeesebben szólnak
és könyörögnek ez ilyen ke-
gyelem bélyegi, es szereter
chimeri. *Nec potest ullo modo*
repulsa, ubi concurrunt & orant
omni lingua disertius, hac cle-
mentia monumenta, hac charita-
tis insignia. Nem chuda tehat
hogy Sz. Anselmus nagy ba-
tran azt meri Afzonyúknak
mondani, hogy chak ő akarjá
a' mi idvőségünket, bizonyá-
ra lehetetlen lészén hogy ne

idvő-

idvözüllyünk. *Tantummodo
velis salutem nostram, & verè ne-
quaquam salvi esse non poterimus.*
S. Ansel. lib. de Excell. Virg. c. 12.
Okát adgya mondásának:
mert ugy mond, A' te kegyes
Fiád a' mi Urunk Christus Ie-
sus, kész es igen haylando an-
nak meg-engedisire valamit
tülle kívánsz. Mertha Theo-
philust, a' ki maga kez irásával,
Istenit meg-tagadvan az ör-
dőgnek kötötte volt magát,
meg-nyerhetted, es a' vesze-
delem torkabúl ki-emelhet-
ted; mi léfzen az, a' mit a' te
Fiad neked meg-tagadhat, a'
mint okoskodik Szent Petrus

Dámia.

Damiani, kihez sokkal helyes-
ben illik Salamonnak ama-
ajanlása: *Pête mater mea, neq;
enim fas est, ut avertam faciem
tuam.* Kéry édes Anyam mert
nem illik Fiuja köteleffigem-
hez, hogy a' te orchád meg-
pirúllyon.

Ha azért illyen nagy ereje
vagyon Aszonyunk szoszollá-
sának, hogy valamit kíván,
meg-nyerheti; nyilván kö-
vetkezik, hogy valakik neki
hiven szolgálnak, idvőfségek
felől neminemű-képpen bi-
zonyosok lehetnek. Mert ha
kész mindeneket ségiteni,
ha mind iokra s' gonoszokra.

egy

egyaránt tericszti kegyelmének bőséges folyamattját: ketség kívül szolgairúl elnem-felétkezik, hanem minden szűkségekben, kiváltképpen halálók oráian oltalmazoiok lészén, és partyokat fogia. Ez okbúl nem kevesen a' Doctorok-közzúl azt tanítják, hogy a' bódog Aszonyhoz való buzgó és igaz szívbeli ájratosság, jele az el-valasztásnak. Halhacza mit beszél e' dologrúl Sz. Anselmus: A' mint hogy lehetetlen, hogy azok idvözüllyenek, kikrúl kegyelmes szemeit MARIA el-fordította: ugy szűkséges
 hogy

hogy valakikre kegyes szemmel tekint, partyokat fogván és érettek esedéfvén, meg-igazította annak és dichőitessenek. *Sicut impossibile est, ut illi, a quibus Maria, oculos sua misericordie avertit, salventur: ita necessarium, quod hi ad quos convertit oculos suos, pro eis advocans, iustificentur & glorificentur.* Azon iteleben vagyon Sz. Bonaventura-is midőn imigyen (zól lib. 1. Pharez. c. 5. *Sicut o beatissima, omnis a te aversus, & a te despectus, necesse est, ut intereat: ita omnis ad te conversus, & a te respectus, impossibile est ut pereat.* A' mi-képpen szűkséges,

ges, hogy minden valaki túl-
léd, ő bődögságos, el-pár-
tolc, és túlled meg-vettetet,
el-veszfen: ugy lehetetlen,
hogy valakik hozzád ternek,
es kegyésen reájok tekintesz,
el-veszfénék.

Nem-is chuda: mert mága
a' Szent Szűz Salamon által
arra ajánlya magát, hogy vala-
ki fiuj bizodalommal hozzája
folyamodik es őtet meg-talál-
lya, életeret talál magának, ha
szinte halált erdemlene-is, és
údvőlséges szabadulást nyer az
Urtúl, ha szinte veszedelem
fia volna-is. *Qui me invenerit,
inveniet vitam, & auriem salu-*

tem

tem à Domino. Masut-is aval
biztattyá es edesgeti szolgál-
tyára es dichiretire jambor
fiat, hogy valakik őtet di-
chőjtik, és killyeb terjeztik
szent nevit, *vitam aeternam ha-*
bebunt, azoknak jutalma örök
élet léfzen.

Ha azért, Keresztyén Ol-
váso, Jsten után az egész te-
remtet állatok között sem
szenteb, sem méltóságosb Ma-
riánal nem találkatik, ha sen-
kihez nagyob batorsággal
szükségünkben nem folya-
modhatunk; ha idvőlségünk
igyét senkire bizonyosobban
nem bizhattyúk, mint a' Ha-

C

lállal

lállal tusakodok kegyes
 Annyára, és hatalmas Szoszol-
 lojára; nyilván követke-
 zik, hogy Jsten után senkinek
 oly nagy böchülettel, buzgo-
 szeretettel, és tökéletes hiv-
 szolgálattal nem tartozunk
 mint azon Szent Szűznek.
 Vajha arrul az utolsó orárul,
 melyet senki el-nem-kerül-
 het, gyakorta józan elmével,
 gondolkodnánk es azt a' ke-
 serves szorongatást szemcink
 előtt viselnök, mellyen min-
 nyaiunknak által kel men-
 nünk, midőn a' lélek a' testül
 buchuzik: el hittem bizony-
 nyal. hogy semmi nyusodal-

mat nem engednénk fejünk-
 nek mind addig, mig idvösse-
 günket batorságos állapotban
 nem helyeztetnök. Mert
 ugyan-is mit használ ember-
 nek, ha az egész világot ma-
 gaéva teszé-is, s' azonban el-
 veszti lelkét? Most tehát, most
 folyamodgyunk ehez a' bü-
 nösök Szoszollojához, most
 böchüllyük, szerezjük, és
 minden tehetőségünkkel keres-
 sük kedvét a' halálra vált ke-
 gyes oltalmazójának hogy
 midőn büñös lelkünk az itillő
 bíró eleiben idezetik, vegye
 irgalmas sarnyai alá, és ugy

forgassa igyét, hogy a' bődög
örökke-valóságban részefz-
zé tégye.

MARIA

A HALÁLLAL TÁRSÁKODOK
ANNYA.

*A mint azoknak bődög ki-mu-
mulásokból, kik az Szent Szűznek
híven szolgáltak nyilván megh
bizonyodik.*

MELLYEKBŐL

Aztis megh-tanulhattuk,
mint kel a' io Halálhoz
készülnünk

ELSŐ KÉSZÜLET
a' io Halálhoz.

A' Bődög Afzony Társaságá-
ban magát be-iratnj.

B Öldög Afzonymak Anyai
kegyelmességit, mellye-

ket a' Halállal tufakodokhoz,
 az egész Világon szerte szélllyel
 gyakorta mutatot, valamely
 rész szerint akarván irasba
 foglalni; meltán Bech Város-
 sárul kesdgyük-el kisded
 munkankat: mivel ot, a' Fel-
 séges Ausriai Fejedelmek
 minden napi sok szép Istenes
 példajok-által ugy annyra vi-
 rágzik tiszteleti, teried és tün-
 döklik dichössége a' mennyei
 királynének, hogy nem ok-
 nelkül Maria Várasánák ne-
 vezhettyük. It azért ezer ot
 száz kilenchven negyedik esz-
 tendőben egy Congregatistá-
 nak Ászonyunk Maria halála

ora-

oraján meg-jelenek, kit midőn
 az Jffú eszébe vet vólna: Id-
 vöz-légy. ugy mond, Király-
 né, irgalmaság Annnya. *Salve*
regina, mater misericordia. Ez
 után egy kevésvé meg-chen-
 desedven, mint ha a' io hirre,
 mellyet a' Szűz hozot, figyel-
 mezne, chak hamar örömiben
 Sz. Ersebettel fel-kialta: *Et*
unde mihi hoc, ut veniat mater
Domini mei ad me? Honnet
 erdemlettem én azt, hogy az
 én Uram Annnya hozzam jü-
 jön? Több effele édes beszil-
 getisi után nagy bóldogúl el-
 nyúgövek, es eggyüt az Ur
 Annnyával az Urhoz mene:

C 4

hogy

hogy mi-is azon Társaságbeliek ötöt kövessük: mert valakik éltekbe Mariával illendő képpen társálkodnak, halálok után sem rekednek ki annak Társaságából. *Annua Soc. I.*

Egy Pap Ur Henrieus ab Heiden nevű, Romában a Magyar és Német Collegium-ba halálos betegségben esek, és csak hamar elidegenedvén erzikenségitül a Christus ítélo szeki-eleiben ragattaték. Holot mivel szamot nem adhat vala; az Ördögök mint valami bizonyos predan kapdosni kezdenek. Azonban nagy véletlenül, denagy

alkal-

alkalmatoson ot terme a'Bóldog Szűz egygűt Sz. Andrasfal, és meg-riaszttvan a' pokolbeli ragadozo farkasokat: Hova, úgy mond, hova akariatok ti ezt vinni? mi közöttök nektek ahhoz, a' ki nekem az en Gyülekezetemben számos esztendeig hiven szolgált? Ezeket mondván ki-tekere a' predat körmök közül. A' beteg-is a' veszedelmétül meg-menekedvén észere iuta, ki egyeb aránt örök kárhozat fia lett volna, ha a' Bóldog Afzony Társaságában nem élt volna. Tanuld-meg innet, mennyire kellestik bő-

C 5

chül-

chűlnöd efféle Társaságokat.

Annua S. I.

Svevia-nak Dilinga nevű Városában ezer öt száz kilenczvenedik esztendőben történt dolgot írok. Egy a Bóldog Anya Tarfai közzül halálos agyában esék, ki elfében vévén veszedelmes állapattyát, nagy bizodalmoson Mária-hoz folyamodék azon könyörögvén, ne vonnyamegntolso szükségiben Anyai kegyelmit, hanem legyen oltalmazója ellensége-ellen. Alig végeze-el rövid imadtságát, hogy ottan ot terme az áldot Szűz egy tablát viselvén

kezi-

keziben, mellyen mind annak, mind a' több azon Társaságbelieknek nevek, szép arany börtökkel fel-valának írva. Meg-monda ugyan hogy többbe beteg ágyából fel-nemkél, de arról-is bizonyossá téve, hogy egy kis rövid Purgatorium-után vele leszen az örök dichőtségben O mely édes, akar mely keserves Halál-is ilyen reménsséggel. Bóldogok azért kiknek nevek az élel könyvében be-irattatot. Chak ki ki vigyazzon magára, hogy ha egyczer be-irattatot, bűneért ki-ne-törűkessék: mert valaki chak egy halálos

C 6

tűnben

bűnben lélekzik-is ottan az
örök Halál laistromában
szamlaltatik. *Annua Soc. I.*

Egy más Jfíú ezer öt száz
kilenczven negyedik eszten-
dőben minek uranna utolsó
harchát Társajnak nagy szíves-
sen ajánlotta-volna es kérte-
volna, hogy imádkozzanak
érette, ragadá a' Fészületet, es
leg elsőben azt kialta, *Credo,*
credo. Hiszek, hiszek: az után
azon Fészülettel ide s' amoda
chapkodvan, mintha valami
ellenséggel harcholna, azt ki-
altotta nem ugy vagyok, ha-
zucz benne; nem ugy vagyok.
Végére hogy a' harcztul meg-

pihe-

pihenek, lelkit nagy chende-
sen ki-ada, es ezen szokkal fe-
ieze-be életit: *Quam bonum*
est Beata Matri in ejus Sodalitio
fanulari! Mely io a' Bóldog
Anyanak az. Ő Társaságában
szolgálni! Igazán io, noha
most azt, nem nagyra böchül-
lik a' Világ Fiaj, de meg-tapasztal-
lyák halálok oráíán, valakik
most Afzfzonyúknak hiven
szolgálnak: mivel a' hol ő
vagyon, ot léfznek az ő szol-
gai-is. *Annua Collegij Dolensis.*

Egy Ur ember felől olvá-
som, hogy noha termiszet sze-
rint igen tüzes, es a' búsfszu ál-
lásra igen hailando volt; mind

azon

azonáltal minck utanna Aniciaba a' Bóldog Afzony Társaságában magat be-iratta, úgy annyira meg-törte természetit eszabolába vette haragra geriedező indulátit, hogy soha a' Nap el-nem-nyügodot az ő harag tartásán. Ez midőn életinek végéhez kőszelgetne, oly bator szível találtatott, hogy nem chak Tarsait sok szép édes beszédekkel vigasztalná, hanem annak felette az Őrdög ellen fordulván, ki legveszedelmesebben szokta halála orajan az embert ostromolni, nagy merészen ilyen szókkal pirongatta: *Quid hic*

adstas

adstas cruenta bestia, nihil in me funesti reperies. Mit állasz it vér szopo bestia, ném találs semmi halálra valót en bennem. Az után Davidnak ötvenedik zoltárát, több szép ájetatos imádságokkal el-mondván, végtére nagy vidam orchával, ilyen képpen kezdte a' Szent Szűzzel beszélgetni: *En ego te video pulcherrima Virgo! o verè benigna parens, qua praesto semper es tuis in calamitate! In manus tuas commendo spiritum meum.* J ne én teged ő gyönyörű szép Szűz színről színre szemlélek! ő igazán kegyes Anya, ki mindenkor a' tieid nya-

valya.

valyaiában ielen vagy! Á te kezeidben ajánlom az enlékemet, és ottan lelkít nagy böl dogul ki-adá ezer hat száz örö dik esztendőben. O áldot ki-mulás! Senki a' te lelkedet Maria keziből ki-nem-faczarja, ha azt éltedben naponkint neki aiánlod, és bőszerű állásra ficzkandozó szivedet nap enyészet előtt megoltod és enyhéted.

Che Orizagi Uy-helybe, meg-ielenek ugyan egy Congregatista Jffiu nak a' pokol-beli Ördög nagy fekete komondor képében, de rut gyalazattal ki kelletek a' szobabul

piron-

pironkodni, hova immár Afzonyunk Maria be-leper vala, hogy beteg szolgálait vigasztalná és az utolsó utközet-re batoritaná. Kinek ielen, léte eszében véven az Jffiu nagy örömmel fel-kialta mondván: *O Mater, ô Virgo, ô Patrona mea dulcissima! tu ne desere castimonia voto tibi obstrictum, & in hora mortis suscipe.* O Anya, ô Szűz, ô édes kedves Szofszollom! ne hadgy-el, ki magamat a' Tisztraság-által neked köteleztem, hanem halalom oraján fogadgy hozzád. Ezek után Jesust és MARIAT említvén be-hunyá sze-

meit,

meit, és azoknak halálok óráján io estvet monda, kik életek napiait a' Szent Szűz szolgálattjában tisztán fogyattak el.

Annua Soc. I. 1609.

Biturica nevű Varasban egy más Congregatista-túl a' rettenetes nagy eles fájdalmok halálos agyában, áchendes bekecséges tűrés kívül, egyebet ezeknél az igeknél ki-nem-facharhattak: *Quàm dulce, quàm dulce, quàm salutare ò Virgo Beata, est Sodalitium tuum! Quid egi? quid commerui, ut in illud adscriberer? Tu mihi honorariam tutelam adhuc exhibuisti, eam ne redde nisi Filio tuo. Mely*

édes,

édes, ô mely édes és idyősséges ô áldot Szűz a' te Társaságod? Mit chelekertem, avagy honnet erdemlettem hogy abba be-íratatnám? Te eddig szorgalmatos gondot viseltél ream, ezután se bizzad azt senkire, szent Fiad kívül. Lehet-e valaki oly kemény kü-sziklas szívű, ki ezeket egy halálra vált Jfiutul halván meg-ne-indullyon, és hasonlo halál magának ne kivannyon? Nem ehuda tehát hogy azon beteg édes Apianak szive annyira fel-lobbana, hogy minek utanna szerelmes fiának meg-hidegült testit illendô böchü-

lettel

lertel el-takarta, ottan azon Congregatio-ban fia helyet magat be-iratta ezer hat száz tizen egy ezrtendőben. Az valoba chuda, hogy most sokaknak oly keves gondgyok vagyon az idvősséges halálra, égyeb aránt most vernék-meg annak ágyát, és nagyobra bőchülnék a' Bóldog Anya Tárfaságát.

Alsó Német Országának Arras nevű Varossában a' Polgar Mésternek eggyetlen egy Fia és örökkősse, nem chak be-iratta vala magat a' Bóldog Afzony Tárfaságában, hanem életit isugy rendelte, hogy kö-

telet-

telességinék dichiretessen megfelelné; ugy hogy gazdagab volna tekellertes maga viselésivel, hogy sem Attyarul reamaradando örökségivel. Kival képpen a' tiszta életet annyira kedvelte, és szorgalmatoson oltalmazta, hogy meg beteg agyába sem szenvette, hogy vala mely Afzony ember feleje mennén, avagy környülötte forgolodgyék, az egy édes Anya-kivül. Azért el hatalmazván a' betegség rajta, mikor a' halálhoz kezdé készülni, és magával szamorvetni, akkor is egyebet a' mi lelki esmeretit furdalná, nem

talála

talála (, noha ollyankor a' kis
Biro sem himez, sem hámoz,)
hanem hogy egyczer vagy ke-
czer a' Gyülekezernek idein,
elégségesen álmosságát nem
ferkengerte, hanem valamen-
nyire hunyoritván szunnya-
dozott. Mivel azért evel az ő
álmosságával Tarsait meg-
botránkoztatta, halála oraián
a' Congregatio lelki Attyár,
alázatofon azon kérte, hogy
az ő nevével az egész Társasá-
got meg-kövesse. El-közel-
getvén az utolsó ora, minden
tehetfigivel azon volt, szor-
galmazta-is Szülejnek, hogy
ne az Apia házána, hanem a'

Jesui-

Jesuitak Collegium-ában, úgy
mint a' Jesus Iskolajában, a'
Jesus Mester kéze alatt, azon
Jesus kegyelmiben adgya-ka-
lekkér: de mivel azt meg-
nem-nyerhetre, az után azt
kiváná hogy a' hol a' mi édes
Jdvőzítőnk, és annak példaiát
követvén Sz. Ferencz és Sz.
Jgnacz életüket kezdettik
cudnia illik az Istalloban, or
végezhesse-elelérit. Midőn
abba sem akartak volna Szülej
neki kedveskedni, utollyára
azt meg-nyeré, hogy nem a'
puha ágyon, hanem a' kemény
földön müljek-ki e' Világbul.
Hogy így maradna a' földnek,

kinek

kinék eredete a' földből volt,
a' pedig az artatlan lélek, ki
meg chak a' szunnyadozas-
nak moczkat sem szenvet-
hette, egyenesen me'ne a' Te-
remtoihez, O mely megszé-
estek ennek tökéletességitül,
a' kik hasonló gyülekezetek-
ben nem chak szunnyadoz-
nak, hanem ugyan hortyog-
nak-is. Vigyazzunk, o vi-
gyazzunk mostanában, hogy
midőn a' Halál álma rajtunk
terem, akkor boldogul
hunyhassuk-be sze-
meinket.

Anno 1612.

MA-

MASODIK KÉSZÜLET
A' 10 HALÁLHOZ.

A' Szent Szűznek Szolozma-
iat és Olvasóiat naponként áé-
tatofon el-mondani.

R Omaj Sz. Francisca éle-
tinek historia-iában ol-
vassuk, hogy mivel naponként
a' bődög Afzony Szolozmá-
iát el-mondotta, az őriző An-
gyála egy olykor oly fényes-
ségben jelenek-meg neki,
hogy annak világánál szépen
el-végezhette szokot imádsa-
gat. Mikor pedig nagy hosz-
szá nyult és fényesen ragyago-
haját meg-razta, ottan a' sz-

D

ter-

tetség Angyáli el-enyésztek.
Maga-is a' boldog Szűz gya-
korta meg-latogatta és vigaz-
talta ezt a' Szent özvegyet,
gyakorta Szent Fiait ölébe at-
ta, ki mind az asztalnál nem
egyczer mellette űlt, mind
ágyas hazában be-késérte.
Hihető hogy annal inkább ha-
lála oraján el-nem-hatta. Te-
is azért légy érette, hogy min-
denkor és mindenűt az aldot
Jesussal tarsalkodgyal, és el-
biheted, hogy halálod oraján
sem vonnya-meg tülled ke-
gyelmér szent Annyával eg-
gyűt. *In Vita ejusdem.*

Mloczki Jakabnak, halála-

előt

előt tized nappal meg-ielenék
Aszonyunk Szűz Maria har-
mad magával, és mivel rövid
idő álat ki-mulando vala e' Vi-
lágbul, meny-országot igére
neki azért, hogy az ő Szo-
lozmáját es Olvasóját nem
chak valami szokasbul, es im-
mel ammal, hanem maganyos
buzgóságbul minden nap el-
mondotta. Ha te-is hasonlo
ajétatossággal azont cheleke-
szed bizonyossan azon jutál-
mat igerhetted magadnak.
Annua Collegij Rigenfis An. 1611.

Ezer hat száz kilenchedik
éšťrendőben az Olomuczi kis
Jskolában talaltatot egy Jf-

D 2

iaczka,

iaczka, kinek mivel szokása volt, hogy a' boldog Afzony szolozmáját minden nap elmondgya, hoszszu betegségébe sem akarta el-mulátni szokot ajétatatótságát. Azért noha erejében igen meg-szakkozot vala, mind-azon által elő-kire könyveczkejet, mellyet midőn meg-nyitot volna, és szinte el-akarná kezdeni imádságot, ot terme a'io Halál, es be-hunnya szemeit. A könyvet mind azon által oly vastagon markában szoritá, hogy erőszak nélkül omnet ki-nem-vajhatnak. Azért az Urával egygűt azon

ko-

koporsóban temeték. Vaihámi is halálunkig mutatnok hívsegünket Afzonyunk szolgalttyában, bizonyiara batrabban mehetnénk a' sírba: mivel szinte oda-is hiven elkísérnek, valamit Jstenünk, Afzonyunk, és a' több Szentek kedveért chelekeszünk. *Annue Collegij Olom.*

Egy Jakáb nevű ember felől olvasom, hogy noha egyeb aránt igen usorás es feslet életű volt, mind azon által az Olvasota' Szent Szűz tífességére naponkint el-mondotta. Ez midőn immár életinek végéhez közelgetne, látá hogy

D ; valami

valami iot és gonofzt, tellyes
 életiben chelekedet, az mind
 fontba vettetet, de sok képpen
 meg-nyomja a' gonofz a' iot
 kin annyira meg-jiede hogy
 chak nem ketségben esek id-
 vőisége felől: de hamar or-
 terme a' menyeyi Kírályné, es
 abban a' serpenyőbe, hol a' io
 chelekedetek valának, tévé
 az olvasot, és ottan meg-nyo-
 má a' masik serpenyőt. Ezt
 latván a' beteg szivet véve
 magának, es észére jöven nagy
 töredelmességgel meg-gyo-
 nek, es a' kiker az előt meg-
 karosított volt meg-elegitvén
 istenebbben mülék-ki e' Vi-

lág-

lágbnl, hogy sem mint élt va-
 la. Te-is az Olvasot és egyeb
 imadtságidat vedd fontban,
 hogy más chelekedeti hea-
 nyosoknak ne találtaflanak.
Dauroultius de Rosario.

Szent Domonkos ideiben
 három Atyafi Szűz leány azon
 hazba lakot, kiknek leg na-
 gyob foglalatosságok az ájéta-
 tosság és Olvaso mondas volt.
 Ezeket noha egyeb ha-is gya-
 korta meg-szokta-volt-lato-
 gatni a' Szent Szűz, de kival-
 képpen halálok előtt ket nap-
 pal nagy dichósságban es sok
 Szűzek szeregivel meg-jele-
 nek nekik, és minnyiaioiok hal-

D 4

lotta-

lottára Katalin és Agnes-közöt álván, ilyen kedves hirrel vigáztála őket: *Nunc vos securas de Regno Filij mei reddo, in quod crastino die inducemini.* Most én tiktetek az én Fiam országául bizonyosokká tételek, melyben holnap nap bevitettek. Holnapra kelvén azon Udvár népivel ujobban meg-ielenek Afzonyunk azon három Atyafinak, és midőn az Angyálok nagy gyönyörűséges muzika szoval azt enekelnék: Jertek Christus Jegyesh, Maria azt a' három leánzot, szép feier gyölcsh köntösbe öltöztete, azonban nagy édes-

deden

deden el szunnyadván, magával együtt a' meg-ígért országban szép Angyáli énelkléssel fel-vive. Lészen-e valaki ez után oly idvőssége feleitet, ki a' boldog Anya szolgálatyában és tiszteletiben hatra maradgyon, értvén hogy egynéhány Olvasóval, ily idvősséges Halalt, és örök boldogságot nyerhet magának? *Dauroultius de Rosario.*

Egy vanderlo, részeges, és tiko-zlo, Jfiu, de (a' mi felette rická) tiszta életű, meg-fogadván battyának io intést, egy esztendeig az Olvasót minden nap álhatatosan el-mondá; és

magát magával egyben-vet-
vén, nyilván meg-tapasztalá,
hogy a' jámbor-ságban neve-
kedet. Más esztendőre kel-
vén meg-kettőztette min-
den nap az Olvasót, s' magáis
hasonlóképpen la' ioban ne-
vekedék úgy hogy ketszerte
jámborbnak esmérne magát,
hogy sem mint az előt volt.
Harmadik esztendőre lépven
uionnan meg-szaporitá i-
mádságát, és minden nap há-
romszor monda-el az Olva-
sót; ő is magában annyira,
meg-valtozék hogy éppen
más embernek laczanék,
hogy sem mint a' ki három
esztén-

esztendővel az előt volt.
Azonban hazaflágra bira ma-
gát, kinek midőn lakodalmat
tartana és mint Vő-legény vi-
gan laknek kedves vendigi-
vel, eszébe iuta hogy még az
nap el-nem-végezte szokot
imádságát. Azért módot ke-
resvén a' dologban, fel-kele az
asztáltul és egy kámaraba
mene. Holot midőn szinte az
utolsó rizedet mondaná az
Olvasón, meg-jelenek neki
Aszonyunk Szűz MARIA, há-
rom rendbeli köntöft visel-
vén keziben, mellyeken szép
arány bőrtükkal, mint valami
drága gyöngyökkel és gye-

mantokkal, annyi szor az Angyáli Idvöztet fel-vala-irva, mennyi szor az Olvasoban tá-láltatik. Köszöntvén azért az Ifiatazt monda, hogy ő azt a' drága öltözetet neki készítet-te; mivel harmad napra a' menyeyi Vő-legény lako-dalmára hivattatik, és hogy il-lendő menyekzős köntös nel-kül ne találtaflék. A' mint meg-mondá ugy-is len a' do-log. Akarode őtet követni? chinaly te-is a' Szűznek io-idein kőszorokat az Olvaso-bul, hogy ő-is tegedet halá-lod orájan menyegzős kön-tösben öltöztessen. *Specul.*

Exempl.

Exempl. dist. 5. numero 59.

Egy Brabantiaj Iffiu felől iriák, hogy az Olvasot a' Bol-dog Aszony tiszteletire min-den nap háromszor el-mon-dotra. Azonban nagy vélet-lenül halála történik az Iffiu-nak, ugy hogy immár ugyan számos oraig ki-nyutoztatva fekűt vala, midőn nagy hirté-len ismeg meg-elevenedek, és fel-ülvén koporfoiában meg-szollala, és a' Hugának ki-jelen vala beszilleni kezde, hogy ő halála után a' Ckristuf-nak rettenétes itilő szeki elei-ben ragattatván, három do-logrul veszedelmesen va-

dolta-

doltatot. Elsőben hogy a' Papoknak mezei vereminyiből, és egyéb javaiból a' szokor dézmat meg-nem-atta. Másodszor hogy gonosz Tarsaival némely bizonyos Szerzetesek halait el-lopta. Harmadszor, hogy a' szegény emberek vetését az ebekkel nyúlaskor gyakorra el-raportatta. Mely vetkeért minden bizonnyal örök pokolra vetetetet volna, ha a' kegyelem Annya partyat nem fogta volna, és meg-nem-nyerte volna, hogy uiobban fel-támadgyon, és penitentiát tarchonbűneiről. Ezeket mondván,

Papot

Papot hivata, kinek minckutánua nagy töredelmes szível minden vetkeiről vallastet volna, és szokása szerint az Olvasot háromszor elmondotta volna, nagy boldogulki-műleke e' Világbul. Jtt két dolgot végy eszedbe kereftyén Olvaso. Eggyiket, mely kicziny dolog gyakorta az emberek tetze-fszerint, a' miért az igaz Biro tablájában örök harhozatra itiltetünk. Másikat, mely kedves és kellemetes a' mennyei Királyné előtt az Olvason imádkozni. Nem-is chuda, mivel hatvan háromszor idvözlyük abba.

a' Szent

a'SzentSzűzet, és kériük hogy imádkozzék érettünk, most és halalunk oráian. *Ibidem num. 60.*

Alfonfus Rodriquez a' Jesuitak Szerzetiből Laicus Frater, negyven egész éftendeig Afzonyunk szeplőtelen fogontatafarul valo rövid Szolozmát minden nap-el-mondotta, mellyet mely kedvesen vet legyen, maga a' Szent Szűz még vallotta, midőn az ebidlő hazbaneki meg-jelent; meg-parancholván annak felelte, hogy minden napi szokot imádságig vegye iegyizibe. Az imádságok pedig ezek

vol-

voltak. 1. A' Szűznek szöplő-nelkül fogontatafarul valo Szolozma, 2. az Olvasó. 3. Lauretomi Litania az idvőséges halalért. 4. tizen ket *Salve Regina*, és meg annyi Angyáli idvözlet, hogy a' mennyi ora ejel és nappal vagyon, annyisor Mariát dichirne, és kerne, hogy az ő tisztaságos fogontatasaért orizne-meg őtet minden büntűl. Más sok kegyelmessiget-is mutatta ez szolgálaiához Afzonyunk: mert néha nagy édesdeden egy massal mint egy vetekettek, mellyik szereti masikat jobban; néha pedig Szent Fiával

eggyüt

eggyüt erre az imadtságra,
tanította: *IESVS MARIA,*
mei dulcissimi amores. Patiar e-
go, moriar ego vestri amore: ve-
ster sim totus, & nullatenus me-
us, ac si nihil prorsus essem. JESUS
MARIA édes szerelmim! Szen-
veggyek én, sőt bar meg-hal-
lyak szerelmeitek miatt: éppen
tietek legyenek, és nem maga-
me, mint ha tellyessen semmi
volnék. Halála-előt három
egész nap úgy fekt, mintha
semmi érzékenység nem lett
volna benne, csak hogy néha
néha nagy tüzes fohaskoda-
fokkal Iesust és Mariát emli-
tette mondván: Ah édes Ie-

sum!

sum! Ah édes kedves Anyám
Maria! Harmad nap mulván
ezer hat száz tizen hetedik
esztendőben be-hunyá azo-
kat a' boldog szemeket, mel-
lyekkel immar az elot, nagy
lelki vigasztalással szemlelte
vala, minemű nagy dichósság-
gel és felséges pompával vite-
tet a' mennyei királyné Fia
országába. Akars-e te is ha-
sonlo pompát latni? Most e'
Világ hévűságra hunyd-be
szemeidet, és a' boldog Afzony
szolozmajának olvasására, ki-
valképpen mely az ő szöplő-
telen fogantatasáról nagyon,
nyisd-meg. *In Vita ejusdem.*

Vgyan-

Vgyan-is az a' kiseded Szolozma, annyi sok buzgo, és tűzes lelki kívánságokkal tellyes, hogy az Jstentűl, az ő Szent Anna szoszollása és érdeme által, mint egy erőszakal akarja ki-facharni a' boldog ki-mulást, a' mint chak ez ennihany versbűl-is megterzik.

Te általad kegyes Anyánk, ki vagy mint egy erőspalánk, Tengernek fényes faklyája, Vizen evezők kormányja, Meny-ország ki-nyilt kapuja kör betegek orvosloja: Vigan lathassuk Urunkat, Dichősséges kiralyunkat.

Neked

Neked szeplőtelen szép Szűz, kiben nem volt semmi rút bűz; Rendbe vet könyörgésünket Be-mutattjuk kérésünket. Légy Vezérünk utainkban, oltalmazunk harchainkban. Légy Szoszollonk s' kész Patronánk,

Halálunk oráján Anyánk.

HÁRMADIK KÉSZÜLET
a' io Halálhoz.

Az Angyáli Idvözletet, Salve Reginat, és más effele imadtságokat Afzonyunk tisztületire gyakorlani, és szükségünkben, hozzá folyamodnj.

Szent Aibertus minden

nap

nap az Angyáli köszöntést, százszor le-borulva szokta volt el-mondani, ki midőn egy olykor igen eheznek, meg-jelenek neki Afzonyunk Szűz Maria, és magaszent kezeivel egy falat kenyeret ad száiában, mellyel úgy meg-elégite, hogy az után hufz esztendeig semmit nem ivot, és hufzon ket esztendeig semmit nem evet: noha azonban tetetül fogva talpig szőr zakot viselvén testit fanyargatta. Illyen hoszfűbüjt után Hufvét napián nagy boldogul meg-hala, és testit a' földnek, lelkít Istennek, a' szőr zakot

eggyüt

eggyüt a' börtel a' Congregatistáknak hagyá testamomba. *Surius.*

Szent Mechtildis Szűznek maga Afzonyunk Maria magyarazá-meg az Angyáli Idvözletet. Annak feletre arra ajánlá magát neki, hogy ha a' io Halál meg-nyerésért háromszor minden nap azon Angyáli köszönetet, más három imádsaggal eggyüt, el-mondgya, halála oraián megjelenik neki. Ugy-is cheledék sőt halálos betegségeben nem csak maga jelen-létivel meg-vigasztalá őtet, hanem annak feletre az Angyá-

lok

lok által szolgáltatá neki az Vr
Vachoráiát; hogy annál ba-
trábban annak keziben ajan-
laná lelkit, kinek szent testit
magához az Angyaloktól vet-
te. Valaki éltiben gyakorta
idvözli az Angyalokkal az An-
gyalok királynéját, halála után
az Angyalok lesznek annak az
örökke-valo-ság uttyára ka-
lauzi. *In ejus Vita.*

Szent Casimirus Herceg
hogy az ő tűzes szeretetit a'
szeplőtelen Szűz Anyához,
nem csak meg-mutatná, ha-
nem másokat-is annak tífzte-
letire és dichiretire fel-ge-
rieztene es meg-tanítaná,

ama

ama nevezetes es sok szép ájé-
tatos lelki indulatokkal lau-
gozo eneket szerze: *Omni
die dic Maria mea laudes anima:*
Dichird s' algyad ő én lelkem
naponként Szűz Mariát: mel-
lyet minden nap el-is mon-
dot, és annyira böchült, hogy
meg a' koporsoba sem akart
a' nélkül menni. Azért mi-
dön ezer hát száz nyegyedik
esztendőben azon Szent Her-
cegnek testit, mely minden
rothadás nélkül talaltatot
száz hármincz egy esztendő
mulva, fel-emeltik, azt az
éneket-is vele együtt talál-
ták. Meltán-is annak testén

E

semmi

semmi hatalmat nem vehet
 a' rothadás, ki még Jfiusagá-
 nak virágában inkább valaszt
 a' Halált szüzességinek serel-
 me nélkül, hogy sem mint
 annak serelmivel életit hos-
 sabbítani a' Doctorok ajánlása-
 szerint. Te-is hahaláloed után
 ródhatatlán testbē kivansz öl-
 tőzni, ne csak nyelveddel di-
 chird naponkint a' Szent Szü-
 zet, hanem kövessedis élefed-
 del annak tisztaságát. *In ejus
 Vita.*

Salaunus nevű gyermek
 felől írja egy szavá bihető tu-
 dos ember, hogy a' mely gaz-
 dag volt a' boldog Szűzhoz

valo

valo' ájélatossággal, oly fo-
 gyatkozot volt mind er-
 szényében, s' mind elméjében,
 úgy hogy a' nagy ostobásag
 miát, többet az iskolában e'
 kett igenel, *Ave Maria*, Idvöz-
 légy *Maria*, nem tanulharot.
 Azért midőn házankint kul-
 dult-is többet annál a' kett
 szonál nem tudot mondani.
 Tompaflagátul nem igen kü-
 lömbözőt maga viselefe-is:
 mert mikor meg-ehezet, a'
 minemű forrás volt a' Varos
 kívül, oda ment, és a' darab
 száraz kenyereket, mellyeket
 küldülésával kereset, abba
 meg-asztatván, úgy enyhítette

E 2

gyom-

gyomrának ugarását. Szal-
lasza-is télbe nyarba azon-
kut mellet volt, és akár mint
viselte magát az idő, más
ágyat a' kemény fagyos föld-
nel nem kerestet. Ha meg-
fazot (a' mint hogy gyakorta
annyira el-fagyot, hogy alig
erzettek lélek benne) hol a'
ieges vízben ugrot, és abban
mint valami gőz fordóban,
mosodot; hol pedig valamely
fára fel-mászot, és annak a-
gain mind addig logatta má-
gat, hatszor kiáltván nagy fen-
szoval azaldot MARIA nevét,
mig meg-nem melegedet, és
mint egy meg-éledet. Milőn

mind

mind ezeknek a' vége! Oh
Jstennek chudalátos bölches-
sége, és titkos tanachának
meg-foghatatlan mélysége!
El-érkezvén az utolsó ora,
nagy chendesen ki-mulék e'
Világbul, melynek ründeres
jávaiba soha semmi része nem
volt. De temetise s' Epitá-
phiumja oly meltóságos volt,
mellyet minden Világi Feje-
delmek meltán irigyelhetnek
ennek az ostoba kuldusnak.
Ottan hogy el-temek egy
gyönyörűséges szép Lili-
um szál nevedek-dek-ki a' síriából,
melynek levelein chudalátos
szép drága arány bötűkkel

E 3

fel-

fel-vala-irva, valamit az Jfko-
lába tanult, tudnia-illik ama-
kett szó: *Ave Maria*, Jdvöz-
légy Maria. Valo igazság hogy
az Jsténnel, sem a' boldog
Szűznel, ninczen semmi sze-
mély valogarás. Gazdag vagy
koldus, elmis akár ostoba, köz-
mind kettőnek az idvősséges
halál, ha mind ketten hasonlo
szível és búzgosaggal szol-
galnak Afzonyunknak és id-
vözlik Mariát. *Raderus in Vi-
ridario.*

Aloysius Gonzágot még
Annya méhében maga szol-
gálatyára kötelezé a' men-
nyei királyné: mivel minden

remén-

reménség kívül nagy szeren-
chesen születé e' Világra, mi-
nek utánna az Annya a' Lau-
retomi Szűznek fogadást tet-
volna. Hogy azért annak él-
ne Aloysius, kinek kegyelmi-
bül, Jsten után, életét vette
vala, mingyárt esztendő kö-
rában a' Boldog Afzony képe
előt Florentiában örök szü-
zeffégre, és Szombat napok-
nak meg-bőjtölésére erős fo-
gadással kötö magát. Vala-
mikor a' Maria nevét hallor-
ta, ottan nagy édesdeden
könyvezni kezdet, és oly
chudálatos lelki gyönyörü-
séget erzet szívében, mintha

E 4

után-

utánna meg-aldozot volna,
nagy buzgosággal azon kezde
könyörögni, és tellyeségesen
ki-öntvén szívét azon kére-
édes vendigit, hogy a' boldog
Szűznek erdeme és esedezése
által, mehoztassék meg-ie-
lentenj, michoda állapotban
kivannya hogy ő szent Fel-
séget holtig szolgallya. Azon-
ban szozatot halla, és a' len-
valassa: *Societatem IESV in-*
grederet. Meny-be a' Jesus Tar-
saságában. Nem véveszüket
fűltre Aloysius e' szozatot,
hanem Szűlej engedel miből
vég buchut véven minden
Világi ioktul és Fejedelem-

ségtül,

ségtül, vont arány köntöfit
egy fekete rongyal nagy vi-
gan meg-cherelle és a' Jesui-
ták közzi be-álta: holot éle-
te fogyattaig nem külömben
viselte magát mint valami
földi Angyál. Es noha min-
den tökellétésségen napon-
kint eleb eleb lépet, mind
azon által a' Szent Szűznek
peldáját szemej elöc viselven,
kivalképpen a' tisztságban és
alazatoságban gyakorlotta
magát, valamig az aldott Jesus
és MANIA nevével azon Szer-
zetben dichösségesen el-ve-
gezne pályá futását. Kinek
artatlan élete mely kedves

E s

és

és kellemetes volt Isten előtt,
ezer hat száz esztendőben
Sz: Györg hávának negyed
napján egy Apácza Szűz-
nek meg-mutáta Christus U-
runk, ki el-ragattatván elmi-
jében látá a' több Szentek kö-
zöt Aloysiust chudálátos nagy
fenyességekben és fel-kiálta:

*O quantam gloriam habet Aloy-
sius Ignatij filius. Nunquam cre-
didissem nisi id indicasset mihi
IESVS meus.* Oh mely nagy
dichőtségben vagyon Aloysius
Ignác fia! Soha nem hittem
volna, ha mága az én édes Je-
susom meg-nem mutatta vol-
na nekem. Akars-e te-is ki

ezeke

ezekeket olvasod hasonlo di-
chőtségben iutni? Szeressed
és tisztellyed a' Szent Szűzet
mint Aloysius. *In eius Vita.*

Tíz esztendő gyermek az
Iskolába azt hallotta és tanul-
ta vala a' Mestérítől, hogy fe-
lette kedves és erdemes do-
log Isten előtt, ha ki az ő Szent
Annyát köszönti minek előtte
valami munkához kezd. Meg-
akarván azért ezt az idvősé-
ges tanuságot tartáni, sem
ételhez, sem italhoz, sem ta-
nusághoz, sem imádsághoz,
sem más valami dologhoz
nem fogor eleb hanem ezen
szokkal idvőzlötte Afzonyun-

E 6

kati

kar: *Salve mater misericordia.*
 Jdvözlégy irgalmasság Anyya.
 Azonban halálos betegség-
 ben csek a' gyermek, és mi-
 dőn immár e' Világtul bu-
 chuznek, meg-ielenek neki
 Szűz Maria, és utolsó szűke-
 giben vigasztalván: *Ego sum,*
 úgy monda, *ego sum illa mater*
misericordie, quam tu toties sa-
lutásti. En vagyok, én vagyok
 az az irgalmasság Anyya, kit te
 annyi szor köszöntöttél. Azért
 iere velem, ez után az én Ud-
 vari szolgálaim között léfzen,
 helyed meny-országban kö-
 vesséd te-is ezt a' dichiretes
 udvarifágot, hogy a' mennyei

király-

királynénak a' boldog lelkek-
 kel örökke udvárolhas *Lädsp.*

Szent Agoston Szerzetin
 valo Canonok, midőn halálos
 agyában az utolsó szám adás-
 rul mélyebben gondolkod-
 nek, és a' Birónak kemény
 igazságátul rettegne, látható
 képpen meg-ielenek neki a'
 Halállal tusakodik Anná, és
 ekképpen batoritá: Bizakod-
 gyal io fiam; te nekem gya-
 korta, és nagy sziveffen enek-
 letted a' *Salve reginat:* A' mit
 azért annyi ohaitással kívantál
 meg-chelekeszem, és mikor
 e' siralom vólgyéből ki-szolit-
 tatol szofzollod léfzek, s' az

én

én méhemnek aldor gyümölcsét, az édes Iesust, ez szamki-verés-után, minden tisztító tűz nélkül, neked meg-mutatom. *Ioan. Herd. de B. Virg. c. 89.*

Egy Papságra menendő Jffiu, noha egyeb aránt erkölchében és mága viseletiben elég hevságosnak mutatta magát; azt a' szokást mind az által szentül meg-tartotta, hogy soha chakegy templom mellett sem ment-el, hogy Christus Urunkat, és az ő Szent Annját ama drága szokkal nem köszöntötte volna: *Beatus venter, qui te portavit, & ubera, quae suxisti.* Boldog az

a' méh,

a' méh, mely téged hordozot, és az emlők, mellyeket szop-tál. Azonban betegségben esék, és a' nyavalyá annyira el-hatalmazék rajrá, hogy maga magának nyelvét és ajakát nagy kegyetleuül mardosná. Ezt látván a' beteg őrző Angyála, ottan a' kegyelem Annához folyamodék azon kérvén, hogy mivel ő nem szokott jámbor szolgairul el-felelkezni, méltoztassék meg-emlekeznj, mely gyakorta avál a' nyelvvel, és ajákkal, mellyeket most a' fájdalom miatt, harabdál, köszöntötte mind ötet, mind az ő Szent Fiát.

Nem

Nem lén hasonlalan az Angyal törekedése, minden halogatás nélkül ot terme a' betegek Orvossá és azon emlőkből, mellyekkel az ő Szent Fiát valaha szoptatta (oh chudalatos irgálmasság!) tejet fachara a beteg szájában, és ával orvosla-meg nyelvét és ájakit, úgy hogy annak ereje által mind testiben, mind lelkiben éppen meg-gyógyulna, és az után Szerzeteshez illendő életet követne. Nem is chuda, hogy a' Világi gyönyörűségek savoját meg-utalta, a' ki vagy egycher meg-kostolta a' Szűz Anyának tejét.

A' kars-é

Akars -é a' kiseded Jesus che chemős tarsá lenni? A' Szűz emlőjt, és mehének gyümölchet gyákorta aldgád és magasztalyád amáz Evangeliumbeli Afzonnyal. *Belluac: Spec: lib. 7. c. 84.*

Lengyel Országban, Sandomiria nevű Varosban történt dolog. Egy a' Szent Domonkos Szerzetin lévő Barátok között midőn szokás szerint más napra való Mártýrologium-ot enekelne, azon könyvben arany bőrtükkel fel-irvá találá ezen szokát: *Sandomiria passio quadraginta novem Martyrum.* Sandomiri-

ában

ában nyegven kilencz Mártyr
szenvedise. Annyin voltak a'
Barátok, kik akkor a' tem-
plomban eneklettik a' Salve
Reginát, kik minnyáian látták
és olvasták azt az írást, míg
lassan lassan el-enyesték a'
könyvből a' bőrtük. Mi lön
belőle? más nap azon orában
midőn azon Barátok azon Sal-
ve Reginát enekélnek, reájok
űte az ellenség, és az igaz bi-
tért mind eggyig fel-meszarlá
őket, hogy a' Márttyrok király-
néjat az után meny-országban
őkökke idvözlenek és dichir-
nek. *Annua Polonica.*

Egy vén katona-felől, 'ki

veg-

végtré Szent Bernárd Szer-
zetin lévő Barátok közze eskut
vala, olvasom, hogy ostoba-
sága miat soha a' Mi Atyán-
kat meg-nem-tanulhatta, ,
mind azon által az Angyali
Jdvözletnek négy első igéiet,
ugy mint ezeket *Ave Maria,*
gratia plena, Jdvöz légy Maria,
maláfsztal tellyes, valami ne-
hezen fejében verék. Mellye-
ket hogy el-ne-felejtene, szü-
netlen magában mondogalta,
ugy hogy sem ejel, sem nappal
nem lattatnek elmejében
egyebet forgátni. Mi süle-
ebbül-ki? Halála-után chak
hámar annak a' jambor Lái-

cus

cus Fraternek firjából, egy chudalatos szép fá nevekedek-fel, kinek zöldellő levelén az a' négy szo: *Ave Maria, gratia plena*, Idvözlég Maria malasztál tellyes, szép arany bőrével volt fel-irva. Mely dolgot meg-ertvén a' Püspök, oda mene, és fel-álatván úgy találá, hogy annak a' iámbor Barátnak szajából nevedet. Evel a' szokatlan chudávalakarván Isten ő Szét Felsége mutatni, mely kedves dolgot chelekeszik, ha ki az ő SzentAnnyát gyakortá idvözli. Ninchen affele ember nyelvén a' Halálnak semmi

hatálma

hatálma be-szegezheti ugyan a' koporsóba, de onnet-ismegszollal, és mennyi levele van azon a' termő fának, annyi nyelvel nagy hangosán kiáltja: Idvözlég Maria, malasztál tellyes. *Cantiprat: lib. 2. apum c. 29.*

Szent Geltrudis iriá maga felől, hogy kís Boldog Aszony napján, minek utánna a' Completa-álat más-fél-százszor az Angyáli idvözletet el-mondotta volna, a' mennyei Völegenyhez fordítá könyörgésit, és arra a' szeretetre, melyel az ő Szent Annyához van, nagy bizodalmason

kére,

kére, ne vonnya-meg tüle kegyelmességet halála oraján. Azonban ilyen látás tünék szemejbe, hát a' Christus labainál nagy somma arany hever, melyet a' Szent Szűz fel-emelvén kebelibe téve, és azt mondá Geltrudis-nak. Egy io remenségben édes Leányom, Mennyi ez az arany pinz, halálad oraján, annyi szamu malaszt engettetik neked az égből, minden ellenfigid ostromi és inchelkedésellen. *Lib. 4. Revel.*

Meg az idegen valláson lévőktől sem vonnya-meg kegyelmét a' Halállal tusakodok

Annya,

Annya, ha étekben anna tisztességére valami iot chelekettek, a' mint nyilván megvetzik abbul, a' mic Gutrich Márton éretnek ember felől írásbá vet egy tudos ember. Egy Catholicus tanítotul halotta vala a' meg nevezet Márton a' predikatióban, hogy lehetetlen annak el-karhozni, valaki az Jsten Annját tiszteli, és az Angyal idvőlettel minden nap ötöt köszönti. Megütközök egy elsőben e' mondasba azeretnek embe, mind azon által jobban gondo koldván a' dologrul ugyan akkor el-tekélle magában, hogy meg

pro-

probállya ha ugyan igazé
a' mit a' Papista Pap oly batrán
mondot. Azért attul fogvast,
három egész esztendeig, este
és reggel az Angyáli idvözle-
tet naponként hétszer el-mon-
dotta. Három esztendő mul-
ván halálös betegségben élek,
és imé azon nap, mellyen az
Anyá-szent-egyház a' boldog
Szűznek tisztaságos fogonta-
tasát ülj, meg-jelenek neki
azon Szűz, azt parancholván,
hogy bűneiről igaz vallást
tegyen, s' az után az Ur szent
testérés szent vérét magához
vegye, mivel a'val az ájélatof-
sággal, mellyet hozza murá-

tot,

tot, erdemessé tőtte magát
hogy a' Catholicusok-közze
szamlakassék. A' többir bizze-
reá, semmit ne féltsen. Halála
oráján elejbe iűn, és az ő le-
két magához veszi azon a' na-
pon és orában, melyben az ő
Szent Fiát e' Világra szülte.
Mindenek rend szerint ugy
törtinének. Azért Gutrich
Márton azon érzaka s' azon
orában születek meny-ország-
ban, a' mely érzaka es orában
a' kisedet Jesus születek az
istalloban. Ha egy éretnek
ember olyan rövid és keves
szolgálatirt oly boldog ha-
lált nyert magának mit nem

F

re-

remenyhetnek azok, kik életnek iob részit annak köteletségiben fogiattak el? *Tornerus Epist. Monachium scripta die 4. Janu. 1608.*

Ettől nem sokat különbözik a' mit Franciscus Poiraeus Jesuita egy Jfú felől ír, ki ezer hat száz tizen egy esztendőben Turnonom nevű Városban, noha oly veszedelmes betegségben talált vala esni, hogy maga sem remenyhetné abból fel-gyógyulását, még-is úgy még-átalkodot volt tévelygésiben, hogy chák hallani sem akarta, ha ki a' *Cholica Religio*-rul emlekeze-

tet tett. Végtere egy a' Baráti közzül azt találá rüle kerdeni, ha valaha aianlotta-e magát Boldog Afzonynak. Kire ama nagy vakmerőül azt felele; hogy sem eddig nem ajánlotta, sem ez után nem aianlyá. Meg-győzertven mind az áltál io akaroj őszönőzisetül, alig fordítá szívét a' SzentSzűzhöz ötet szegettségül híván, ottan oly nagy mennyei vilagosságtúnék elméjében, hogy nyilván meg-esmerné veszedelmes állapotját. Azért Papot hivata, kinek minden lelki tebeir nagy toredelmességgel szeméi eleibe terieszte, a'

után a Szent Sacramentomok
által az idvősseges halálhoz
készüle. Végtére nagy hálákat
adván a' boldog Szűznek hoz-
za mutatot Anyai kegyelmef-
figiért és lelkittovább-is neki
aianlván, két ora-alat nagy vig-
orchával és szép chendefen-
ki-mulék c' Világbul, s' pelda-
jával igaznak mutatá a' mit
tanit Szent Anselmus és Bo-
naventura, hogy lehetetlen
annak el-veszni, valaki Ma-
ria hoz folyámodik, és annak
oltalmában aianlya magát.

Ezen igazságot sokkal nyil-
vabban bizonyítja es erőssíti
Theofilus példaja, ki felől

nagy

nagy bizonyossan iriák, hogy
minek utánna némely gonosz
akaroí irigysegiből, tisztitül
gyalazatoson meg-fosztatot
volna, annyira meg-busult es
fel-haborodot magában, hogy
nem chak a' Christust Szent
Annyával egyűt meg-ta-
gatta, hanem meg lelkét-is
maga keze irásával az Őrdög-
nek kötötte, ha szegettségivel
elebbeni tisztit a' Püspöktül
vizsza nyerheti. Nem sok idő
mulván magábá szálla á veszer-
ember, es meg-száná báná
ugyan bolond chelekedetit, de
annak sullyát es undokságot
magában iol meg-fontolván

F 3

chak

chak nem kétségben élek ,
nem látván kihéz batorfago-
son folyamodhassék vegtére
meg-emlekezvén Afzonyunk
Maria-nak feneketlen irgal-
masságáról szívet kezdve ven-
ni, és sok keserves köny-hulla-
tással annak ajánlá vesztet pö-
rit. Nem-is fogyátkozek-meg
remenségekben: mert noha fe-
letten nagyot vétet vala Theofi-
lus, tudván mind az által hogy
sokkal nagyobb Istennek az
8 kegyelme, magára vállalá
dolgát es mind addig forgata
igyt, míg nem chak pechetes
levélt vizsza szerze a' gonosz
ellenségtől, hanem annak fe-

lette

lette oly bőséges malasztot
nyére neki, hogy az után nagy
szentéletet viselné, es halála u-
tán a' dűchöült Szentek közze
szamlaltatnék. Erről a' nagy
halla-lan kegyelmiről Afzony-
unknak elmélkedvén Szent
Petrus Dámiani, halljad mit
hoz-ki abbul. *Quid tibi nega-*
bitur, cui negatum non est Theo-
philum de ipsis perditionis fauci-
bus revocare? Infelicem animu-
lam, totum illud, quod in te fa-
ctum est, proprio charactere denegante, deluto facis & miseria sub-
levásti. Nihil tibi impossibile est
desperatos in spem beatitudinis re-
levare. Mi lehet az, a' mit ne-

F 4

ked

ked meg-tagathat a' te Szent
 Fiád, kinek meg-nem tagatta,
 hogy Theofilust a' veszedel-
 lem torkából ki-mentenéd.
 Azt a' boldogtalan lelkeczket,
 ki éppen azt, a' mi te benned
 emberre lőr, maga saját keze
 irásával el-tagatta, a' szemet
 sérjából, es nyavalyából ki-
 emelted. Ninchen nálad sem-
 mi lehetetlen, kivel lehetsé-
 ges hogy a' kétségben esette-
 ket a' boldogság remenségére
 hozzad. Vgyan-is miben mu-
 tathatta-meg vilagosabban,
 mind irgalmának nagy-vol-
 tat, mind szofzollásának ere-
 jét, Afzonyunk, mint hogy
 halá-

halálos ellenszínnek kegyel-
 met szerzet, es az örök kar-
 hozattul a' veszedelem fiát fel-
 szabadította.

NEGYEDIK KÉSZÜLET
 A' 10 HALÁLHOZ.

*Maria-rul, es a' 10 Halálról
 gyakorta gondolkodni, még ta-
 nulás közben-is.*

Albertus Magnus meg-
 kisded korában kötele-
 zé magát a' boldog Afzony
 szolgálattára, kihez minden-
 kor az után oly gyenge ajéta-
 tosságal vala, hogy valamikor
 csak nevét hallotta-is ottan

könyben eveztenek szemej. Szent Domonkos Szerzetit-is annak iavallasából valasztá magának. Mind az által csak hamar meg-báná abbeli che-lekederit, es ki-akara-szókni a' Clastrombul azért hogy el-mijének ostobasága-miát a' Deaki tudományban elő-nem-mehet vala. Midőn szin-te a' keritésen ki-akar-va-la-ugordani, elejben álla a' Szent Szűz, es meg-ertvén magátul mind gonosz szándékat, mind annak okát, magára bizá hogy valasztana, michoda tudomanyban kivanna leg-tudosb lenni. Es mivel nem a' Theo-

logiát

logiát a' mint illet volna, ha-nem a' Philosophiát valasztá, azt mondá neki a' Szűz, hogy meg-lészen ugyan a' mit ki-vánt, de mivel e' Világi tudomanyta' mennyecinel nagyob-ra bőchűlte, nem leszzen büntetes-nelkül. Azért halála-előt három esztendővel min-denekről el-felelkezik, es u-jobbán oly tudatlan leszzen, mint szinte akkor volt. Min-denek az szerint történének, a' mint boldog Afzony meg-jövendőle. Azért csak ha-mar oly hirt nevet kapama-gának, hogy minden felől rea-tódulna az Jfuság, es boldog-

F 6

nak

nak itelne magát valakiannak
Iskoláiban tanulhatot, kik
közül egyik volt amaz An-
gyali Doctor, Aquinas-beli
Szent Tamas, kit a' Theolo-
gus-ok Mestereknek őfíne-
nek. Halála-előtt három esz-
tendővel, midőn szinte az
Iskolába tanítans, nagy vélet-
lentől chak meg-némula es az
a' nagy nevezetes tudos em-
ber, mindenekről el-feleltet-
ven, elebbeni tudatlanságára,
iuta. Es chak a' halálról s' a'
koporforul, mellyet minden
nap meg-istekintet, tudot az
után gondolkodni. Vaiba,
nekem-is valasztást engedne

a' Szent

a' Szent Szűz ennek a' iambor-
nak tudománya, es tudatlan-
sága között? Elég bölcz es tu-
dos, valaki a' halálról es ko-
porforul iol tud gondolkod-
ni. *In vita ejusdem.*

Szent Edmundus-sal oly ba-
rátsgágon nyaiaskodot a' kis-
ded Jesus, hogy meg az Isko-
lába is gyakorta mellette
ült, es a' többi között arra ta-
nitotta, hogy a' hirtelen es vé-
letlen halál-ellen minden est-
ve, ezta' négy bölcst írja hom-
lokára I. N. R. I. Ezen Ifiácz-
kának a' Boldog Afzonyhoz
oly szeretete volt, mint vala-
mely vő-legénynek markaiá-

hoz

hoz szokot lenni, melynek nagyobb bizonyfágára a' mine-mű ket gyűrüje volt, annak egyikét a' Szűz uiában, a' másikat a' mágajében tette. Mind a' ket gyűrü kövében azon Szűz képe volt fel-met-ve olyan formán, a' mint őtet az Angyal köszöntötte. Evel akarván azon Isten Annyához való örök köteleffegit. jelenteni. Olvasom azt-is ezen Ifiáczkárul, hogy egyczer a' tanuságban nagy mélyen él-me-rűlven meg-feleltkezet arrul az imádrágárrul, mellyel Afzonyunkat, es Szent János Evangalistát szokta volt kö-

szönteni,

szönteni, es el-mulatta. Azért éczaka meg-ielent neki Szent János, es egy lapoczkával még-fenyirette abbeli feledikenségéről. Egyszóval a' mint tellyes élete Edmundus-nak nem egyéb volt hanem Jesus-sal es Mariával valo nyaiaskodás, ugy halála után lelket-is azoknak aiánlotta, es a' Christus oldalában temette-el. Vajha sok ilyen Edmundus-okkal aldana-meg az ég bennünket, mely sokan udvarlának Afzonyunknak. *In Vita.*

Szent Hermannus kit boldog Afzony a' maga Jegyeséről, Josefnek nevezet, maga szí-

vét,

vét, mint valami köz oltárt a'
Deaki tudomannak, es Mariá-
nak, szentelte vala. ki mivel
igen fogyatkozot allapattal
bírt, mely miat tanulásában
nem kicbiny hatra maradt
szenvedet, azért a' boldog
Aszony egy követ mutat ne-
ki, mellyet fel emelvén annyi
pénzt találá, hogy minden
szükséget, tanúságának idein,
bőven be-erte vele. El-vé-
gezvén tanúságát Papságra
szentelteté magát, es valamen-
nyiszer méltó tisztelettel Ma-
ria nevét említette, mind an-
nyiszor chudalatos szép illat-
tal illatozot. Mikor pedig téli

kemény

kemény időben Miser mon-
dott, Szent Fiával egyűt ma-
ga a' Szűz kezeit melegítette.
Tudnia illik nem arthatot an-
nak a' külső hideg, kinek szí-
ve belső meleggel tűzefedet.
Mi mivel gyakorta igen fa-
gyos szível járólunk a' szent
oltarhoz, nem chuda ha ke-
zeink el-kékülnek, magunk
éppen dedergünk. *In Vita.*

Midőn Szent Bertalan tisz-
telességre verseket írta egy Jo-
sef nevű Poëta, meg-ielenek
neki az Apostol, es aldást vet-
vén rea, egy könyvet ten a'
mellyire, s' leg ottan oly bőven
es saporán kezdének a' versek

folyni,

folyni, mintha minden munka-nélkül, régen megtanult verseket kordára mondana. Mely kedves letlégyen Isten előtt Jofefnek munkája, nem csak az elő-hozot dologbul ki-teczik, hanem annak felelte abbul-is, hogy Szent Theodorus meg-vallotta egy embernek, ki koporfoiánál imádkozot, hogy annak á Poétának halálakor, mind az égesz Szentek együt voltak a' menyei királynéval, kiknek tisztelegyekre sok ieles verseket írt volt azon Poëta. Ne kiméldte-is, se elmidet, se pennádat Maria és a' több Szentek dichi-

resitül,

resitül, es annyi io akarot szerzetel magadnak halálad oraián, mennyit irasoddal fel-tiszteltel. *In Vita ejusdem.*

Bertius Sandorhoz annyi kegyelmességit mutatta Afzszonyunk Szüz Maria, hogy midőn még chechemős korában a' böchőben aludnek, gyakorta szép illatu viragokkal hintegette; betegségeben forroságát kedves lengedőző szellővel enyhítette; tanúságában szegítette a' könyvnek, melybül tanult, levelejt forgatni. Utolsó betegségeben-is együt az ő Szent Fiával, es őrző Angyalával meg-jelent

neki,

neki, es mikor szinte az Angyali idvözetre chenditenének, akkor szolitotta-kie' Vilagbul, kinek ottan a' Szüztül küldöt Angyalok, mint valami diadalmas Viréznak, kofzorot tettek fejében. Nagy Sandor szerenchejét az ő sok diadalmas harchaiért álmélkodvá dichirtek a' Regiek; de ő mentül nagyob dichiretremélto ennek a' Sandornak halála, kinek maga a' menyek királynécia füzöt kofzorot, minden arany es gyemánt coronánál, allandobbat.

In ejus Vita.

ÖTÖ-

ÖTÖDIK KÉSZÜLET
a' io Halálhoz.

Maria-rul örömeft beszélgetnj, annak tiszteletit oltalmaznj és öregbitenj.

Szent Xaverius Ferencz e-
lebb hogy sem mint Indiában indulna, Lauretomba rére, hogy Afzonyunkat kőszöntene, es önnert venne aldást az Evangelium hirdetésére, es annyi fáradságos munkának békefléges el-viselésére, holott azon Szent Szüz az Jsten Fiát méhében fogatta. Indiában érkezvén a' Poganyok oktatásában ilyen rendet tartot,
hogy

hogy minek utánna valamelyet a' parancholatok-közzül meg-magyarazot, ezen szokkal köszöntötte Mariát: *Sancta Maria, mater IESV Christi, impetra nobis a Filio tuo, ut primum ejus praeceptum servemus sedulo.* Afzonyunk Szűz Maria, Christus Iesus-nak szent Anyja, nyerd-meg nekünk a'te Szent Fiadtul, hogy ezt az ő paranchollatnyát tókéllelessen megtarchuk. Az egész predikatiót pedig amaz ajétatos enekkel *Salve Regina*, Jdvözlégység Kitalyné, fejezte-be. Meliaporra-i templomba, midőn eczakának idein a' boldog Afzony

oltára-

oltára-előt imádkoznék, nagy kegyetlenül banának véle az Ördögök, kik-ellen más pafszal nem oltalmazta magát, hanem csak a' Szent Szűzzel azt kiáltván: *Domina opitulare? mihi non opitulabere?* Szegegély Afzonyom? engem nem szegiteysz? Baios volna mind elő-szamlalni azokat az aldáfokot, melyeket ez a' jámbor nyert Jstentül a' Szűz-által, és hányszor űzte-kj az Ördögöket azon Szűzrül Miséc szolgáltván: Egy szoval méltán mondhatnyuk Xaverius-rol, hogy Jstennek választot edénye volt a' végre, hogy a' Jesus es

Ma-

MARIA nevét a' Pogányság
közöt hordozná es teriezténé,
kik immár a' Xaqua, Comes,
Fotoques balványok helyet,
JESUST es MARIÁT említik, es
az Olvasot forgattyak. Azért
utolsó betegségében-is azok-
hoz folyamodot, kiket tiz
esztendeig a' Poganyok közöt
hirdet, azoknak könyörgöt
mondván: IESUS David Fiá
könyörűly rajtam, Maria Isten
Anyja, emlekezzél-meg bű-
nös szolgáladról nem-is fogyat-
kozik-meg azoknak kegyel-
miben; mert noha egyebek-
től el-hagyattaték, de JESUS es
Maria utolsó piheniseig vele

mara-

maradának, kiknek kormá-
nyoskodása által az örök bol-
dogság partyára be-érkezek,
ki annyi tengeri haboruk es
veszedelmek közöt evezet va-
la Indiá-ban, hogy a' balva-
nyok-után vetemedet Pogany
nemzeteke, az igaz Isten
esmeretire es szolgálattyára
hódolcátná. A' mint hogy
semmit hátra sem hagyot hi-
vatallýában: mivel a' mint
egy szava hiheto tudos ember
fel-iegzette, maga egyedül
Xáverius Ferencz tiz esztön-
dó-alat többet teritet a' Po-
ganyok-közzül az igaz hitre,
hogy sem mint ezer öt száz

G

folyá-

folyásban minnyáian az Eret-
nekek mágok tévelygésekre
fordítottak. O ki ki vagy, a'
ki ezeket olvasod! ha e' Világ
habiaj-között minden hajo-tö-
rés nélkül akarsz hazádban
evezni, *respice stellam, voca Ma-
riam*, Tekincz a' tengeri chil-
lagra, híd szegetségül Mariát.
In Vita ejusdem.

Szent Domonkos Szerze-
tin lévő egy tudos Prediká-
tor, valahanszor a' Predikallo-
szekben fel-allot, mind annyi-
szor boldog Afzonyrol bő-
chülletesen emlekezet, es an-
nak dichiretivel végezte-el
tanítását. Betegségben esvén

es halálához közelgetvén, oly
keservesen kezdé siránkozni,
hogy semmi vigasztalásnak
helyt nem adna. Azonban,
nagy veletlenül ot terme a'
szomorú szívek igaz vigazta-
lója, ki ielen-letével minden
kefervéséget el-törle a' beteg-
nek, meg-szaraztá köny-hul-
latafir, es oly gyönyörűleges
vigasztalást önte szívében a'
halálra vált embernek, ked-
ves nyáiaszkodásával, hogy
szomorúságáról es fájdalmi-
rül el-felelkeznek. Azért hol
a' környül-állókhoz fordul-
ván; Jól iőt, ugy mond va-
la, iol iőt az én kegyelmes

Afzonym; hol pedig az Szent Szűzet nagy udvaroson kéri vala, hogy űlne-le, es tovább is nyuytá édes beszidit. Végtere nagy fen szoval azt kezdé énekelni. *Tu, tu Theophilum desperantem apostatam reduxisti, & revocasti ad gratiam.* Te, te ô kegyelem Annja, amaz Jstentül el-szakar es ketségben eset Theofilust a' veszedelméből fel-szabadítottad es kegyelmet szerzettél neki. Ezt midőn egy nehányszor el-éneklette volna, egy keves halgatás után nagy vég orchával azt kezdé uiobban enekelni: *Congaudent Angelorum cho-*

rigloriosa Virgini: Örvendeznek az Angyali karok a' dichösséges Szűznek: Utolszor mikor szinte azt mondá: *Omnis spiritus laudet Dominum:* Minden lélek dichirje az Urat, lelkét nagy chendesen ki-adá, hogy az Urat örökké dichirje. Így a' ki predikatioit Maria-val szokta volt el-végezni, életit-is Maria-val nagy boldogúl végeze-el. Ha te-is így vegezed-el életedet, nyitva találod meny-országot, holot a' meg-dűchőült lelkekkel örökké dichirjed az Urat. *Specul. Exempl. dist. 7. n. 56.*

Szent Odo Apátur életiben

iria Surius, hogy egy tolvaiból
 őt Barátnak, halálos betegségben meg-ielent Ászonyunk
 MARIA, es azt kerdette tőle :
 Fiam esmerszé engem? Kinek
 minek utanna azt felelte volna a' beteg, hogy nem esmeri,
 azt felelte a' Szűz : *Ego sum mater misericordie* : En vagyok az irgalmasság Anyja. Mely dolgot meg-beszélvén az Apáturnak, úgy annyira fel-gierietette szívét azon Szűz szel-
 relmire, hogy annak utanna Mariát más képpen nem nevezhette, hanem, kegyelem Anyjának. Méltán-is mert a' kinek méhében kilench hol-

napig

napig test-szerint lakozot az a' Szeretet, mely maga az Isten, nem chuda ha éppen irgalmassággá változot Sz. Bernárd mondása-szerint. *Sur. in Vita Odonis Lib. 3. c. 9.*

Szent Brigitta menyeyi látásiba, egy lli ember-felől olvassuk, hogy hatvan egész esztendő-alat, soha sem meg-nem-gyont, sem az Ur Vachoráiához nem járult. Annyi idő múlván halálos betegségben esék, es Sz. Brigitta sok szép intése-után magában szálván, minek utanna meg-gyont, es meg-aldozot volna, meg-hala. Kinek allapattya-felől mi-

G 4

dön

dön Szent Brigitta magában
 törődnek, meg-jelenék neki
 Christus Urunk es azt mondá:
 Ez az ember az ő nagy töre-
 delmességeért, mellyet az én
 kegyelmemből, es az Anyám
 melette valo esedezéséért ha-
 lála oráión neki engettem, egy
 keves ideig Purgatorium-ba
 kinlodik. Mert noha mind
 nekem, mind az Anyámnak
 tellyes életiben keveset szol-
 gált; mind-az által az a' io volt
 benne, hogy valamikor az
 Anyam keférvés faidalmirol
 valamiballot, avagy gondol-
 kodot, ottan meg szomoro-
 dot, es tekellertes sziből szá-

nako-

nakodot rajta. Ez a' szána-
 kodás volt eredete id vössleges
 halálának. O mely bü ada-
 kozo Urunk vagyon, ki akar
 mely chekély szolgálatot,
 mellyet az ő Anya kedveért
 chelekekszünk, örök boldog-
 sággal szokta meg-iutalmaz-
 ni? kichoda tehát, ki ezután
 annak tiszteletiben tuncyal-
 kodgyék? *Lib. 6. c. 97.*

Egy Antverpiáj lfiácza fe-
 lől olvasom, ki hogy boldog
 Afzonnál kedvet találná, mi-
 vel Congregatistá volt, min-
 den erzaka, az imádságra
 fel-szokot-volt-kelni. Es mi-
 vel a' gyenge gyermek az

G s

álom-

álmotul meg-győzertvén gyakorta ugyan terden álva eltalált szunnyadni, magának az Attyának kellett a' földről fel-emelni, es az agyra tenni.

Mint kellefék életerit rendelni akar mely iámbor Congregatistá-nak, meg-tanulhattya amaz Antverpiáj Ifiáczkátul, ki 'meg-nem-eligedvén nap-pali ajétatosságával, még étzaka-is fel-verte magát agyából, es terdre ésvén, gyakorta oly hosszúzan nyutotta imadtságát, hogy az álmotul el-nyomartván, ugyan úgy terden álva el-talált-szunnyadni, es az Attyának kellett a' földről fel-emel-

emelni, es az agyra tenni. Szombat napokat, noha egyéb aránt igen gyenge erővel birt, mind az által a' boldog Aszszony tiszteletire nagy kemény büttel meg-szenvette. Valamennyiszor a' penitencia által Istenévei meg-bekellet, és az Ur szent testit magához vőtte, mint annyiszor haza menvén az Annya labaihoz borult, es úgy követte-meg ha mit tudatlanfagából, tanált volna ellene-vétenj. Mikor az Iskolátul szabadságavolt, a' mezőre ment, ot a' pástor gyermekzeket egybe gyűtötte, és mint kelleflek imád-

kozni, gyonni es kivalképpen
 a' Szent Szűzet tisztelni, nagy
 szép besziddel oktatta, meg-is
 ajándekozván, a' kik serinyeb-
 ben viselték magokat. Hogy
 a' Szűznelannel nagyobb ked-
 vet találna, nem csak tiszta
 életet viselt, hanem annak fe-
 lette ket egész esztendeig
 szorgalmaztatta lelki Attyát,
 hogy az ő engedelmebűl örök
 szűzeiséget fogadhasson a'
 mennyek királynéja tisztel-
 tire. Kit meg-is chelekedek.
 Beteg agyában chudára méltó
 volt az ő chendes es bekeslé-
 ges türése. Fájdalmit hol az
 Iskola Præfectus-saért, hol

Me-

Mesteréért, hol más io akaroi-
 ért mutatta be Istennek. Asz-
 szonyunk után, ama boldog
 emlékezetű Aloysius Gonzá-
 ga-hoz mindenkor maganos
 ajétatossággal viselte magát.
 Azért halála-előt kilenched
 nappal annak erekyéit kezi-
 ben vevén, es azokat illendő
 böchűlettel chokolgatván,
 nagy bizodalmason azt mon-
 dá: Most tudom bizonyoson,
 hogy az én édes Aloysiusom,
 mához kilenched napra, ha
 lelkemnek idvösségeré leszen,
 meg-nyeri Istentől hogy ép-
 pen meg-gyógyullyak: ayagy-
 bá meg-kel-halnom, az utolsó

vesze-

veszedelmes harczomon hív
es ferény baynokom léfzen.
A' mint meg-mondá, ugyan
a' dolog: mivel a' boldog Szűz
kilenczed napra ezt az ő ked-
ves tanítványát azon Iskola-
ban, melyben immar Aloysius
fel-ment volt, búseges iuta-
lommal fel-magasztalá. Fel-
mehecz te is azon Iskolában,
ha azoknak nyomdokit kö-
vetvén. azon Szent Szűznek
ferényen igyekezel szolgálni.

Annua 1610.

Páter Theodoricus Canifi-
us a' Iesus Tarfaságából, oly
gyakorta es oly belső lelki é-
dességgel emlegette Iesust és

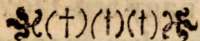
Ma-

Mariát, hogy minek utánna-
a' gutta meg-útótte-is, es
mindeneket el-felejtetet vélc.
meg-is azokrol az áldot ne-
vekről meg-emlekezet. Ha
kit magához akart szolítani,
nem iutván annak neve eszé-
ben, avagy Iesust avagy Ma-
riát említette. Történt ez a'
gutta-ütes Ingolstadium-ba e-
zer hat száz négyedik eszten-
dőben Szent Mihály havá-
nak 27. napján. Minek utánna
ezt a' Szerzetes baynokot a'
szent olajjal az utolsó es vesze-
delmes útközetre fel-kenték
volna, nagy fen szoval azt ki-
altá: *In caelum, in caelum. IESVS!*

MA-

MARIA! Meny-országba,
 meny-országba! IESVS!
 MARIA! Immara' lelke el-
 akarván-buchuzni, csak szin-
 te az ajakán fűg vala, mikor
 minden tehetséggel a' Iesust
 említe: es mivel Mariát ép-
 pen ki nem mondhatá, az u-
 tolsó börtűn fogyata-el életit
 es szollását. De hogy abban
 az aldot neűben, az egy
 A' miat chorba ne maradna,
 az A' helyet lelkit ada, mel-
 lyet éppen az édes MARIA
 kegyelmében aianla.

In ejus Vita.

HA-

HATODIK KÉSZÜLET
 A' 10 HALÁLHOZ.

*Szent Annát, Iosefet, Borbá-
 lát, es a' több Szenteket, kik boldog
 Afzszonynak kedves szolgálai vol-
 tak, magános ajétatossággal
 tisztelnj.*

A Szonyunknak, Birunti-
 umba lakozo közel száz
 esztendő s jámbor szolgálai, vé-
 vén észébe hogy rövid nap u-
 tolsó buchut kelleltik e' Világ-
 tul, es annak minden iavajtul
 vennj; minek utánna egész
 életirűl tekelletes vallást tet-
 volna, meg-őlelelelki Atryat
 es nagyvigan é képpen szolla:

DEO

*DEO sit laus! mutuis fruemur
in caelo aliquando amplexibus; re-
posita est spes hac in sinu meo.* Há-
lá Istennek! Lészen oly idő
édes Atyam mikor meny-or-
szágban együtt vigadunk: ez
a' reménség kebelemben va-
gyon. Az Ur szent testinek
magához vitelit mind az által
más napra haláztá Sz: Anná-
hoz való ajétatosságábul, mi-
vel más nap annak innepe va-
la. Akkor azért nagy nehezen
a' Iesuiták templomában bal-
laga, holot az Ur Vachoráját
magához véve, hogy annak a'
mennyei kenyernek ereje ál-
tal annál bátrabban indulna

az

az örökke-valóság uttyára.
El-végezvén ajétatosságát, há-
zához vízfőzsa mene, es a' mine-
mű chedulák a' Tarfaság szo-
káfa-szerint, minden holnap-
ban neki jutottak volt, azokat
egy chomoban kötö, meg pa-
rancholván hogy azon ko-
porfoban vele együtt temes-
sük. Ezek után az Olvasot,
mint valami győzhetetlen
paist minden ellenségi ellen,
kezéretekeré a' nagy vén em-
ber, es a' száz esztendő a' bol-
dog örökke-valósággal, nyer-
tesé meg-cherele. tanuld-meg
ettől a' vén jámbortul, ha ed-
dig nem tuttad, mint kellestik

fel,

fel-fegyverkezned ellenséged
ellen az utolsó útközre.

Annua 1608.

Stanislaus Kostka Lengyel
Országai Nemes Ifjú, minden
ajétatosságra gyermeklegitül
foguást oly hailando volt,
hogy az ő kezéből az olvasó,
Vagy valami imádtóságos
könyv ritkán szakadot ki.
Meg az Iskolába is Afzfo-
nyunk Szűz Mariá-nak vala-
mely iofzágos erkölchét vet-
te-fel, melynek dichiréfeben
elmejet es pennaiat elesitette.
Szűz Szent Borbálat, minden-
kor magános buzgofaggal
tisztelte a' végre, hogy ő általa

cr-

erdemes lenne arra, hogy ha-
lála-előt az Úr szent testét es
szent vérét magához vehetne.
Azonba meg-cálála beteged-
ni, s' gondolván azt hogy ta-
lálám soha azt meg-nem-la-
bollya, az Úr Vachoráját nagy
szíveffen kezdé ohajtani. Mi
lén belőle? Chak hamar meg-
ielenek neki Szent Borbála, es
nóha nem vala szinte halálos
betegsége, mind az által hogy
olyan tüzes kivanfagának
eleget tenne, es hozza mutá-
tor ajétatossagát bőven meg-
jutalmazna az Angyalok szol-
galtaták neki a' Szent Sacra-
mentomot. Ez sem lén elég,

hanem

hanem annak felette maga
 a' boldogságos Szűz azon al-
 lapattyaban meg-latogatá, es
 az édes Iesus-kát agyába hely-
 hezteté. Oh meg-böchtülhe-
 tetlen kegyelem! Oh ki tudná
 elégge ki-mondanj, avagy
 csak meg-is gondolni, mi-
 choda gyönyörűséget erzet
 szívében az a' szerenczes If-
 iáczka, mikor nem csak agyá-
 ba szemlelte, hanem ugyan ö-
 lebe vette, mellyéhez szori-
 totta, s' apolgatta az aldot Ie-
 sust! Nem chuda hogy ottan
 minden nyavalya es betegség
 el-ényiszet annak a' mennyei
 Orvosnak jelen-létére: de az

chuda

chuda hogy olyan tűzes sze-
 retetnek langia éppen el-nem
 olvasztotta szívet! Ha el-nem
 olvasztotta, hihető hogy meg-
 olvasztotta, avagy leg-aláb
 meg-lagyítottta. Egyeb aránt
 honnet származot volna az á
 bőséges könyvhullatás, vala-
 mikor az Angyali idvözlettel
 köszöntötte Aszonyunkat?
 Tudnia-illik a' Bechi beteg
 agya, es akkor mutatot ke-
 gyelméssége á Szent Szűznek,
 őtlör elmejében, es onnet fo-
 kadot oly sebessen szemejre.
 Egy olykor az Iskoláknak
 szokása-szerint, vetekedisben
 indula tanulo Tarsajval, ki-

choda

choda közöttük adhatna leg-
méltóságosb nevet es titulus
Mariá-nak. Es noha a' több
Tarsait sok képpen meg-ha-
latta; mind az által soha elég-
ségesen ki-nem-feithette
s' mondhatta a' mit szívében
erzet annak felséges méltosa-
ga-felől: mivel chekélyeb es
lovanyab volt minden ékes
szollás annál a' felségnel, mel-
lyet az Isten Anyja-felől el-
mejében forgatot. Mikor im-
már a' Szent Szerzetben vol-
na, azt találá egy a' Paterek-
közűl tüle kerdeni. Ha sze-
rete-i Mariát? kinek nagy
gyorson azt felele: Hogy ne

édes

édes Paterem, holot Anyám
nekem MARIA. Ugy-is volt,
á mint tellyes életének folyása
meg-mutatta. Azért életis
a' feszülettel és MARIA képi-
vel vegeze-el, azokat híván
utolsó pihenésekor szegétsé-
gűl, kikkel egyűt Romaból
az eg fele indula, es a' mely
nap Afzonyunk MARIA testef-
tűl lelkestűl meny-ország-
ban vitetek, ő-is az örök bol-
doglágban részefűle. Mi a-
zonban mint valamj Vakon-
dokok csak a' földben turka-
lunk, es noha az égben hivat-
tatunk, ninchen mind az által
annyi szívűnk, hogy azt kör-

H

műnk

műnk szakadásával ostromlanj merészellyük. *In ejus Vita.*

Parer Balthasar Alvarez a' Jesus Tarfaságából, még Novicius korában, a' boldog Afzony Szolozmaját oly nagy ajétatossággal szokta volt minden nap el-mondani, hogy az ördögöt telylefsegesen magára haragítaná kiakarván azért boszszuiát rajta tölteni, sok képpen kezdé őtet ostromlanj, de mindenkör markába szakada lator inchelkedése, es nagy orcha pirulásával, az Iſiunak kellették a' diadalmat engedni. Végére latván hogy minden

prakti-

praktikáj chak fűstben mennek, békeffiget akara vele szerzeni, es lathato képpen meg-jelenek neki azt mondván: *Remitte tu, & ego remittam: precipue ut istam devotionem dimittas, quam habes in istam mulierem, quam MARIAM appellant.* Had-aláb te, én-is aláb hagyom: kivalképpen, had-el azt az ajétatosságot mellyel vagy ahoz az Afzonyhoz, kit Mariának hínak. Hallyatok-e Iſiak kinek szaván, indultok, mikor szokot imádságtokat el-mulattyátok. Nem de nem illendőbbé hogy ha azt a' jámbor Jſiat követi-

H 2

tek,

tek, ki nem csak meg-nem
felemler az ellenség fenyege-
tistül, hanem abbul nagyob
szívet vévén magának, anna
nagyob buzgósággal igyeke-
zet szolgálni Aszonyunknak.
A' mint csak abbul-is nyil-
ván meg-tetzi, hogy annak
képít mindenkor magával
hordozta, es oly böchületben
tartotta, hogy egy olykor, het
egész oraig szívét es szemét
arrul el-nem-fordította. Ezen
jámor boldog Aszony-után,
annak iegyesít Szent Jofefer,
maganos tisztelettel böchül-
te, es oly szentségre emelke-
det, melyet maga az Jsten

nem

nem csak, Szent Theresiának,
ugy mint lelki Leanyának,
még a Páter eltében: hanem
annak felette egy más szent
életű, es mennyei latafokrúl
nevezetes más Apachának-is
meloztatot meg-mutatni. Ez
szinte mikor Páter Alvarez
halalán volt, imádcságában il-
lyen szozatot hallot: *Veni, ut
interfis mortí, cuiusdam fidelis
servi mei.* Jere velem, hogy
egy hiv szolgám halalán ielen
légy. Azonban lélek-szerint
el-ragattatot, es a' meg-neve-
zet Páter-hez, ki szinte akkor
vonakodot, vitetet, holot
a' beteg agya-körül, Angya-

H 3

loknak,

lőknek , es más Szenteknek szokását találta , kik a' halálra vált ember kezeit megfogván , artatlan lelkit nagy enek szoval vezették: ketten pedig az Angyalok-közzül , temiennel es draga kenettel , a' teste mellett marattak. Eze ket szemlélven ez Apacza , de nem tudván , ki légyen az a' szent jámbor , egyszert elerű Püspök felől gondolkodot , alitván hogy annak lelkit viték volna olyan pompával meny-országban: De megjelente Isten , hogy nem a' Püspök , hanem a' Toletomi Jesuiták Provincialis-fát ve-

zettik

zettik az örök boldogságban , ki akkor a' meg-nevezet Balthasar Alvarez volt. Im latod mely udvariák a' Szentek , és az Angyalok azokhoz , kik a' menyeejek királynéiának , es az ő Jegyefinek méltó tisztelttel udvarlanak. *In vita c. 53. paragr. 1.*

HETEDIK KÉSZÜLET

a' io Halálhoz.

Boldog Aszony Szent-egyházis , oltárit , képeit , méltó böchületben tartanij , és az őriző Angyalt maganofon tisztelnj.

M Inemű nagy szeretettel és böchülettel let lé-

H 4

gyen

gyen Afzonyunk Szűz Mariához Affisium-beli Szent Ferencz, könnyeb meg-gondolni, hogy sem ki-mondanj. Annak okaért az ő templomát, mellyet Portiunculának neveznek, minden Chászári és Királyi Paloták-felet böchülte. Ot vetette fundamentomát szentséginek; ot vitte-fel annak kü-falait; ot végezte-el ormozattyat; ot kívanta halálát; ot temette szívet, mellyet magok az Angyalok vittek oda, mint Szent Katálin testet Sina hegyire. Egy szóval, halála oraian-is azt ászent helyet leg inkább aianlotta Fiajnak.

Kerjed

Kerjed te-is az Angyalokat, kivalképpen a' te Őrző Angyalodat, hogy halálod után a' te lelkedet Maria kebeliben temesse. *Chronic. S. Francisci.*

Szent Hedwigis Herchegné oly nagy böchülettel volt Afzonyunkhoz, hogy annak képit mindenkor magával hordozta, mellyet a' betegek fejére tévén fok fele nyavalyákat és betegségeket meg-is orvoslot. Utolsó betegségiben azon képit, mind addig szemei előtt viselte, mig azokat a' halál be-hunta; lelkét pedig Szent Thekla, Katalin, és több Szent Szűzek nagy vi-

H 5

gan

gan meny-országban nem ké-
fertik. Sőt a' mi leg chudala-
tosb, még-halála után is azon
képe három első Vyaj-közöt,
mellyek minden rothadás-
nélkül marattak, talaltatott.
Boldog kezek, mellyek a'
Szent Szűz szolgálatyában
foglalatoskodnak! nem félt
hogy azokon hatalmat vé-
gyen a' rothadás. *Surius in ejus
Vita.*

Carolus Boromæus Medio-
lánomjÉrsék és Cardinál, mind
annyi foglalátosfagi-között is,
a' boldog Afzony Szolósmaját
és Olvasóját naponként terdē
alva mondottá-el. Innepinek

estin

estin viznél és száraz könyér-
nel egyebet nem kostolt. Mi-
kor az Angyali idvözetre
chenditettek; ha szinte uton
volt-is ottan a' lörul vagy sze-
kerrül le-szállott, és terdre es-
vén köszöntötte Afzonyun-
kat, Annak képihez olyan
tisztelettel volt, hogy nem
chak a' Plebanosokkal el-vé-
gezte, hogy a' templomok aj-
taj feliben azt fel-függeszszik,
hanem meg a' had viselő em-
bereknek-is azt tanáczlotta,
hogy magoktul annak képit
el ne-haggyak. Sőt midőn az
alkálmatosfag engedi, annak
szolozmaját és Olvasóját na-

H 6

pon-

ponként el-mondgyák. Töb-
 egyeb ajétatosági-közöt azt
 szentül meg-tartotta, hogy
 minden nap ki-mulafat Afzo-
 nyunknak nagy szíveffen ajan-
 lotta, és annak erdemjért, ki-
 valképpen három dolgot ki-
 vánt Szent Fiátul. Elsőt hogy
 a' halálra vált Christus kefer-
 ves fohazkodásiban része le-
 hessen. Másodikat hogy a'
 Szűznek fájdalmas ohajtási
 közzül, mikor a' Fia kereszt
 faja alatt keferget, vagy egy
 engetteszik neki. Hármadi-
 kat, hogy halála oraján mikor
 lelke testitül el-buczuzik, ak-
 kor a' boldog Szűz valamely

Angyali

Angyal által szegítője legyen.
 Vajha mi-is é Cardinallal gya-
 korta a' halálrul gondolkod-
 nánk, el-bírttem hogy annak
 mind szent életit követnők,
 mind boldog ki-mulásában,
 részeszűlnénk Lasd Eleter.

Egy paraszt Szűz leánka,
 Attyával egyűt a' chordát le-
 geltetvén, gyakorta be-szőkor
 volt egy puszta templomba
 mennj, holot latván boldog
 Afzony képit, mellyet az első
 és máségi haboru alkalmásént
 el-mosot, és be-moczolt
 volt, meg-esek szíve rajta, és
 nagy egy-igyűven így szolla-
 neki: Oh mennyek Király-
 néja

néja mely rongyos es kopot
köntösben latlak én tégedet!
Te tudod, hogy ninchen mi-
vel én teged meg-ruhazhaf-
salak, mert magam-is szegény
vagyok. Meg-chelekeszem
mind az által, hogy imádtfa-
gimmel (mivel arannyal a'
kulduslag-miat nem lehet)
mentül szebben lehet fel-tisz-
tellyelek és ékesítcelek. A'
mint ajánlá magat, ugy che-
lekedek, és abban az ajétatos-
sagban számos esztendőket
tölte mind addig, mig halá-
los ágyában esek. Mikor azért
a' kemény szalmán heverne-
betegségében, az emberektől

éppen

éppen el-hagyattatván: első-
ben azok a' Szűzek, kiknek
szűzességek mint egy habo-
zot a' hazaság és hajadonság-
közöt, meg-latogatók. Ezek
után érkezek egy más sereg
azokkal sokkal tekintetesb,
melyben valának azok a' Szű-
zek, kik tisztaságokat foga-
dással meg-pechetetlők volt,
és azt minden szeplő nélkül
vittek meny-országban. Hár-
madszor jutának azok, kik
szűzességeket nem csak foga-
dással meg-erősítették volt,
hanem annak felette vérek-
kel-is meg-fesztették, és Már-
tyromságot szenvedtek a' tisz-

tásá-

tafágért. Es ezek sokkal felesbék s' dichőségesbék voltak á kett' első feregnel. Vég-tére az Angyalok (úgy mint Szűzek barátj) sem maradá-nak-kin, hanem királynéjok-kal egygűt, ki-mondhatatlan nagy pompával meg-jelene-nek. Holot minek utanna maga a' Királyné, a' halálra vált Szűznek fejebe drága gyöngyökbűl és kövekbűl fűzöt kofzorot tett volna, lelkit ki-fzolitá a' gyarlo test-bűl, mellyet a' Szűzek es Angyalok gyönyörűséges enek-lefi-közöt az örök dichőség-ben fel-vive. Most-is oh mely

fok

fok helyen rongyos, főt me-zitelen a' menynek kyrálynéja, de mely kevesen talál-koznak, kiknek azon szívek meg-indullyon! és annak ruhazattyárul gondolkodgyek! Magunk azonban pipefke-dűnk, és ezt a' rut dögöt, mely ma, vagy holnap a' férgek meszár szeke lészén vont a-ranyba polallyuk, gyöngyök-kel s' gyemántokkal ekesit-cyűk. O temerdek és sebes könny-hullatafra méltó balga-tagfag! mentűl eszezebbé che-lekednének, ha ennek á parafzt leanyzonak példáját követ-vén, mind elminket, mind ér-

tékűn-

tékünk a' Szent Szűz ruhazattyára, és ékesítésre fordítanak, hogy halálunk orajan, ő-is minket az örök dichőség köntösiben öltöztetne.
Spec. Exemp. dist. 9. n. 118.

Szent Bernárd Apátur felől olvasom, hogy midőn egy olykor a' boldog Afzony képe előtt imádköznek, azon Szűz az ő tisztaságos emlékeiből tejet facsart szájában. Innen vagyon, hogy valahol Mariá-rul emlékezik azon Szent Doktor, tejel mézzel foly mindnyélve, mind pennaja. Más alkalmatossággal képe mellett el-menvén, köszönte szokása-

szerint

szerint Afzonyunkat mondván: *Salve Maria*. Idvöz légy Maria: ottan a' képis azon szokkal viszsa köszönte: *Salve Bernarde*. Idvöz legy te-is Bernárd. Veszedelmes betegségeiben meg-jelenek neki azon beregek orvoslója, es ottan meg-gyogyita: melyre nevezve, maga bizodalmának, és minden bűnösök laytoriaianak szokta volt Afzonyunkat nevezni, mely-által végteré felis hága meny-országban. Mi azonban mint amaz álmos Jákob, szemlellyük ugyan a-féle földi Angyalokat, hogy azon lajtorjának szegersége-

által

által menten mennek az égben, de ugyan csak szunnyadozunk, és mind a' chipat szeminkből ki-tisztítani, mind lábainkat a' földről fel-emelni resztelkedünk. *In Vita.*

Philippus Nereus Florentiában a' boldog Aszony szolgái templomában be-lépven, midőn az Apostoli chelekedetéről irt könyvből amaz igeket hallaná: *Philippe accede, & adjuuge te ad currum istum.* Filep, jűi ide, és járuly chez a' szekerhez. Látá hogy á mennyei királyné az udvarlo Angyalok sokasága-között egy aranyos hintoba ül, mel-

lyet

lyet egy juh es oroszlány vont. Oda iarulván azért a' hintozhoz, a' királyné egy fekete kőntőst nyutaFilepnek, és a val kőteleze maga szolgálattyara; ki noha az előtt is magános tisztetlelt volt Mariá-hoz, mind az által annak utanna sokkal nagyobb buzgósaggal igyekezett neki szolgálni. Aszonyunk sem vontameg tőle kegyelmet; mivel midőn Aretiumba az ő Szerzetes Tarsainak élések el-fogyot volna, terdre esek a' Szűz képe-előt, és ottan két nagy kőfárt, szép fejer kenyerekkel tetezve hozának a' kalástrom ajta-

jára,

jára, mellyekkel ketség kívül az irgalmasság Anyja kedveskedet az ő jámbor szolgáláinak. Végtere hogy Nemet Országbul Florentiában vizsgálva indula, az uton boldog Afzszony templomában bemenne, holot egy oltár előtt terdre esek és fel-kiáltván: *Hæc requies mea.* ez az én nyugodalmom, ugyan ot nagy boldogul el-nyúgovek. Faradgy és munkalkodgyal te is mint igaz szolgája Mariának: bozonyos a' jutálom, az örök nyugalom. *Ex Fastis.*

Szent Jstván Király, ki a' Magyar nemzetet, a' Pogány-

szag

szag töettségibül az igaz Hítnék világosságára hozta, mely nagy ajécatossággal és bőchülettel viselte magát Afzszonyunk Szűz Mariához, csak abbulis nyilván ki-techik, hogy mind magát, mind alatta-valoit, annak gondviselese alá ajánlotta, s' ötet vallotta Magyar Ország Szo-szollojának és Patronájának. Jnnét vagy on hogy még most is a' Magyarok az ő pénzekre a' boldog Afzszony képic verik, evel a' felül-valo-irással: *Patrona Hungaria,* Magyar Ország oltálmazoja, avagy Szo-szolloja. Akarván evel jelenteni,

hogy

hogy mi képpen á Világ fiáinál, semmi sem kedveseb sem böchületesb á pinznel ninczē, úgy az igaz Magyaroknál semmi sem kedvesb, sem böchületesb Afzszonyunk Mariánál nem találhatik. Annak felette az egész Országot paráncho-lattyával arra kötelezé hogy a Szent Szűznek minden innepit maganos tisztelettel meg-szentellyék, azoknak pedig eszt meg-bűtöllyék. A' mely nap pedig meny-országban vitetet, azt á Satoros innepek közze írā, és nagy boldog Afzony napiának nevezé. Tovabba hogy azon

Szent

Szent Szűznek tiszteletit annál inkább terjedne és nevednek szerte széllel az egész Országban annak nevére sok gazdag templomokat építe, kivalképpen Szekes Fejér Varrat, holot á régi Magyar Királyok, minek előtte á Pogány kezibe eset volna, mind temetkeztek, mind pedig királyságra szenteltettek: hogy ertvén köteleffégeket, Mariának elnének s' halnának, és úgy viselnek gondgyát az Országának, mint Maria örök-seginek annak Hely-tartoj. Mivel azért Szent István minden elmejét és tehetőségit arra

I

fordítá,

forditá, hogy az Jsten Annjának dichősségét öregbitene, és annak szeretetét a Magyarok szíveben mélyen be-oltaná: a Szent Szűz-is nem voná meg kegyelmét a' jámbor királytul, hanem szükségében chuda képpen meg-segére. Nagy erős haddal be érkezet vala jmmár Magyar Országban Conrádus Chaszár, hogy azt tűzzel vassal ommissé tenne. Meg-félemlék ilyen hatalmas ellenségtől a Király, és nem látván mint alhasson el-lene, nagy bizodalmason Maria-hoz folyamodek, és é képpen könyörge: Ha neked

men-

mennyek Királynéja, neked úgy tetszik, hogy ezt az Országot, mellyet én neked örökbe vallottam, tűzzel és vassal puszticza az ellenség, és hogy a' te Fiad hite mellyet é fene Nemzet szívében ujonnan plantáltam, ottan ki-gyomlaltassék, kerlek ne tulajdonittassék az én tunyaságomnak, hanem légyen a' te io techéfed. Ha mit a' Király véret, kire a' te népedet biztad, ő bűntetődgyek, ne szenvedgyenek az ártatlanok. Ved Anyai kegyelmedben ezt a' te új öröklégedet, és oltalmazd meg minden ellenségtől. Meg-

1 2

hal-

halgatá jámbor szolgájának
kivánságot Ászszonyunk, és
minden vér ontás nélkül meg-
oltalmazá örökséget á vesze-
delemtől. Az előt való estve,
hogy á derék útközetnek kell
vala lenni, egy iel hordozo az
egész taborba satorokrul sa-
torokra mene, és á Chaszár
nevével paránczola, hogy ki
ki haza kifizülne. Más nap
io hajnalba fel-kelvén á Cha-
szár, hogy á seregeket á hatcz-
ra el-rendellye, látá hogy az
egész tábor indulo felben vá-
gyon. Kinek midőn okát meg-
ertette volna, eleget keresz-
tete ugyan azt á iel hordozot,

de

de sohul nem kaphátvan, ak-
kor juta eszébe annak szent-
tsége, a' ki ellen kardot kötöt.
Azért arra magyarázá á dol-
got, hogy az á jel hordozo
Isten Angyala volt, és hogy
nem tetzik Istennek, hogy az
Vjonnan születet keresztyé-
nek ellen hadakozzek. Azért
barátságot szerezven Szent
Istvánnal, minden kár-tétel és
ellenkezés nélkül visszame-
ne Német Országban. Á Ki-
rály pedig által-ertvén, kinek
szegettségével menekedet lé-
gyen-meg olyan nagy vesze-
delemtől, boldog Ászszonynak
nagy hálákat ada. Ezek után

J 3

beteg-

betegségben esek a Király, mely mivel naponként inkább hatalmazik vala, eleit az Országának magához hivatá, kiket minek utánna minden jámborfágra, és a Christus hitének meg-tartására sok szép szokkkal inter volna: végtére a' Szent-egyhazakat, a' Papi rendet, az Országot és lelkét az egész alatta valo néppel sok sebes könyv-hullatafokkal az Jsten Annyának, ugy mint örök Szűznek, és Magyar ország egygyetlő egy Afzonyának s' oltalmazójának ajánla. Azonban nagy boldog Afzony napja el-érkezek. És mivel

tellyes

tellyes életében sok ohajtásokkal azon könyörgött a' Szent Szűznek hogy arra a' napra rendelje világbul kimulását, nem chökkene meg kívánságában, hanem a' Szent Sacramentomok magához vétele-után nagy Jstentfen elalúvek és eggyüt az ő kedves Afzfonyánál viterék a' mennyei dichősségben. Ugyan-is nem szenvedheti a' menyeyi Királyné méltósága, hogy valaki őtet az adakozásban meggyőzze. Ha el-nem-vefztijutalmát, áki chak egy ital hideg vizet nyut-is a' Christus leg kisseb szolgálának: mi

I 4

léfszen

lészzen tehát annak jutálma, ki á Christus Annyát egész országgal ajándekozza és feliszteli? *Bonfin. Decad. 2. lib. 1.*

Szent Istvánt, á mint á Királyi méltóságban, ugy a' Keresztyeni tevéletességben, s' kiválképpen az Istén Annyához való ajétatosságban nagy serinyen követte Szent László, ki felől olyan itéletben vánnak némellyek hogy a' Szent Szűz kedvejért, minden testi gyönyörűségtől magát meg-tartoztatván tiszta életet viselt. Azért a' Szent Szűz-is fok alkalmatossággal magános kegyelmességet mu-

tatta

tatta hozza. Midőn á Váczi mezőben az útközet előtt Geyza Hercegnék á Királyi coronát fejében téve az Angyal, az egész taborba egyedül csak Szent László talál-taték meltonak, ki testi szemével azt az Angyalt lathatta. Az útközet után-is midőn azon mezőben Geyza és László beszélgetnék, mely helyen kellenek boldog Af-szony tisztetségére azt á templomot építeni, mely Váchon meg mostis fen-áll, nagy véletlenül egy chudálatos szép öreg Szárvas, kinck szárvaj mint valami égő faklyák ugy

I 5

tün-

tundóklóttek , elő-vete magátr, ki minek utanna a' templom helyét nyomával meg-jegze , ottan á sűrű erdőben szalada á vadászok előtt, onnét á Dunában ugrek, és el-enyé-szer. Ezt a' Szarvast látták ugyan á Seregek, de egyedül chak Szent Láslo esmerte-meg hogy Jsten Angyala, kit chak á végre küldöt az Angyalok Királynéja, hogy meg-mutassa á helyt , mellyet a' Szent Szűz magának választot. Aztis méltán Afzonyunk kegyességinék tulajdonithat-tyuk, hogy midőn Láslo Salamon Királyra Poson Várossat

reá szállotta volt, és á Város kerétifet, mint valami esme-retlen kim, szemlelné ket Angyal mezitelen pallossal láttat-otet őtet oltalmaznj. Ugyan-is mindenkor esmőréj, és erősz oltalmazoj voltak az Angyalok azoknak, kik az Jsten Anyját tisztelték, és annak tisztaságban szolgáltak. Halála után sem vona-meg Anyaj io akarattyát jámbor szolgál-átul a' Szent Szűz. Azért midőn temetni vinnek az szeker, mellyen á Szent test volt, minden látható szegétség nélkül, chupan chak magátul azon helyre ment, á hol á

jámbor Király magának temetőt választott volt. Azt pedig oly gyorsasággal, hogy a' szolgák sohul el-nem-erhet-
tik, hanem áhol magátul meg-
allapodot, úgy mint Varádon
s' abba á templomban, melyet
egy néhány esztendővel az
előt, á kőrös vize mellett An-
gyali intesbül azon László
Király Aszszonyunk tisztele-
tire építtet vala, és gazdag
Püspökséggel fel ekesítet
vala. Annak oltalmában akar-
ván halála után is nyugodni-
kinek élteben sok kegyel-
mességet vette vala. A' régi
Szent Atyák az Ábraham ke-

beliben

beliben temetkezni nagy io-
nak tartottak. O mentül iob,
a' te kedvedbe és oltalmad-
ba, ó halállal tusakodok
kegyes Anya, szemünket be-
hunnunk, és á te templomod-
ban temetkeznünk! *Bonfin.*
Decad. 2. Lib. 3. & 4.

Mit mondgyunk Szent Im-
re Hercegről, ki jámbor szü-
leinek dichiretes példáját, és
böldög Aszonyhoz tűzes ajé-
tatosságát naponként szemlel-
vén, mit chelekethetet egye-
bet, hanem hogy ő is azon
Szent Szűznek szolgalttyára
kötelezne magát? Még igen
gyermek korában, mire me-

nendő

nendő lenne jövendőben nyilván meg-mutatá: mivel minden éczaka meg-szakastván, álmát, fel-szokot voltakélni, és a' Szent David Zoltárit, több egyéb imádtóságokkal el-mondanj, mindenekben a' Szent Szűz Anyai gondviselésében magát ajánlván. Felsőrdúlt ifjúságát el-érvén, kezde melyebben és gyakrabban arrul gondolkodni, miben szolgálhatna leg kedvesben Jstennek és az ő Szent Annyának. Annak okért hogy ilyen nagy dologban meg-ne chalatkoznek, hanem azt választaná a' mi idvősse-

gesb;

gesb, éczakának idein Besperimben Szent Györg templomában mene egy iro Deakiával, holot midőn nagy buzgósággal imádkoznek azon könnyörögvén Jstennek, hogy az ő Szent Annyának érdemiért, méltoztasfék ertéfére adni mit kívánnyon tőle, és miben kellessik neki kedveskedni: nagy véletlenül az egész Szent-egyház be-telek fényességgel, és ilyen szozat hallatek: Nil

Emerice D E O virginitate antiquius gratiusq, futurum putes. Proinde ut gratissimam mihi virtutem facias, mentis & corporis à te virginitatem postulo, hanc

offer

offer & in proposito persta. Imre,
 semmi Isten előtt kedveseb-
 ninczena' Szűzességnel. Azért
 ha nekem kedves aldozatot
 akars be-mutatni, lelki és te-
 stti szűzességet kívánok tőled.
 Ezt fogad-fel, és abba légy
 alhatatos. kire leg őtán az
 Isten nagy késséggel: En Uram
 és én Istene, ki mindeneket
 lác, és az emberi gyarlóságot
 maláasztoddal vastagítod, tel-
 lyesécz-be akarátodat én ben-
 nem: olchd-meg irgálmad
 har-mattyával szivemben min-
 den fajtalan indulatok, és buja
 kívánságok tüzet, hogy hol-
 tig tisztá életben és szolgál-

tod-

todban oly alhatátosan meg-
 maradhassak, hogy kedvedből
 soha ki-ne-esse. Ertvén,
 azért mit kívánnyon Isten ő
 szent felsége tőle, minden el-
 méjét arra fordítá, hogy an-
 nak meg-felellyen, kemény
 fenvétek alatt meg-tiltván az
 Istennek, hogy senkinek á mit
 látot és hallot ki-ne-beszéllye.
 Es noha annak utánna az At-
 tyá sok kinszerítésére, kinck
 engedelmességgel tartozot,
 meg-hazafodek; mind az által
 a' hazaságban nem külömben
 visele magát egyűt kedves
 tarsával, mint valami testben
 öltözöt Angyal. Azért az I-

sten-is

sten-is oly malásztal ajandekozá meg ezt a' Királyi Ifiat, hogy nem csak maga tisztá életet viselne; hanem azokat is meg-tudna-valásztani, kik, és meddig, éltek szűzen. Azért midőn egy olykor az Attyával Szent Márton Kalasztromában ment volna, a' Barátok közzül, kik a' Király eleiben ki-jöttek vala, kinek két chokot, kinek ötöt, nemelyleknek hetet ada. Ezt látván az Attya, akkor el-halgata ugyan, de az után felre híván okát chelekedetinek meg-kerde. kire nagy batrán az Ifiu azt felele: hogy ő a' chokokat ugy

osztó-

osztogatta, á mint kinek, kinek tisztasága erdemlette. Azért tudgya azt, hogy á kinek hét chokot adot, azok szűzességeket tellyes életekben meg-tartották. Ezt hallván á jámbor Király nagy hála-adással dichére s' magasztalá az Istent, hogy ilyen magzattal méltoztatot őtet meg-aldani, kire jövendőben batorfágoson bizhattya országának gondviselését De más képpen fordula á szerenche kereke: mert midőn á Király maga helyet á Hercheget székeben akarna ültetni, más ordinantia érkezek az égből,

mely

mely az Jfiát , rövid és lagy
 betegség-által, meny-ország-
 ban idéze. Nem vala tudnia
 illik ez á mi tündér országunk
 arra a' draga kinchre , tova-
 méltó, az Angyali karok köz-
 ze illet inkább, kiit a' szám-ki-
 vetésben az Angyali karok
 szűzesléget követte: mert bi-
 zonyos hogy valakik most
 Angyali erkölchet viselnek,
 szarandokságok után az An-
 gyalok tarsaságában szamlal-
 tatnak. *Bonfin. Decad. 2. Lib.1.*

Borgia Ferencz, ki a' Gan-
 diaj Herchegsegnél, és min-
 den világi méltoságnál á Chri-
 stus szolgálattyát, nagyobra

böchülte,

böchülte, és inkább akart a' Je-
 sus Tarsaságában szolgálni,
 hogy sem e' Világi Fejedelem-
 ségben uralkodni, minden est-
 ve terden alva könyörgött Afz-
 szonyunknak, hogy nyerien-
 neki olyan malasztor, hogy
 az Oltári szentségben lakozo
 Christus Jესus-nak szivében
 méltó szállást adhasson, és il-
 lendő böchüllettel fogadhas-
 sa. Valamikor szemeit á bol-
 dog Afzony képerc vetette,
 ottan ilyen gondolat tűnt
 elmijében, mellyet szoval-is
 gyakorta ki-fokasztor: *Mibi*
Virgo hoc onus gestat: mibi lac
matris: mibi Filij bullit sanguis:

Ne-

Nekem hordozza ezt á terhet
(tudnia illik az édes Jესust)
á Szűz; nekem az Anyja teje
nekem for á Fia vére. És
hogy ez ajétatosság mások
sziveben-is jobban gyarapod-
nek Collegiomokrul Collegi-
omokra osztotta á Maria ké-
pit oly formára, a' mint maga
Szent Lukáczt le-abrazta őtet.
Utolsó betegségében, eleb
hogy sem Romát érne, Lau-
retomba vitete magát, hogy
uttyát á boldog örökke-valo-
ságra, a' hova indult vala, sza-
pora és meleg köny-hullata-
sokkal Aszfzonyunknak aján-
laná. Nem-is lén haszontalan

farad-

faradtsága; mivel csak hámar
Romá-bul meny országban
kötőzködék azon az uton,
mellyet magának á Christus
vérével, és Maria tejével meg-
festet vala. Ugyan-is ez egve-
dül egyenes út az egbe; valaki
más ösvényt keres, nem élni,
kiván, hanem veszni indul.
In ejus Vita.

Szent Lydvina Szűz, ottan
het esztendő korában szo-
kássá vette volt, hogy napiá-
ban a' boldog Aszfony képic
gyakorta meg latogatná és
köszöntene: holot midőn nagy
buzgósággal imádkoznek, a'
kép-is nem egyözer nagy

édesde-

édesdeden mosolygot rea.
Egy olykor midőn ágyában
nyugodnak, meg-jelenek ne-
ki az Őrző Angyal, és kézen
fogván, elsőben Afzszonyunk
képéhez, hogy azt idvözlené,
az után egy chudálatos és
gyönyörűséges szép kertbe vi-
ve. Végre hogy ezen Szűz
nagy hoszszú berégsége után
az utolsó órára iuta, meg-ie-
lenek neki Christus Urunk
Szent Annyával együtt, és
sok Angyali szeregekkel, kik
halálos ágyát meg-környe-
kezték vala, és sok édes be-
szélgetések után Christus U-
runk Lydvina lelkét testiből.

mint

mint valami eleven kopor-
ból ki-szollitván őlebe vive.
az után az ő Szent Annyának
nyutá, kit meg-chokolván a
Szent Szűz az Őrző Angyalra
bizá, hogy az örök dichósság-
ben uigyék. Hasomlo ölef-
getések készen várnak réged-
is, ha hasomlo szeretettel Ma-
riát Szent Fiával tisztelel és
bőchüllöd. *Surius in Vita.*

NYOLCHADIK KÉSZÜ.

LET A' IO HALÁLHOZ.

Gyakorta gyönnj, meg-áldoz-
nj, ki valképpen Boldog Afzszony
innenpin, és búchús
iarnj.

K

Lova-

L Ovanionba egy Nemes
 ember, életének nagyob-
 részt a' boldog Afzony Tar-
 saságában és szolgálattában
 töltvén-el mikor halálához
 közelgetne, é képpen vigaz-
 talá magát: Jól vagyón, ugy
 monda, á dolog kedves Tar-
 saim, á mely ket dolgoztéllyes
 életemben nagyra böchtül-
 tem, most veszem ezemben
 mely helyesek voltak, és mely
 nagy vigasztalásomra légyenek
 most halálom oraján nyilván
 meg-capaztalom. Első tudnia-
 illik, hogy a' boldog Afzony
 Tarfaságában éltem, noha
 elég méltatlan; így keztem

mind

mind az által az én Afzony-
 mát és Patronámát híven é-
 alazatosán szolgálni. Második
 hogy minden Vasárnap, és ki-
 valképpen a' Szent Szűz in-
 nepi napján az Ur Vachoraját
 gyakorlottám. Így tellyes lé-
 vén io reménsséggel nagy ba-
 trán végezte-el életit, s' azok-
 nak kik ezt látták és hallottak,
 könyv-hullatást; nekünk pe-
 dig kik ezeket olvassuk időf-
 séges tanutságot hagyot, mint
 kellestik magunkát a' io halál-
 hoz készitenünk. *Annua 1604.*

Bruxella nevű Varosbán
 egy más Jfíu minden héten az
 Oltáriszentséget, nagy ajéca-

K 2

toson

toson gyakorlotta, ki midőn
balála orajára jutot volna, és
a' boldog Ászfzony meg-je-
lent volna neki nagy fenye-
ségben: Nézzétek ugy mon-
da, édes Hugaim (mivel
azon ielen valának, nizzitek
ámennyei Királyné szépségit,
szemlellyetek az ő ekes ter-
merit. Ezeket mondván ar-
tatlan lelkér a' szép szeretet
Annya kezében ajánla, hogy
te-is azon szép szeretet Annya
Innepit meg-tud űllenj, ha ha-
lálod orájan annak vigasztalá-
sat akarod vennj. *Annua 1607.*

Bononiaj Tarsaságbeli Jfiu,
mely a' Jesus és Maria zasloja

alát

alát vitezkedik, azon Tarsaság
lelki Attyához folyamodik, és
mit forralna sziveben, könyv-
hullatásával inkább hogy sem
mint beszidivel ekképpen fo-
kázta-ki: Édes lelki Atyam,
hogy eddig valo fesletsege-
met meg-valtoztassam, na-
ponként eles östönöket és
gyakor furdallásokat erzek
szivemben: adgy azért io ta-
náchor, és rövid tanutságot
mit kellestik chelekednem,
hogy idvösségemet meg-
nyerhessem: mert ki tudgya,
ha nem rövid napalát ki-szol-
lica-naké ez arnyek világbul?
Meg-dichire a' Pater az Ifiu-

K 3

nak

nak istenes gondolattját és tanács kérésit, és azt iavallá neki, hogy minden Vasárnap és Jnnepeken gyakorollya a Szent gyonást és az Ur Vácho-raját. Meg-fogada szavát a Paternek, és midőn mint egy ket hólnapig gyakorlotta volna a szentségeket, egy Jnne- nap a templomba mene, hol- lot szokot ajératosfágot el- vegezvén, egészségesen; annak felette Misset és predikatio-tis halgatván az Jspítálba mene, és a' koldusoknak alamisnat ostogata. Onnet házához in- dulván, midőn szinte a' küszö- bön belépnek, nagy véletle- nül

nül le-rossada, és Jesust s' Ma- riát említvén az Örökke-va- loság házában be-lépek. Hér- telen halál len ugyan ez, de nem véletlen, mivel nem volt készületlen. Te vigyaz, hogy mindenkor készen varjad a' Halált. Mert ki tudja ha az ajtó küszöben-é, vagy az utzá, vagy talám agyadba leselke- dik utánnad. *Annua 1608.*

KILENCZEDIK KÉSZÜ-
let a' io Halálhoz.

*Az alázatosfagban, és egyéb
tekélletességékben boldog Afzonyt
követnj, és ahoz adakozo
lennj.*

A' Második András Király leányárul Szent Ersebetről írják, hogy chechemős korátul fogvaft az imádságra, és minden ajétatosságra oly hailando volt, hogy gyakran az oltártul nagy nehezen vonyhatták-el. Még iaték közben-is szanszandékkal terdre eset, hogy az Istent, kic mindenkor szemej elöt viselt, és annak Szent Annyát idvözlene. Ha mi pénzt kaphatot, ottán a' szegények közze osztotta. Szent Iános Evangeliát, mivel Christus Urunk hailála oraján Szent Annyát neki ajanlotta, úgy annyira szerette

és

és tisztelte, hogy valamit annak nevében kertek tüle, soha meg-nem-tagatta. A' chifraságot soha nem kedvelte, és minden világi pompának hailalos ellensége volt. Es noha Királyi agybul születvén, s' uagy Fejedelem felesége-is lévén, tellyességesen a' Királyi öltözetnek ellene nem mondhatot, hogy Urának kedvetlenséget ne szerzene, de a' vonyt arany alol, ritkan szakat-ki a' szörzák. Mulatsága neki nem egyeb volt, hanem a' templom, a' Szent Mise, az imádság, és más effele istenes dolgok. Azért egy olykor a'

K s

mennyei

mennyei dolgokrul mélyeb-
ben elmélkedvén, látá mintha
az egek meg nyilatkoztak
volna, honnet a' Christus hoz-
za haiolván arra ajánlá magát
Ersebetnek: hogy ha ő vele
akaria tartani, ő-is vele ma-
rad, és soha tőle el-nem valik.
Az Ura halála után, tekezo
nevét költék annak Attyafiai,
ki-rekeztek a' Fejedelemség-
ből, és minden iavaitul meg-
fesztek, úgy hogy oly vendég
fogadoban kellerék szorúlni
mely az előt díszno ól volt.
Meg-ertvén ezt az Attya An-
drás Király, ottan követeket
hűlde, kik illendő böchületei

Ma-

Magyar Országban vissza-
hoznák; de mivel immár Er-
zebet minden királyi méltó-
ságnál és dichösségnél nagyo-
bra böchülte a' Christus ke-
refztit és gyalazattyát, inkább
akara a' Szent Ferencz Szer-
zetin levő Afzfzönyokkal fo-
gyatkozot állapotban szolgál-
ni, hogy sem az Attya Orzá-
gában uralkodni, és kedvére
élni. Azért a' minemű Jspitált
Magdeburgomba maga köl-
chegin épitet volt, abba köl-
tözködek, holot a' kuldufok-
nak és beregeknek nagy se-
rinséggel élere fottaig szol-
gált, nem különben mint va-

K 6

lami

lami paraft szolgáló. Azért
nem csak agyokat meg-ve-
tette, meg-mosta szennyele-
ket, meg főpörte szobajokat,
hanem annak felelte be-kö-
törte sebeket, meg fűszülte
s' eczelte fejeket, ki-nyomta
genyetschegeket, tisztogatta
fekélyeket. Egy szóval nem
volt semmi oly gyomor é-
melygető és termiszet irtoz-
tato kelés avagy tőr, mellyet
nagy vigán maga kezével nem
tisztitgator és orvoslot: mivel
mindenkor elmejében tar-
totta Urunknak ama mondá-
sat: Valamit az én szolgálom
közzül leg kissebbikkel chele-

keztek,

keztek, velem chelekefzíték.
Azért gyakortá nagy vig or-
chával azt szokta volt a' szol-
galoknak mondanj: Oh mely
boldog a' mi állapotunk, kik-
nek meg-engettetet, hogy az
Ur Christust mosogathatryuk
és törölgethetryük. Végtére
minek utanna a' Christus és az
ő Szent Annya kedveért, min-
den világi felleget, pompát,
és dichősséget nagy szívesen
meg-rapodot volna; minek
utanna annyi esztendeig az
Jspitályban az emberek sze-
metinek oly fárádhatalánul
szolgált volna, és immár az
örök nyugodalmat meg-er-

demlette

demlette volna: meg-jelenek
 álmában neki az áldor JEsus,
 és ilyen édes szokkal vigaz-
 talá: *Veni dilectissima Elisabet b,*
& apparatus tibi tabernacula cape.
 Jere édes kedves Erseberem,
 és meny-be a' Királyi Paloták-
 ban, mellyeket a' te szamodra
 készítettem. Azonban meg-
 betegedek, és midőn immár
 szinte buchuznek testtől lel-
 ke (azon ora volt, melyben a'
 Christus e' Világra születet)
 nagy vigan és bizodalmason
 azt mondá: Jmmár el-iőt az
 idő, melyben az édes JEsus az
 hiv szolgait, a' mennyei lako-
 dalomra hja. Ezeket mond-

ván

ván nagy boldogul el-izun-
 nyada, kinek lelkit az Angya-
 lok, szép enek szoval (a' mint
 némelylek írják) madarak ké-
 pében kísérek a' mennyei Vö-
 legény agyas házában: a' teste
 pedig chudalatos mely szépen
 illatozott, melyből nem sok
 idő múlva olay szivarkozott
 az ő faradhatatlan szereteri-
 nek és könyörületességinek
 bizonságára: Eggyüt szület-
 tetet vala ugyan Ersebettel a'
 könyörületesség, de nem ha-
 la-meg eggyüt vele, mivel
 még a' koporsobul-is szegeré
 a' nyavalyasokat, és orvoslá a'
 betegeket. *Bonfin. Dec. 2. lib. 7.*

Szent

Szent Eberhardus Groffoly adakozó és ajétatos volt a' Szent Szűzhöz, hogy valamit annak nevében kértek tőle, semmit meg-nem-tagadot. Mely adakozásnak mi let légyen jutalma abból megtetzi, hogy egy jámbor ember meny-országban a' boldog Afzony ölebeléltta Eberhardust, kit azon boldog Anya, mint kedves fiát tisztaságos tejével taplalta és szoptatta. *Bavar. Sancta tom. 1.*

Fulbettus Aparurnak, ki az Jsten Annyát nagy gazdag és roppant Szent-egyhazzal feltisztelte vala, csak futo fel-
ben

ben vala écte, mikor a' boldog Szűz kit szegétségül hívva, meg-jelenék neki, és emlőit, mellyet a' kised JEsus szopot, szájában ada, honnet örök életet szopván, meny-ország felé indult lelkit, azon Szent Szűz emlőj között, nagy ohendesen ki-bochátá. O szeprenches és boldog Szerető, ki a' te emlőid között szerelmes Anya mulatoz? Szeressitek jámbor fiak ezt az Anyát, ki minden szeretetre érdemes.

Baron. Anno 1028.

Egy a' Coloniaj Tarfaság-beli Ifiak között, noha tellyes életiben a' meg-dűchőült

Szen-

Szenteket igen tisztelte, mind az által utolsó betegségében, mintha a' többiről el-feleket-zet volna, egyedül csak a' mennyek Királynéját emle-gette. Halála előtt egy nappal az Annyát magához hivatá je-lentvén neki, hogy őtet bol-dog Afzony, s' az ő Szent Fia, az Őrző Angyallal együtt magokhoz hívjak; azért utol-so kérése az, hogy a' minemű abrostarany virágokkal tűzöt, az ő nevével küldgye az ot-
 valo Congregationak. Más nap oda fordulván, a' holot a' mennyei látást az előtt valo nap latta vala, nagy vig mo-

soly-

folygások után oda mene, ho-
 va hivatalos vala. Teged-is keresztyén naponként, sőt orankint e' szam-ki-vetesből, hazádban hinak, de csak an-nyi mintha szűketnek hege-dőlnének. De ha idővősege-det szereted fogad-meg a' Profetá intesit: Ha ma hallod az ő szavát ne gyugd-be fűle-det, ne keminiczd-meg szive-det. *Annua 1586.*

Musa nevű leanzo, egyeb arant dicheretes életű, csak hogy valamennyire furcháb, hogy sem mint hajadon le-anyhoz illenek, látá álmában boldog Afzszonyt Szűzeknek

foka-

fokaságával, kik mind feje-
gyolczban valanak fel-ő' tőz-
ve. kerde azért tüle Afz-
szonyunk MARIA, ha kivaña-é
azok közzé szamlaltatni, ki-
ket ő vele lát? kire midőn
Musa azt felelte volna, hogy
igen-is. Meg-lészen, ugy mon-
da Afzonyunk, harmincz nap
mulva a' mit kivans, de ugy
ha azonba furchásagodat, és
gyermek-ek-hez illendő chel-
chapságidát el-hadgyván, meg-
ért erkölchben öltözöl, és
magadát díszesen viseled. Szá-
vát fogada Musa Szent Szűz-
nek, és harmincz nap mulva
meny-országban hivattarék

azon

azon Szűztől és leánzoktól,
nagy kétséggel azt felelvén:
Ime megyek édes Afzonyom,
ime megyek. El-mene azért
Mariával, hogy az Jfiákat és
leánzokat példaiával tanítaná
böchülletes magok viselésére,
mely minden tekelteffég-
nek szines köntöfe, melyben
valakik öltöznek, illendőkön-
tösök lészen hogy a' Barány
menyegzőiből ki-ne-reked-
gyenek. *S. Greg. Lib. 4. Dialog.
cap. 17.*

Egy feslet és minden go-
noszlágban el-merült, de igen
gazdag, beteg emberhez hi-
vattarék a' Plebános, kinek

miuek

minek utanna gyonafat meghalatra volna, melyet imigy amugy tet vala; egy szegény özvegy Afzfonyrúl érkezék más követ, kérvén azon hogy annak is halgatná meg gyonafat, minek előtte be-hunna szemeit. Róstellé oda faradni a' Plebános, avagy inkább gyalazatnak itele olyan kuldus-hoz mennj, el-mene mind az által a Kaplánnya. Ki midőn a' hazba be-lépet volna látá hogy a' beteg a' földön szalma közöt hever ugyan, de maga a' mennyei Királyné sok Szent Szűzekkel szolgál neki, és a' halál veritekit maga kezeivel

törül-

törülgeti, Annak felettes a' Kaplány a-la-is maga ad széket, hogy le-üllyon és a' beteg gyonafat meghalgassa. Melyet midőn el-végezet volna, és az Ur Szent testit a' beteg Afzonymnak be-attra volna, ottan nagy boldogul ki-mulék a Világbul, lelkit a' Szent Szűznek ajánlván. Ezek meg lévén nagy örömmel viszsza mene a' Kaplány a' gazdaghoz, holot sokkal külömben találá a' dolgot; mivel az egész haz telj maczkak képében Ördögökkel, kiktül meg-rémülvén a' beteg telj torokkal kialtyavala: Vzzitek-ki a' maczkakat,

Vzzi-

Vzzitek-ki a' maczkakat. Vég-
tére egy rettenetes rút Sze-
rechén érkezék, ki a' gazdag
szárában egy nagy vass horgot
veté és ki-izakasztván testiből
lelkét a' maczkáknak veté,
hogy azt diribrúl darabra-
szaggassák. Ved eszedben
kégyes Olvasó, mennyivel kü-
lömböz az istentelenek halála
azoknak halálátúl, kik boldog
Aszfzonymak híven szolgáltak.
Pelbart. lőb. 12.

Szent Guido gyermekségi-
től élete fottaig mindenkor
nagy serényen szolgált bol-
dog Aszfzonym templomában,
kinek minden öröme és gyö-
nyörü-

nyörűsége csak az egy imádt-
ságban volt. Mi lén jámbor
szolgálatryáért jutalma? Mi-
dön halálos ágyában feküd-
nék, egy fejér galamb chudá-
latos szép fényességgel hozzá-
röpüle, és ilyen szózat halla-
tot az égből: Jövel édes ked-
ves szolgám, és ved-ela' coro-
nát. Jnnét tanuld-meg hogy
valaki Mariának az oltárig
szolgál, annak MARIA meny-
országig kalauzza. *Surius.*

TIZEDIK KÉSZÜLET

A' IO HALÁLHOZ.

Szombat napokat kíválképpen
valo ajétatofsággal üllení, és
magunkat sanyargatnj.

L

A' Jesus

A' IESVS Társaságának
 Jsten után Attya és Fon-
 dálója Szent Jgnác, meg-
 akarván életit változtatni, a'
 boldog Afzony oltára és képe-
 előtt kezdé el ajétatosságát, és
 az Annya által kötelezé magát
 Fia örök szolgálattjára. Ki-
 nek dichéretes jó szándékát,
 mely kedvesen vették mind
 ketten, abból meg-terzik,
 hogy érzaka a' dűchösséges
 Szűz egyűt Szent Fiával
 meg-jelent Jgnácznak, és sok
 ideig nagy édesdeden mula-
 tozot vele, minden világi
 héűfágos ábrázolásokat ki-
 gyomlálván elméjéből, és

azok

azok helyet Angyali tisztasá-
 got öntvén szívében; melyet
 az után ugyan fogadással azon
 Szűz előtt meg-is erőssíte. To-
 vabba hazájából és Uraságá-
 bul ki-bontakozván boldog
 Afzony templomában, mely
 Serrátus nevű hegyen va-
 gyon, mene; holot tellyes éle-
 tirűl meg-gyónván, és azon
 Szűz oltára előtt az imádtfág-
 ban meg-virradván, régyi vi-
 tézek szokása szerint, fegyve-
 rét, mellyel ez ideig e Világ-
 nak szolgált, azon oltárra, fel-
 függezté: jelentvén hogy az
 után a' Jesus záloja alatt, MA-
 RIA szegétségivel akar vitéz-

L 2

kedni.

kednj. Egy olykor hogy a' boldog Aszfzony Solozmaját mondaná, oly látható képen mutatá-meg nekj magát a' Szent Háromság, és oly beüféges mennyei világosság környékezé-meg elméjét, hogy azt batrán mondana; ha semmi szent irás nem volna is, kész volna a' keresztyén hitnek igazságáért életit és vérit ki-ontani. Azon kívül oly chudálatos vigasságot érzet szivében, hogy egész nap még mások láttára is a' sürű könyhullatástul meg-nem-tartoztathatja örömben magát. Több egyéb ajélatossági közöt,

szombat

szombat napokat magános tisztellelt illette. Azért egy Szombáton Completá idein ugy el-ragattaték elméjében, hogy a' más szombátig halot-hoz hasomlob volt inkább, hogy sem mint élő emberhez. Nyolchad nap mulván, mint valami kedves álombul fel-ochudván, hogy magában ré-re, ottán az édes Jesust és Mariát emlité, hogy eszünkben vennök kikkel nyájáskodot annyi számos nap. Ával is a' szóplótelen Szűzhöz való kötelelességit bizonyította, hogy uj Míseit sem akarta másut, mondani hanem a' Christus

L 3

jatzola

jáfola előtt Havi boldog Afzony templomában. Egy szoval meg-térise után ugy bőchülte és tartotta Afzonyunk Szűz Máriát Jgnátius, mint valami istenes Tanácza adoiát. Azért annak hira nélkül semmi dologhoz nem fogot. Erre nízve mondotta Péter Laynes, hogy kiválképpen való ezköze, mely által vezérlette és igazgatta dolgaiban Jsten Ignátiust, Maria volt. Kinek Anyai io voltát noha gyakorta nyilván meg-tapasztalta, de kiválképpen, mikor dekátalan lévén ama kisdéd, de mennyei bölchesléggel gazdág köny-

veczkét.

veczkét írta, ki felől maga a Szezséges Romaj Papa azt mondotta, hogy *digitus Dei est hic*, az Jsten vja munkálkodot avala' szent jámborral, midőn az könyveczkét írta. Mely mondással semmit nem ellenkezik a' mit Gabriel Angyal meg-vallot, hogy annak az írásnak Mestere maga a' bölcheség Anya, ugy mint a' boldog Szűz a' mint olvasluk Péter Balthasar Alvarez életiben. Nem chuda tehát, hogy abból a' könyveczkéből anny nevezetes rudos emberek rövid idő alatt többet tanultak, hogy sem számos esztendőik

az

az egész világ bölchej irásibul.
 Halála oráján sem vonya-meg
 kegyelmit ilyen héu szolgál-
 áatul a' boldog Szűz: mivel
 azon orában hogy Romában
 Jesust és Mariát emlegetven
 Ignátius az Urban el-nyugo-
 vék, Bononiában egy Jsten fé-
 lő és Vri Afzonymnak meg-mu-
 tattaték, mely nagy pompával
 és dichösséggel vittik az ő lel-
 kit meny-országban az An-
 gyalok. Hasonlo képpen mi-
 kor az ő szent erekleit egy
 helybül más helyre emeltik,
 nem chak Angyali éneklések
 hallattak, hanem szép fényes
 chillagok-is láczotrak kopor-

sojá

sojá felet, melybül drága io
 illat-is származot. Maga a'
 hazugság Attya Jsteni erőtül
 kinserítettven ezer hat száz
 esztendőben Mutina nevű
 Városban meg-vallotta mely
 kedves szolgálta volt Mariának
 Ignátius, kit midőn az Anya-
 szentegyház szokot cere-mo-
 niájval kinseritenék a' ki-me-
 netélre egy a' meg-szallot Afz-
 szonybul, semmit nem gon-
 dolt vele. De minek utanna
 Ignáczt kezdék emlegetnj,
 kit noha elsőben őteris meg-
 chufola, az után mind azáltal
 nagy fen szoval azt kiálta:
 Szent Ignác, Szent Ignác,

L s

Szent

Szent Ignác kerget-ki engem
lako helyemből az ő alázatof-
ságáért, hatalmáért, és magá-
nos ajétatosságáért, mellyel
éltében Mariahoz viselte ma-
gát. *Ribad. Massæus, Biderm.
in Vita.*

Tolentinas-béli Szent Mi-
klos halván a' templomban
amaz igéket: *Nolite diligere
mundum*: Ne' szeressitek e' Vi-
lágot, el-hagyá Papi Vraságát,
és Szent Agoston Szerzetiben
állá; holot a' Purgatorium-béli
lelkekhez, és az Jsten Annyá-
hoz mindenkor magános ajé-
tatosságot mutatot. Még che-
chemős korában minden het-

ben

ben három nap tartoztatta-
mega' szopástul magát, annak
peldáját követvén, kinek ne-
vit viselte. Halála-előc fél-
esztendővel minden étzaka
szép Angyali musikát hallot;
hogy pedig az utolsó boldog
ora el-érkezék, Afzonyunk
Szűz Maria, Szent Agoston-
nal nagy dichósságban meg-
jelenék, és lelkit meny-ország-
banvivé; kinek nagyobb bi-
zonságára, ortan egy szép
fényes chillag mindenek lát-
tára szálla-le az égből az ő te-
meto helyre. Te ambár fel-
zördült állapotban próbálv
valami ahoz hasonlot, a' m t

L 6

ez

ez a' jámbor gyermek korában chelekedet. *Surius in ejus Vita.*

Cantuariaj Szent Tamás Érfek Ciliciomát, avagy szöringét, mellyet szombat naponként viselvén, el-koptatott volt, maga boldog Afzony szegitet meg-foldoznj, akarodé érteni michoda halállal mulék-ki e' Világbul ez á jámbor Érfek? egy szóval megmondom? kinél iob nem lehet. Angliában a' templomban Martyromságot szenvedé, melynek Padimontomat maga vérivel festé-meg, és mint igaz Pástor koporfojából

vete

vete utolsó áldást iuhaira. Vajha nekünk-is reszünk lehetet volna abba az áldásban? Mind az álcál meg-áldat minketis Maria és Tamás, ha a' Szűznek tisztességére gyakorta szörben öltözünk. *Surius in Vita.*

Pater Petrus de Anasco Jesuitá, midőn veszedelmes betegségben feküdnék, meg-jelenék neki Afzonyunk Szűz Maria ölében viselvén Szent Fiát, és meg-térítven előbbeni io egészlegét, meg parancsolá hogy a' Iesus Társaságában magát be-irassa. Mely láts oly mély gyökeret vete

Peter szivében, mintha min-

denkor

denkor szemej-előrt forogna
annak képe. Azért nem chak
meg-fogadá a' Szűz paran-
cholattyát, hanem annak fe-
lette minden Szombatot an-
nak tiszteletire meg-bőlt, ki-
ért minden Szombat nap
magános iot és áldást vet azon
Szűz által Jstentül. Nevezet
szerint a' Szent Szerzetben hi-
vatallját, abban végig való
meg-maradását, és boldog
mulását, mely törtint ezer
száz harmadik esztendőbe
Aszonyunknak tulajdonit
ta. Nem marad jutalom nél-
kül valamic az Jsten Anyja
kedvéért chelekezünk. Mi-

nek

nek okáért ha gazdag jutál-
mat várunk, ne legyünk tu-
nyák és főfvények a' Szűz szol-
gálattyában. *Annue.*

Pater Joannes à Campis le-
fuita, ket dologban mutatta-
meg kíválképpen Aszonyunk-
hoz való köteleffégét és szere-
tetit. Elsőben hogy az olva-
sot szűnetlen keziben for-
gatta. Másodszor hogy min-
den Szombaton valami szép
istoriát beszillett a' Szent Szűz
relöl. Halála oráján egy ked-

Attia fiához fordulván:
*O si nosses, mi Pater, quantum in
morte asserat solatium DEI param-
singulari studio coluisse! Vajha,*

ugy

ugy monda, édes Atyám tudnad, mely nagy vigasztalására vagyon embernek, az Isten Annyát magános ajétatossággal életében tisztelni! Keresztien lélek visely gondot idvösségedre, és utolso szükségedben ne fozd meg magadat a' Szűz vigasztalásátul *Calend. Mariarum.*

TIZEN EGGYEDIK KÉ-
szület a' io Halálhoz.

*Boldog Afzonyit, és az őrző
Annyát naponkent az idvösséges
halálért imádni, és aboz
szorgalmazosan ké-
szülnj.*

Eskillus

ESkillus tizen kétt eszten-
dős korában halálos be-
tegségben esék, és immár an-
nyra iutot vala állapattya,
hogy semmi clevenséget nem
érzenének benne. Nagy ké-
sőre fel-ochudván és eszére
iutván, el-mosolyodék és nagy
vig szoval azt kiáltá: *Benedi-
ctus DEVS! ego liberatus sum, &
amplius non ardebo.* Aldot az
Isten! én meg-szabadultam,
és tovább immár nem égek.
Halván ezeket a' kik jelen va-
lának, és ohudálván meg-kér-
dék mit akarna e' mondással;
kiknek chak ugyan azont fe-
lele: Hála Istennek, tovább

immár

immár én nem égek. Uránna
 veté : *Gratias ago tibi sancta
 Maria, quoniam de incendio li-
 berasti me, & amplius non ardebo.*
 Hálaikat adok neked Afzfo-
 nyunk Szűz Maria, mivel a'
 tűztűl fel-szabadítottál en-
 gem, és immár tovább nem é-
 gek. Azután nyilvánban meg-
 fejtven beszidit azt mondá:
 hogy ő elsőben egy égő ke-
 menczéhez vitetet; onnét
 egy Királyi palotához, mely-
 ben hogy be-lépett egy di-
 chőséges Királyi Székben lát-
 ta űlni a' mennyei királynét;
 de ottan meg-parancholták,
 hogy űzzik-kia' Palotából, és

vefsik

vefsik az örök tűzben: mivel
 méltatlan arra, hogy érette
 boldog Afzony könyörögiön,
 azért hogy ő tellyes életiben
 csak egyszer sem idvözlötté
 Afzonyunkat. Halván e' ke-
 ménny parancholatot, keserve-
 sen kezdék siránkozni mind
 addig, míg igyemét nem fog-
 ták, és nem könyörgöttek
 mellettem azok a' Szentek, kik
 a' Királynénak udvarlottak.
 Azoknak azért esedezése által
 meg-szabadultam az örök
 tűztűl, és meg-engettetet éle-
 tem, hogy penitenciát tartsak.
 Meg-is chelekedé; mivel e' lá-
 tás után oly szentűl viseltet

ma-

magát, hogy köszönséges a-
karátból Ersekségre emeltet-
nék. De meg-gondolván,
mely súlyos és veszedelmes
legyen a' Püspökj méltóság,
á skosfiom süneget barát chuk-
lyával meg-változtatá, és
Szent Bernárd Szerzetiben ál-
la, holot végre életrit boldog
és szerenchés halállal fejezé-
be. Neked ki ezeket olvasod,
eleven példát adván, hogy ha
az örök tűztől ment akarsz
lenni, és idvősségedet meg-
nyerni kezgy hozzá, és orán-
kint köszöncd a' mennyei ki-
rálynét, hogy így mind tellyes
búchút, mind boldog ki-mu-

lást

lást nyer magadnak. Meg-
tapasztalod halálod oráján
mely idvősségefengyakorlot-
rad azt a' kichin szolgálatot.
Specul. Exemp. dist. 3. n. 32.

Szent Lajos a' Siciliaj Ká-
roly Király fia, mind élteben,
mind pedig halálakor nagy
buzgósággal köszöntötte és
idvőzlötte a' boldog Szűzet;
kinek midőn okát kérdettik
volna, azt felelte: mert halá-
lom oráján meg-szegit en-
gem. Nem-is chalarokozék-
meg reménségében: mivel ki-
mulásakor az Angyalokkal
együtt láttaték meny-ország-
ban röpülni. Azon orában az

eg

ég meg-szollala, és értelmesen azt kiáltá: Így lesz en dolga valaki az Istennek és Mariának tiszta életben szolgál. Kőszönched kőszönched gyakorta, ki ki vagy a' Szent Szűzet. Ha okat akarod érteny: mert halálod oráján ő is téged meg-szegit. *Lépeloo.*

A' második Ferdinand Császár, ki ezer hat száz tizen nyolcadik esztendőben, Sz. Jakáb havának első napján Magyar Királyságra nagy dichősségesen Pofonbán megkoronáztaték, oly buzgóssággal volt a' boldog Szűzhöz, hogy erős fogadással arra kö-

tötte

tötte magát, hogy minden tehetségével érette lesz en, hogy Magyar Országot, előbbi virágiára és dichősségére melyben volt, midőn a' boldog Afzszony szárnya és oltalma alatt tündöklőt, vissza hozza. Mely fogadását, noha, a' mi vétkeink akadált chinálván, végben nem vihette; mind azon által oly kedvesen vette boldog Afzszony azt a' io szandekot hogy. Ezer hat száz tizé kilenchedik esztendőben midőn Romaj Császár választására az Német Országi Fejedelmek Gyulést tartanának, megjelenék a' Moguntiaj Érsek

nek

nek azon Szűz álhatatoson
chelekedgyél Svicarde, ne fély
és hogy Ferdinandot válaszfza
Romai királyságra illyé szok-
kal biztatá ne fély semít, Fer-
dinándot válazd. Nem-is lön
külömben á dolog, noha a pár-
tos Fejedelmek és Országok
mind fegyverrel, mind egyéb
mesterségekkel meg-akarák
gatolni, és ugyan éppen sem-
misse tennj annak választását.
De ninczen sem erő, sem cha-
lárdság az Ur ellé. Hogy azért
Maria tanácságából Cháfszár-
ságra emeltetek Ferdinand,
a' mennyire méltóságában,
annyira nevedék ajétatos-
lága-

lágában-is: mintha nem más
végre attá volna Isten a' Chá-
fszari pálcát keziben, hanem
hogy a' boldog Afzony tíftef-
figet oltalmazza, teriezze di-
chősfégét, ellenségen bofszűt
állyon, Innet volt hogy az ő
hadainak leg-főb Kapitánnyá,
és mint egy Generalissa nem
más, hanem Maria volt; azért
a' Romai Sasok helyet annak
nevít és képit iratta Zázloira:
Innet volt az is hogy Annak
szeplő és macula nélkül való
fogantatását oly buzgosággal
oltalmazta és tíftefte, hogy
annak böchületire, az nyol-
chádik Urbán Pápa engedel-

M mibül,

miből, minden örökös Országban innepet rendelne. Mit mondgyak az ő búchu járásirul? hanyszor fáradozt Chelbe, Oeringában, Lauretomba, és több egyéb nevezetesbuchus helyekre, hogy Maria-hoz köteles szolgálattját megmutatná? annak hálákat adnatulne vet iokért, avagy kegyelmet és szegítséget nyerne, szükségnek idején. Ezen ajélatosságbul származott azis hogy az egész szomszéd Országokban maids chak egy boldog Afzony Congregatioja sincz melyben magát benem-iratta volna, mely a' má-

fodik

fodik Ferdinand Chászár nevével nem dichekednék. Egy szoval oly fiuy bizodalommal és szeretettel volt Ferdinandus Mariahoz, hogy sohasemmit tülne nem kért, a' mit meg nem-nyert volna, a' mint maga meg-vallotta. Végtére hogy az Istentül Maria esedezése által boldog ki-mulást nyerne magának, minek előtt. Le-feküdnek minden nap fél órát adort a' is halálhoz való készületnek, és oly gondolattal ment ágyába, mint ha onnet többször fel-nemkelne. Azért minden este magános ajélatossággal kö-

M 2

nyör.

nyörgőt Boldog Afzonymak és az Őrző Angyalnak idvösséges ki-mulásaért. Minden napi könyörgése, több egyéb imádsági kívül, ezek voltak Ferdinandnak, tudnia illik, Olvasó Boldog Afzony Solozmája, és arrul való Litániak. Valamennyszer eczaka álmából fel-ochudot mind annyi-szor Maria-hoz folyamodot mondván: MARIA kegyelem és irgálmasság Añya, oltalmaz ellenségtől minket, és halálunk oráján végy magadhoz. Mutasd Anyának magadot. Valóban annak-is mutatá magát, és mind édes Anya szerel-

mes

mes fiát magához vevé Maria Ferdinandot, ki minek utánna örökös Tartományt a' sok tévelygésektől meg-tisztította volna és szazzor való száz ezer lelket az igaz Anya szent egyház aklában vízfíza hozot volna, Maria kebelibe adá ki lelkét, és életét illendő halállal mulék ki é Világból Béczben ezer hat száz harmincz hetedik esztendőben Böjt első honak tizen ötödik napján.

TIZEN KETTŐDIK KÉSZÜLET A' 10 HALÁLHOZ.

Azoknak szerenches ki-mulásokat, kik a' boldog Szűzből ajétatosok voltak, gyakorta olvas-

M 3

nj;

*ni; azokért Istent, és az ő Szent
Annyát dichirnj és szeretnj.*

EGy Szerzetes halála orájá-
hoz keffelgetvén nagy fen-
szóval azt kezdé kiáltani: Ac-
kozot az az órá, melyben
Szerzetessé lettem. De keves
idő múlva, meg-chendefed-
vén: Sőt (ugy monda) áldot
óra, melyben a Szerzetbe-
mentem; és áldot a' Christus
Annya, kit mindenkor szeret-
tem. Ezek után meg magya-
razván szavait, azt mondá a'
kőrnvülalloknak; hogy az Őr-
dögök oda jöttek volt a' végre
hogy őtet el-ragadgyák de

oly

oly szörnyű és rettentő ábrá-
zatban, hogy inkább akarna vi-
lág végi-ig kén köves tűzben,
és olvastot rézben főödni,
hogy sem mint azokat még-
egyszer látni. (Jai Keresztyé-
nek? ha oly iszonyv chak
egy kevesse az Őrdögöket lát-
ni, mi leszzen azokkal együ-
a' Pokolbéli tűzben örökké
lakni?) Azonban ot termet a'
mennyei Királyné, és el-ker-
getvén az Őrdögöket, áldást
vetet a' betegre, és szép chen-
desen ki-mulék é Világbúl.
Algyad te-is gyakorta Mariát;
mivel a' ki őtet áldgya, áldot
léfzen azis. Gyakorta azért

M 4

bo-

boruly lábához és mondgyad.
Aldgy-meg Afzonyom. *Spec.
Exemp. dist. 9. n. 12.*

Halála oráján az Istennek
rettenetes itéletiről gondol-
kodván Adulfus; ki Fejede-
lemségiről el-buchuzván Sz:
Ferencz Szerzetit választotta
vala magának felette meg-ré-
müle. De ottan Angyaloknak
szokaságával meg-jelenék ne-
ki boldog Afzony, és ilyen-
szokkal vigasztalá: Mit félsz
io fiam, és miért rettegsz annyi-
ra a' haláltúl. Jövel bátran;
mivel az én fiam, kinek hi-
ven szolgáltál a' dichősség co-
ronájával meg-jutalmazza fá-

rad-

radfágodat. *Platus.*

Midőn Ignatius Azebedius
Jesuita a' Pogányok meg-téri-
tisfire Indiában sietne, és nagy
véletlenül a' tengeren tolvaj-
lo latrok kezében eset volna,
a' boldog Szűzhoz folyamo-
dék, és annak képit kezében
vévén, arra inté és kéré Tar-
sait, hogy minnyaián a' Chri-
stus Jesus hitiért dichőssége-
sen inkább halált szenvedgye-
nek, hogy sem mint hiva-
ralokhoz leg-kisfőbb illetlen
dolgót chelekedgyenek, no-
ha jmmár mind fejét, mind
mellyét haláloson meg-sebes-
siterik vála Azebediusnak a'

M 5 tolná-

tolvajok a' képet mind azon által keziből ki-nem-tekerheték. Sőt még az utánnis hogy testit á tengerbe vetették vala meddig az á vizszínyén fen lebeget és szemekkel láthátták mind addig ezt a' Szent képet keziben fen tartotta és mutogatta. Minékünk kétség nélkül, hogy meg-tanuljuk, holot és mi képpen kellestik idvőtlégesen meg hálunk.

In vita B. Borgia.

P. Emmanuel Fernandez Jesuitá, kit á io Jsten egyéb ajándéki közöt jóvendőlésnek lelkeivel meg áldotta-vala, halála oráján egy bizonyos sze-

mélynek

mélynek azt paráncsolá, hogy egy bizonyos helyen, (meg-nevezvén néki a' helyt) kereszter emelleyen; mivel az ördög ot akarta magát fitogátni, de a' Böldog Afzony el-űzte onnet. Az után, a' mennyire ereje engette, fen szoval azt kiáltá: Ah Szentséges Afzonyom, Szentléges Afzonyom. Es a' Társaihoz fordulván: O mely chudálatos dikhőllégen és szépségben látom (ugy mond) a' Christus Szent Annját? Hadgyatok bekit, had mennyek utánna. Ezeket mondván a' boldog örökkevalóságban MARIA után-

M 6

indula,

indula, kövesséd te-is őket.
In Annis.

P. Joannes Gerardinus ezer
hat száz hat esztendőben halá-
la oráján ezen szokkai kö-
szönte a' Szent Szűzet: O
MARIA, felettib féltelmes és
kétséges volnek, ha a' te ke-
gyes oltalmadat nem tudnám.
Tudnia illik a' halállal tusa-
kodok Anya és oltalma
MARIA! *P. Bourghesius in Soc:
B. V. sacra.*

P. Michaël à Fontibus Je-
suitá midőn Indiában a' Pogá-
nyok meg-térítésben egy né-
hány esztendeig nagy haszno-
son fáradozott volna, egy oly-

kor

kor a' sok alkalmatlanságok-
tul és munkátul nyomorúsá-
goktul mint egy meg jiedvén
le-heveredék. Azonban nagy
dichősségesen meg-jelenék
neki bagyatságát, és a' követkő-
zendő szulyos munkáknak el-
szenvedésére avar bátoritá;
hogy halála után minden
Purgátoriúm nélkül égyenes-
sen meny-országban megyen,
chák ne szannya fáratságát, és
álhatatoson munkál kodgyék
a' lelkek meg-térítésében.
Ezen jambor felől egy a' Sz.
Ferencz Szerzetiből a' Püspök
előt azt minden bizonnal
mondotta; hogy minék után-

na

na a' lelke testitül el-vált ,
 eleibe iőt boldog Afzony és
 chudálatos szép gyongyökből
 és diemántokból fűzött coro-
 nával meg-koronázta Sz. Pe-
 ter, Sz. János, és Sz. Ignác je-
 len létekben. Ez a' dichöffé-
 ges corona légyen gondola-
 todban, ha mikor Jsten és a'
 Sz. Szűz tisztességere néző
 dolgokban és munkában va-
 lami lankatfágot észsze ma-
 gadban. *Ibidem.*

Minek utánna Jesust és Ma-
 riát halála oráján szegétségül
 hitta volna egy Congregati-
 ó Bizontombban, ragadá a' fe-
 zületet, és mintha valami ve-

szedel-

szedelmes harczon nyertesen
 járt volna, háromszor azt ki-
 áltá: Győzelem? győze-
 lem? győzelem? Utánna
 veté, hogy lattya az Angyalok-
 kat, kik előtte mennek utat
 mutatván, kiker ő-is követé.
 Kiaz Angyalokat életiben kö-
 veti, halála után-is azokat kö-
 vetj: a' ki pedig őrdögöket, az
 őrdögökkel léfzen nyáiaslá-
 ga. *Annua 1598.*

Egy más Cordubában a'
 boldog Afzony Társaságából
 mind napiát, mind oráját,
 meg-monda, mikor kellettik
 neki az ő Afzonyához menny.
 Immár az ora el-iőt vala, mi-

kor

kor az Őrző Angyalt, kit szemivel látot, meg-akarván ölelni, azon ölelésben, az Angyalok ölében Angyali lelkit ki bochtáta. O mentül iob az Angyalok ölelgetésiben meghalni, hogy sem mint mások ölében élni.

Temesvari Pelbartus nevű Barát írja, hogy boldog Aszfony térdén álvá könyörgött az Ő Sz. Fianak egy Tolvaért, ki az Ő tiszteffégére gyakorta szokot volt bűtölni, és mind addig sem költ fel, valameddig kegyelmet és bochtánatot nem-nyert, annak a halálra vált tolvainak.

Azon

Azon Pelbartus írja, hogy szava hihető emberektől, és a' kik ugyan szemekkel látták a' dolgot, hallotta; hogy midőn Erdélyben Sigmond Chászár és Magyar Országí Király egy erdő mellett menne, egy keserves szozatot hallot az egész tábor; kin minnyaián meg-indulván, és a' szozatra figyelmezvén be-mentenek az erdőben, holot egy holt testre, avagy inkább meg-poshat, és undok genyetséggel folyodogre a' tövisses bokrok-közt találának, melybül az á keserves szozát származot, azon kérvén őket hogy Papothoz-

zanak

zanak kinek meg-gyonhaslék.
Továb kérdez kedvén tüle,
azt mondá: hogy ő Sigmond
Cháfzár katonája volt, és har-
czon az előt fok esztendővel
azon a' helyen eset-el; de mi-
vel boldog Afzonymak, ugy
mind kegyelem és könyörü-
leteffég Annyának, minden-
kor hiven és ajetatofon szol-
galt, annak érdeme és könyör-
gése chelekette azt hogy attul
az undok meg rothat dögtül
lelke más képpen meg-nem-
válhatik, hanem ha az ő fok
undok véckejrül, mellyekben
élteben eset, igaz gyonást téfz-
fzen: mert egyéb aránt ha gyo-

nás

nás nélkül meg halna, minden
bizonnyal örökké el-kárhoz-
nék, mellyet a' S ent Szüz az
ő vékony szolgálatyáért és
hozzá mutatot ajetatoflagá-
ért, meg-nem-enged. El-vé-
gezván azért gyonását, ottan
lelkit nagy boldogul ki-adá.
Ah Keresztyén, ámbár czák
a' holt testül tanuly, mint kel-
lesik Mariának szolgálni, és a'
io halálhoz készülnöd.

Más chez hasonlo dolgot
ir, azon Pelbartus a' fel-jeczet
helyen, egy nevezetes tolvá-
jok Kapitánnya felől, ki látván
hogy egy őízvégy Afzony
leányával eggyüt minden

Szom-

Szombaton börtöl, és értvén,
 hogy ők azt azért chelekezik,
 hogy a' boldog Aszony azok-
 nak, kik Szombat napokon
 börtölnek olyan kegyelmet
 nyér az ő Sz. Fiatul, hogy igaz
 és tekéletes gyonás nélkül
 meg-nem-halhatnak: ő is fo-
 gadást tőn hogy minden
 Szombator a' Szent Szűz ti-
 steségére meg-börtölj. Immár
 sok számos esztendőök multak
 vala, hogy a' meg-nevezet-
 tolvajok, Kapitánnya rabság-
 ban esék, és érdeme szerint,
 fejét el-űtek de meg-nem-
 halhara, az el-űtőt fő szüntel-
 len gyonást, kiáltván Oda ér-

kezvén

kezvén a' Páp, és fejét dereká-
 hoz rágáztván arra kiseríté,
 hogy beszilyle-meg, mint és
 hogy törtint ez a' chudálatos
 dolog. Akkor a' fő uiobban
 meg-szollala, és azt mondá:
 Hogy a' féjemet el-űtek, ot-
 tan az őrdőgök ot termének,
 és lelkemet el-akarák magok-
 kal vinnj; de á boldogságos
 Szűz nem engedé hogy ad-
 dig meg-hállyak, meddig re-
 ündök vérkeimről tekéletes
 gyonást nem téfzek. Meg-
 győnék azért, és ottan ki-mu-
 lék e Világbul. Gondold iol
 meg it keresztyén lélek, mie-
 kellestik neked chelekedned,

holot

holot a' nyilván valo tolvajok
 így tisztelyk az Jsten Annyát.
 Vigyáz azért magadra, és a'
 Szombat napokat, vagy bõj-
 tel, vagy más ajétatoslással
 szenteld Maria bõchületire:
 hogy ne tálám midõn a' Tol-
 vajok meny-országot el-ra-
 gadgyák, te ki-ne-rekesztesseél.

Joannes Berchmannus
 még minek-elõtte a' Jesuiták
 sokzibé állot volná, Társaival
 végeze, hogy boldog Afzony-
 ról gyakorta beszilgesseének;
 mivel oly vélekedésben volt
 maga félõl, hogy õ a Szent
 Szűz bõchületinek és dichõf-
 séginek õregbitisére születet

Azért

Azért így okoskodot magá-
 ban: Há én Mariát szeretem,
 bizonyos vagyok idvõsségem
 félõl és hogy a' Szent Szerzet-
 ben végig álhatatoson meg-
 maradok; és hogy valamit az
 Istentül kérek, meg-nyerem,
 és így néminémű képpen,
 mindenható lézek. A bol-
 dog Afzony Szolostmáját, Ol-
 vafóját, és más efféle imádsá-
 got minden nap el-mondott:
 amaz ígékert pedig: Boldog
 Szűz Marianak méhe, mely az
 Aciá Jstennek Fiát hordozta,
 kilencszer mondotta-el, Afz-
 szonyunk méhében kilench
 holnapig lakozo Jstennek

emle-

emlekezetire és tiszteletire.
 Há mit a' Szűztől kívánt, azt
 pápirosoczkára fel-íegeztette,
 a' boldog Afzony képe lábai
 alá tőtte, imádkozot, és meg-
 nyerte. Szokta volt mondani:
 Soha addig meg-nem-szű-
 nöm, valameddig az én édes
 Anyámhoz buzgo szeretetet
 nem nyerek. Halála előttigy
 könyörgöt: Maria el-ne-
 badgy engem, ne chaly meg
 engem: iol tudod hogy fiád
 vagyok. Arra meg-esküttem.
 Néha így szollot: A' kit él-
 temben igyekeztem szeretni,
 ő-is halálom oráján szeret en-
 gem; az után örökkön örökké

szeret-

szerettyük egy mást. Egy őf-
 merője azt kérdé tőle: János
 ha ezer szived volna, akarnádé
 ezer szivel szeretni Mariát:
 ezer szivel, felele, szeretném
 Mariát. Immár halálra vált
 vala, midőn így kezdé magá-
 val beszilgetni: Uram én te
 ellened viczek? Maria, soha
 én a' te Fiaid ellen nem viték.
 Tavúl légyen az én tülem?
 Inkáb akarok ezerszer, tíz e-
 zeryszer, száz ezeryszer, ezerosz
 ezeryszer meg-halni, hogy sem
 az én Isteneimet vagy egyszer
 meg-bántani. Azonba, a' fe-
 születet, a' Szerzet Reguláit,
 és az Olvasot vastagon mellýé-

N

hez

hez sörítván : Ezek , ugy monda, az én fegyverim. Ez a' három leg-kedveseb nálam; azért ezekkel nagy örömeit meg-halok. Ezek után mint egy meg-félemlék magában : de az olvasót nyakában vecvin, és ama dichiretet : Idvőz légy tengernek chillaga , elmondván ujobban szívet vén, és bátran azt kiáltá : Tarch dolgod Sáhán , semmit sem félek tőled. Azonban mint ha valakit látna, a' ki kérdés-kednék tőle, így felele: Bánom Uram : hiszek Uram : remélem Uram : szeretlek Uram: kifiz az én szívem édes Iste.

nem,

nem, kifiz az én szívem. Vég-tére el-mondván a' Litányát halálban evező szemeit a' Feszületre, Regulákra, és az Olvasóra szegezvén , Jést és Mariát említe és életit el-végezté. It légyen e kisdéd irásoczkának-is vége, melynek vége és utolsó chilla csak az, hogy Mariát ezer szível szeressük, és egy szível ezerszer szeressük Mariát: mert a' kité mi most élünkben igyekezzünk szeretni, ő is halálunk óráján szeret bennünket, és egymást-örökkön örökké szerettyük: mivel nyilván való igazság, hogy Valaki az Jsten

N 2 Annaya-

Annyának életében serinyen-
szolgál, iol és istenesen mulik-
ki ez arnyék világbul.

*Ennek meg-nyerésért gyakor-
ta büzgo szível így könyörö-
günk MARIA-nak.*

O MARIA kegyelem és
irgalmasságnak fene-
ketlen mélysége, nyomorul-
tak, Christus után, bizonyos
idvössége! Örülök én a' te
dichósságeden, te könyörűly
az én nyomorúságimon. A' te,
és Fiad keserves halálára lá-
baidhoz borulván kérlek té-
ged kegyelmes Aszonyom,
könyörűly az én bűnös lelke-

men

men akkor kiválképpen, mi-
dön a' kegyetlen Halállal u-
tolszor szemben szál, és attul
szorongattatik. Ah! én-édes
vigasztalom, én reménységem és
szegéttségem! én erőm és ol-
talmom! Félek az igaz Biro-
nak de Fiadnak, rettentő ha-
ragiátul s' utolsó sententiá-iá-
tul: de ha téged Aszonyom,
nem szeretnélek, annál-is in-
káb félnek. Rettent engem
az Örökké-valóság, mely ép-
pen az egy utolsó szem-pillan-
tástul függ! Ah keserves Ó-
rökké-valóság, mely örök-
kőn örökké vagy boldog vagy
boldogtalán leszen! De én,

N 3

ő di-

ő dichősséges Szűz , mind
 azok, kik téged valaha szeret-
 tek, imádságít, könyörgésít,
 fobáskodásít, könyűv hullatá-
 sít életit, halállal valo-tusako-
 dásít, világbul ki-mulásít, ne-
 ked be-mutatom; aval a' sze-
 retettel egyűt, mellyel a' te
 Fiadot, az áldot Jést, valaki
 valaha szeretete: hogy a' mire
 én magamtul érdemes nem
 vagyok, azt te tñled a' te szol-
 gaid által, és te általad, a' te
 Fiadtul, az én Jstenemtűl, kit
 ah mint bánom, hogy valaha
 meg-bántottam) meg-nyer-
 hessem.

Neked édes Afzonyom, azt

a' ve-

a' verétéket, mellyet az élet
 Kapuján kolompozo szörnű
 halál testembűl ki-sorúl, im
 most be-mutatom , és aval
 a' véres veritikkal, mellyel a'
 te fiad az, édes Jésus, halála-
 előt, én érettem veritikezet,
 özve kapcholom. Élek ugyan
 még-akkor , de nem tudha-
 tom ha élek-é, az élet és Halál
 fájdalmi, és az ellensig inche-
 kedisi kőzöt, még téged sem
 hihatlak szegérűgűl. A' mit
 azért talám akkor nem chele-
 kethetem, most chelekszem ,
 és arra a' felséges méltoságra,
 melyre emelrettél , midőn
 Isten Annyává, és a' bűnösök

N 4

Szo-

Szofzollojává válaftattál, kérlek téged érettem-meg-feszítettét Jéfus Annya, akkor leginkáb mutasd Anyámnak magadat.

O hivű Szent Szűz, tanciz-meg akkor engem á hitre, ó Szent reménség Annya, tanciz-meg engem á reménségre. ó szép szeretet szűléje, arra a' tüzes szeretetre, mellyel akkor gyúladoztál, mikor ártatlan lelket ki-bochátottad, kérlek *téged édes Afzonyom*, tanciz-meg engem á szeretetre; és ne enged eszt az én szegény lelkeimet a' pokolbéli fene vadak keziben, sene fé-

let-

letkezzél-el utolsó pihenésekor erről á te kised szolgádekádrul.

Akkor, kegyelmes Afzonyom, emlékezzél-meg a' te nagy irgalmaflágodrul, mellyet szűkségeken a' te szolgáidra bőűségese ki-ontottál; és ha valaha, akkor leginkáb mutasd mind Isten, mind emberek Anyának magadat: és mit cheleketetel a' te mindēható Fiadnál, én rajram-is mutasd-meg. Nyilván vagyon nálad édes Afzonyom mely keferves szorongatásokat érefz magában a' szegény lélek, midőn mind az idő szerint valo,

N s

mind

mind pedig az örök Halállal
tufakodik. Fél, retteg, iszor-
nyodik a' testtől meg-válni, és
annál-is inkább az igaz Bironak
irító székiről, hova ideztetik.
Azért kegyelmes Anya, légy
akkor szegítője bűnös lel-
kemnek; fogad Anyai kebe-
ledben ottan hogy a' testtől ki-
szakad, te forgassád veszetnek
igyer, és Fiad széki előtt oltal-
mazd; mivel ha te leszes
prokátora, minden bizonytal-
an meg-menekedik a' kárhozat-
tak kemény sentenciá-iától.

O Maria, idvőslégemnek
bizonyos jele, istábia remén-
ségemnek, pechéte szívem-

nek,

nek, lelke és boldogságá ha-
lálomnak! Mind azokért, ki-
ket halálok oráján kegyelmes-
sen segítettél, hálákat adok
a' te Szent Fiadnak, és néked.
A szonyom néked és Fiadnak
élek neki és néked akarok
meg-halni-is. Jme most lel-
kemet, mely akkor testemtől
el-válik, néki és néked ajándé-
kozom: halálomat, az ő, és a'
te halálodhoz kapcholván,
néki és néked ajánlom! Sen-
ki még eddig téled el nem-
ment üressen; senki nem ta-
lálkozor, a' ki irgalmasságot
árnyékában oltalmat nem ta-
lált volna. Te szülted az én

N 6 életemet,

életemet, mely én érettem meg-holra' kereszt fán, hogy én iolhálnék-meg. Enged-meg azért, kegyes Afzonyom, enged-meg, hogy én is egy légyek azok-közzül, kik örökké ával dichekedhetnek, hogy te általad menekettek-meg a' boldogtalan örökkévalóságától: hogy egyűt azokkal, és az édes Örző Angyalommal, Szent Patronus-im és Patroná-immal, és minden ajétatos fiaiddal, téged és á te Szent fiadat az áldot Iesuskát örökkön örökké szeresfelek, dichirjelek, magasztalylalak. Ugy reménlem, Amen.

Szente

Szent Mechldis Szűzet maga Boldog Afzonytanította meg mint kellestik az Angyali idvözletet minden nap el-mondani; és arra ígerte néki magát, hogy ha azt a' modot meg-tartya, halála oráján meg-segiti. a' mint ez előtti Említettük. A' mod pedig ez.

Leg-elősz ór, szálljon ember magában, és hogy minnyáiuunknak hamaréb vagy kifőbben, bizonyosan meg-kelhalnunk, jutassa eszében, és mondgya-el az Angyali idvözletet, &c. Az után mondgya ezeket az ígét: Afzonyom szép Szűz Maria, mi

képpen

képpen az Atya Isten minden-
hatóságával téged hatalmassá
tett: úgy kérlek te is nékem
légy szegítéssel halálom órá-
ján, elkergervén tőlem min-
den ellenkező erőt és hatal-
masságot.

Mond-el-ujobban az An-
gyali köszönetet, és vesd után-
na: Afzonym szép Szűz Ma-
ria, miképpen á Fiu Isten oly
nagy értelemmel és fényes-
séggel meg-áldot téged, hogy
az eget éppen meg-világo-
sítod: úgy te is halálom órá-
ján az én lelkemet a' Hitnek
ösmerettségével világosítsd és
erősítsd meg, hogy az ellen

sem mi

semmitévelygés avagy tudat-
lanság erőt ne vehessen raj-
tam.

A' harmadik idvözlet után
mond-el ezeket a' szokot: Afz-
szonym szép Szűz Maria, mi-
képpen á Szent Lélek Isten az
ő szeretetittökéltetesen beléd
öntötte; úgy te is az isteni sze-
retetnek édességét chepegesd
az én szivemben halálom órá-
ján, hogy a' halálnak minden
keserűsége, édessé vallyon ne-
kem.

Az-is chuda mely hasznos
és foganatós á boldog halál-
nak meg-nyerésére, ha ki a'
Purgatorium béli lelkekirt,

gya-

gyakorta könyörög az Istennek és az ő Sz. Annyának, ki azoknak a' lelkeknek nagy vigasztaloiok és Patronájok. Azért sokan voltak a' Hivők közzül, és ma-is találtnak nem kevesen kik azokért minden nap Misset halgatnak, avagy mondanak, avagy más ajétatos chelekedettel és almisznával azokat szegérik, a' végre, hogy azok által boldog ki-mulást Istentül nyerienek. Így olvassuk Aquinom-béli S. Tamás felől hogy Misset mondván a' Hugáért, Purgatorium-bol ki-szabadította; ki viszont meg-ielentette azon

Sz.

Sz. Doctornak hogy rövid nap boldog ki-mulása-lészen, a' mint hogy ugy-is történék.
Surius 7, Martij.

Adgyük hozza aztis, hogy valaki Bolgog Aszony örömrül, avagy fájdalomrül gyakorta elmélkedik, az az idvősséges Halálhoz iol készül. Volt egy jámbor Isten felő Egyházi ember, kit a' Szent Szűz a' Halálnak keserves szorongatási közöt vigasztalt, és ebbül a' siralom yölgyébül meg-szabadirván együtt magával nagy dichősségesen meny-országba fel-vitte, azért hogy e következő imádságot

min-

minden nap el-mondotta.

Órűly szerenchés Sz. Szűz. mivel Gabriel Archangyal meg-monchatatlan nagy örűmmel és gyönyörűséggel téged be-töltöt. Órűly ő boldogságos Szűz; mivel Jsten Annyává választattál. Órűly ő fényesűleges Szűz; mivel e Világ világossűgát e Világra hozcad. Órűly ő áldot Szűz; mivel minden nemzetsűgeek boldognak mondanak téged.

Végtére felette hasznos az Jstencs ki-mulálnak megnyerisűre gyakorta és röviden Boldog Aszonyhoz kűvetkűzendű tűzes sohaitások-

kal

kal folyamodni, O MARIA, élet és kegyelem Annya! szeresd meg azt, hogy neked élűyek és hallűyak.

Valaki te hozzád ajératos, az markába viseli az örűk életnek zálogát, mellyet Jsten csak azoknak ád, kiket idűvűriteny akar. *S. Damasc. in Annunc. B. V.*

Ninchen, édes Aszonyom, ninchen senki, a' ki Mariát szerette, és a' kit Maria nem szeretet volna.

El-választot lélek bűllyege Mariát szeretni! Imádgy azért Jstent érettem, és nyerd-meg édes Aszonyom, hogy téged

szer-

szereffelek. Süsd ream ezt a
béllyeget, ô nagy iel, ki az é-
gen fel-teczettél!

A Halál siralmi, a Pokol fá-
dalmi, meg-környékeznak en-
gem! de te bűnösök kegyes
oltalma, szolgaid édes vigaz-
taloja, könyörülheoz, ha aka-
rod szegény fejemen!

A meg-romlot emberi nem-
zetnek fel-építésüül-fogvást
mind ez oráig, valakik oltal-
mad-alá folyamottak, szegét-
ségül voltál, azoknak és az
okáért, minden teremtet álla-
tok-felet dichiretre méltob-
nak találtattál. Nó tehát légy
szegit ségünk; hogy az a' di-

chi-

chiret, mely enny száz efzen-
dő folyásában tulajdonod
volt, ez után-is örökké-fen
maradgyon, eggyüt a val a ke-
gyelemmel, mellyel a veszni in-
dult Világot meg-szegitetted.

Néked azért ajánlyuk ma-
gukat, te légy azon hogy el-ne-
veszzünk! *S. Anf. de Exc. B. V. c. ul.*

Hánnyan vannak, kegyelmes
Afszonyom, hánnyan vannak, ki-
ket a' Halálnak késerves szo-
rongatási közöt meg-vigaz-
taltál, és az inczelködő ör-
dőgnek torkából meg-szaba-
ditottál, és a te Fiad kegyel-
miben viszsza-szerzettél.

El-szemvetheretlen volna

meg-

meg-halni, és kichoda menekedhernék meg az örök Haláltul, ha sem az édes Jésus Atyának szebeit, sem a kegyes Maria Fiának emloit nem mutogatná: és sem az Anya teje, sem a' Fiu vére az Atya Istenül, ilyen tik özlő fiuért, irgalmas és kegyelmet né szorgalmazna?

Ah édes Jésus-om a' te szerelmes Szűz Sz. Anyádér: a' te keserves kin-szenvedised és halálodér, könyörűly szegény bűnös lelkemen, akkor kiválképpen, mikor leg-inkáb szűkölködöm kegyelmed nélkül.

Maria a' te egyetlen egy Fiad, meny-orzágnak örökös

Ura :

Ura: te szerezd-meg hogy mi is kik chak fogadot fiad vagyunk, oda mehecsünk.

O kegyelem Anya, nyerd-meg Fiadtul, ki téged malasztal be-rellyesíter, hogy az ő kegyeknibé éllyek és halljak! O irgalmasság Anya: mutasd-meg hozzám életemnek mind folyasán, mind végén irgalmasságodat, és örökkön örökké áldom és magasztalom a' Fiad, és a' te irgalmasságodat! mivel valakin a' te nevednek pechéti találtatik, az, az élet könyüvében bizonyosan beirattatik.

O Istennek minden Szent,

kik

kik Mariának valaha ajétatos
szolgái voltatok! Ti-is ô bol-
dog Angyali lelkek, kérjétek
áti királynétokat, hogy el-
ne hadgyon engem: hanem az én
lelkemet, kiért az aldor Iesus
meg-holt, mikor testemtől el-
váltak, ôlébe fogadgya, és kôzi-
tekbe be-vegye! Amen.

Mellyet hogy ti is, valakik
Maria hívű szolgainak tartya-
tok magatokat, minnyáian
meg-nyerhettétek, most mu-
tassátok magatokat, a' Halál-
lal tufakodok Annyának igaz
fiainak, és boldog léssen
életetek,

V E G E.

S Z E N T
E R S E B E T
A S Z S Z O N Y
E L E T E.

V Annak a' kik azt alit-
tyák, hogy a' mikép-
pen a' hideg a' meleg-
gel; úgy a' Nemes szabadság
a' Christus igájával ellenke-
zik. Azért léheretlennek tar-
tyák hogy azon egy személy-
ben e Világi Uraság és méltó-
ság, a' Keresztyén alázatos-
sággal és nemtelenséggel ég-
gyesüllyön. De ezek felette
meg-chalarkoznak, és nagyot

A botla-

botlanak vélekedésekben :
mert a' Christus iskolája e'
Világi jókat, és az Vri méltosá-
gott Isten ajandekjának tar-
tyá, és chak a' feslett erköl-
czött kárhoztattya. Ugy va-
gyon ugyan hogy sokan a'
nagy rendek közzül, az gaz-
dagságból és Uragságból vesz-
nek okot a' szabados életre,
mint ha minden Nemességek
abban állana, hogy sem Isten-
től, sem emberektől semmit
nem tartván; valami szemek-
ben és szivekben örlik azt sza-
badgyában meg chelekerhe-
tik. Effelékről emlekezik
Szent Job 11. v. 12. mondván :

Az

Az hévságos férfi magában
fel-fuvalkodik, és azt véli,
hogy mint az vad-szamár
vemhe, szabadságban szüle-
tett, s' ninchen senki birodal-
ma, senki palczáia-alat. De ez
a' hamis és chalárd vélekedés,
nem az nagy állapattól, ha-
nem az emberek feslettségé-
ből származik. Egyéb aránt
mind a' Historiákban olvas-
tuk, mind szemünkkel napón-
ként látjuk, hogy sok Uri és
Fejedelmi némből-valo fir-
fiak és leánzok, nem chak
mindenekben az Isten paran-
cholattyához alkalmaztat-
tyák, és minden időkben,

A z

ma-

magokat ; hanem annak felette e Világnak minden szem chiklándó fényességét úgy meg-vetették, és oly tökéletes szent életet víltek , hogy azokat a' Keresztyen Anya-szent-egyház a' meg dúchőült Szentek közzé számlálta, és a' Hívek példájára , mint valami homály és moczok nélkül-való tükörökett , méltán fel-függeztette.

Es hogy most egyebekről, ne emlekezzünk , ezek közül nem utolsó volt a' mi édes hazánk Nemes gyümölcse Sz. Ersébet, az második An-

dras

drás Király és Gertrudis Királyné leánya, kivel a' io Isten a' végre láttatott meg-áldani, ezt a' mi Magyar Nemzetünkett, hogy attul tanulyanak, álcányok, ájélatosságot és Istent félelmett ; az házások, férjekhez való szeretett és engedelmességét; az özvegyek, békeséges-tűrést, és minden világi ioknak, s' tündé zerenchének meg-utállását.

Még böczőben réngertik Ersébetett, midőn őtett Hermannus Turingia Fejedelem (kit a' Németek Landtgroffnak neveznek) meg-kérte, és fiának Lajos Herchegnek el-

A 3 jegyzette.

jegyzette. Es hogy mind nyelveket meg-tanulná, és mind erkölchökhöz idején hozzá szoknék, mingyárt négy esztendőskorában a' Királynétől követi-által el-kérte Herman-nus, és nagy Fejedelmi pompával, a' mint olyan hatalmas Király Leányához illendő volt, Nemet Országban, maga székes Városában Marpurgban hozatta, hogy szemej előtt, együtt a' fiával istenesen nevedeknék.

Jövendőbeli tökéletes életének, még gyenge és gyermeki állapotjában sok világos jeleit mutatta. Valamikor

modgyátt

modgyátt ejthette mingyárt a' Várbeli Kápolnában lopta magát, és ott térdre esván gyakorta mind addig imádkozott mig onnét erővel el nem vonták, s' mindenkor oly nagy buzgósággal hogy akarki-is valaki azt látná, könnyen észében venné, hová hayczon szive lelke Ersebetnek. Sőt még mikor leány társaival jáczadoznék is, mint ha valamit akarna a' földről felvenni, gyakorta térdre esett, és az Istent, kit mindenkor szemej előtt viselt, úgy imádkozta. Azert noha Király leánya, és nagy Herczeg

A 4

mát.

máckája volna, s' a Világ törvénye szerint Udvarosán kel-
lenék magát viselni, hogy az
iffiu Fejedelemmel annál in-
kab szeretetné magát: mind
azon által nem gondolván az
emberek ítélletivel, valamikor
az alkalmatosságot hozta, nyil-
ván meg-mutatta, mely alá-
való dolog legyen nála, min-
den Világi pompa, czifraság,
kényesség, és mulatság. Chu-
dálatos mely idegen volt még
gyenge korábannis minden
afféle hévságtól, melyben
egyéb nagy renden való kis-
asfzonyok, gyönyörűségeket
helybesztetik és boldogságo-

kat

kat. Az ő gyönyörűsége az
imádság, a templom, a Szent
Mise, predikatio, oltárok éke-
sítése, lelki és Jstenes beszél-
getések voltak. Mulatsága az
szolgálokkal és Kuldufokkal
való nyáiafkodása volt. Ric-
ka és igen kevés beszédű volt,
akkoris ugy igyekezett szava
járását intézni, hogy senkit se
sértene nyelvével, se meg ne
botránkoztatná; főtt inkább
minden tevékenységre ger-
iesztené a' hálgaatokat. Az
Szentek között, a' Boldog
Szűz-után, leg nagyob ájéta-
tossággal volt Szent János E-
vangelistához, kirt ugyan Szo-

A 5

szollo-

szollojának és szűzeffége ol-
talmazójának fogadott volt;
mellyett tellyes életében
szentül megis akart volna
tartanj, ha időnek előtte szű-
lej mást nem rendelték volna,
felőlle. Noha ebben a' dolog-
ban az-is gyakorta tűne el-
méljében, hogy Isten őt megél-
tetlannak ítélte, ki a' Christus
Szűz Szent jegyeffi között
számláltatnék. Sz. János ne-
vében valaki valamit tudott
tülle kérni, azt senkitől meg-
nem tagatta. Egyéb arántis
oly hajlando volt az alamiz-
nánkódásra, hogy valamit a-
vagy a' játékban nyerhetett,

avagy

avagy szüleitől kaphatott,
azt leg-ottan nagy öröm-
mel a' küldűsök közbe olt-
totta, oly okkal, hogy az An-
gyali idvőzletért egyczer el-
mondgyák.

Minck-utánna Sz. Ersebet
ilyen formán gyermekségét
el-töltötte volt, és immár az
házasság terhének el-viselésére
elégtségnek íteltetnék, Lajos
Herczeg nagy Fejedelmi ké-
születtel és pópával menyeg-
zőt tartott, s' Ersebetett,
az Attya rendelése szerént, ö-
rök házas-társul el-vette. Vol-
tak ugyan az Udvariak között
némellvek. Kik azon mester-

A 6

kettek,

ketrek, hogy ezt a' házasflágot
el-bonezák, a'val igyekeztén
a' Fejedelemlnek szivett Ersé-
bettől el-idegenitenj hogy
sem ie'gy ruháis Király leányá-
hoz illendő nem vo'na, sem
termete, kin olyan iffjunak
szeme kaphatna. Magá-vízze-
lése-is olyan el-verett, mely
Apáczához illenék inkább,
hogy sem Fejedeleml Atzony-
hoz, azért nem Udvarba, ha-
nem csak Klastromba valo.
Hallota ezt, és érzette ez il-
lyen gyűlölséges beszédekett
egy okos Uri ember Gualte-
rusnevű. Azért akarván tudni
hol jár elmeie az Fejedeleml-

nek,

nek, io alkalmatossággal ezen
dolog-felől emlékezeretttrött
kinek á Fejedeleml: Még hid,
ugy mond, Gualtere, hogy ha
ez á hegy (Vyával egy nagy
hegyett mutatván) éppen fi-
nom arany volna, s' választa-
nom kellenék a' kettőközzül,
ezerfzer örömesben választa-
nám Ersébetett hogy sem
mint azt az arany hegyett;
mivel én az házasflágban sem
gazdagságot, sem nemessé-
gett, sem szépségett nem ke-
refek, hanem egyedül csak a'
tekélletes erkölcsözt, mellyett
én az én Atyam-fiában nyil-
ván meg-tapasztaltam. Hi-

rekkel

rekkel lón mind á rágalmazoknak, mind Ersébernek ez a' mondás, mely azoknak nagy orca-pirulást, ennek né kicsiny vigasságott szerze. Ervén azért Szent Ersébett á Herczegnek hozzá való tekleletes szeretetit, ő-is Sz. Pál tanítása szerént fejének ölmérvén írjett, bőczülte mint Urát, szererte mind maga szajátt testét, és annak akarattyához szabván magát, mentül jobban tudta, mindenekben kedvét kereste. Az Isten-is meg-akarván mutatni, mely dichiretes és drága dolog legyen az házafok között való

eggyes-

eggyesség, rövid idő alatt egy firfi (kitt az öreg Attya emlékeztire Hermanus-nak keresztelték) és kettő leány gyermekkel áldotta-meg-őket; kikett nagy hála-adással vévén, mint Szent Anna Samuelt, úgy Ersébetis azokat tellyes sziből Istennek bemutatatta, és nagy isteni félelemben nevelte. Hermannus annak utanna az Attya szekibenült; á Leányok között, egyik Brabantiáj Herczeghez ment; másik az Apáczaik között szent életet viselt.

Házasságában noha hivatalyának mindenekben nagy

feri-

serinyen megfelelt; mind azon-által szokott ajétatossá-
gában semmit hátra nem ha-
gyott; sőt mint a' haynali vi-
lágosság, naponként minden
ioságban nevedet. Azért
ha mikor más egyéb szüksé-
ges foglalatosági-miatt ren-
delt imádságit nappal el nem
végezhetre, azt északának i-
dein nagy szorgalmatossággal
el-mondotta, ha szinte az Ura-
mellől kelleis fel-kelnj. Mely
éjeli ajétatosságot végtére an-
nyira szokásul vett volt, hogy
gyakorta a' gyöngé pölyhös
ágy-helyett, a' kemény föl-
dön, valami szőnyegett terit-

tet-

tervén alá, feküdnék; hogy
így mind az imádságra kön-
nyebben fel-ébredné, mind
pedig gyöngé testét fányar-
gatná, kire mindenkor nagy
hajlandosága volt. Azért no-
ha öltözetiben külső-képpen
fejedelmi állapattyához kel-
lett magát alkalmaztatni;
mind azon-által igen ritkán
volt hogy a' selyem, bársony,
és vont arany köntös-alat a'
kemény és mocskos szőrímeget
nem lött volna. Es hogy an-
nál iobban magában minden
kényességet meg-tojtana, nem
elégedett a'val hogy gyakor-
és kemény bűtökkel testét

erőt-

erőtlenítette, és még a' fok
gazdag étkék között is me-
sterfégesen éhezett: hanem
annak felette minden pén-
teken hol sugár veszővel hol
pedig korbáczal keményen
magát meg-ostorozta.

Történt hogy valamj jeles
Jnnep nap, nagy cziffrán, Fe-
jedelmi pompával, és szép
fényes Udvarral a' Vár alát
való templomban menvén
leg-először is egy keserves fe-
szültet ütköznék szemében,
honnet leg-otran szívében il-
lyen tűzes gondolatok tűné-
nek: Ime az én Terentöm és
meg-váltom a' gyalázatos ke-

refzt

refzt fán meztelen függ; én
pedig vont-arany és ezüst-
ben chiffrákom: az ő feiétt
kegyetlen hegyes tövisből
egybe font koszoro szagattya;
az enyimett nap keleti gyön-
gyökből és gyemántokból fű-
zött corona ékesíti: az ő ke-
zeit és lábait kemény vas
szegek liggattják; az én Uya-
imban drága és chudálatos
ragyago kővek tündöklenek:
ötött kért gyilkos tolvaj kö-
zé, mint azoknak Kapitánniát
akasztották; nekem ennyi Ne-
mes iffiak és Uri rendek nagy
bőezülettel Udvarlanak. Ezé
Erfébett a' te Jstennedhez va-

10

lo szereteted? é képpen követédé a' te Christufodnak nyomdokitt? így hálálod-é meg read terjesztett megszámálhatatlan sok áldásit? Nem de nem ő teremtetted tégedet? nem de minek utánna érdemed-szerént az pokolnak torkában estél volna, maga szent vérének ki-ontásával és halálával szabadított meg téged az örök veszedelemből? Ah vesztet és boldogtalan Aszony! Midőn efféle gondolatokat forgatna, elméjében chak hamar ereiben meg-fogyatkozván és elhalványodván, el-ájula és a'

földre

földre esék Kin meg-rémül-
vén az Udvariak, fogák Asz-
szonyokat és a' földről fel-
emelvén ki-vévék á templom-
ból, és mind addig öntözék á
szentelt vízzel, méguiobban
eszére jűne. Ez az elmélkedes
oly hatalmáfan által-hata szí-
vett Ersébetnek, hogy noha
az előtis semmi czifraságban
nem gyönyörködött; de an-
nak utánna úgy annyra el-ide-
genedett, minden afféle világi
heűságtól hogy masaknakis
elevén példa volna azoknak
meg-utálására. Azért mihent
az Ura valahová ment, mind-
gyárt az fejedelmi öltözetett

le-

le-vetette és csak közönséges ruhában járt, valameddig a' Herczeg haza nem jött. Midőn egy olykor nagy Uri emberek András Királytól a' Herczeghez jötték volna, minek előtte szembe lenne veleket sopankodni kezdé a' Herczeg hogy semmi, oly hatalmas Király Leányához illendő öltözetem nem volna, kiből talám a' követek meg-utköznének. Erre Ersébet: Semmit azon, úgy mond, édes Uram ne törődjél; mivel én afféle heűségnek mindenkor ellensége voltam, tartván attul, hogy ne talám midőn öltözetem-

mel

mel az embereknek kedveskedem, Jstenemnek méltósággyűlöségében ne essem. Azonban a' követek a' Várban érkezvén, és a' követséggett megbeszélvén, a' Herczeg Ersébetet hivatá. Ki midőn közikbe ment volna, mind maga, mind köntösi oly chudálatos szépnek laczott, mint ha minden ruhája drága gyöngyökkel és gyémántokkal megvolt volna fűzve. Kitűnt mikor az okáta' Herczeg tirkonkérdené, csak azt felelé: Valamikor, úgy mond, az én Christufomnak tetczik, akár mely Szereczentis mindgyárt

fel-

így fel-ékesíthett.

Azon időben ugyan ott Marpurgban volt egy Conradus nevű, tudós és igen Jsten felő Páp ember. Ezt Sz. Ersébert, a lelki dolgokban nem csak Mesterének választotta, hanem annak felette az Ura jó teczéséből, engedelmessegett fogadott neki mindenekben, valamelyek a' szent házassággal nem ellenkeznének, melyet tellyes életében oly tekéletesé meg-tartott, hogy valaki azokat meg-fontollya, melyekről majd emlékeztett téfzünk, méltán álméltokhatik olyan fejedelmi szony

B alaza-

zatos engedelmeslégin. Felől említett Conradus egy olykor akarván predikállani, megparancsolá Ersébertnek, hogy ő is a' predikation jelen légyen. Azonba nagy véletlenül oda talált júni a' Herczeg huga, kint nagy szeretettel és bőchüllettel fogadván Ersébert, meddig az szállást alkalmaztattak, és olyan kedves vendigével beszélgetet a' predikatio el-végeződött. Megindult ezen felettéb a' Páfer, és ebbéli szo-fogadatlanságáért egy néhány nap idegenségett és haragott mutatott Ersébert ellen; melyett

B

hogy

hogy ez meg oltana, nem tekintvén azt hogy ő Király Leánya, nem gondolván semmit a valis, miltt mondanak az emberek, mesterinek nagy alázatoson lábához borult; és noha méltó mentséget talált volna, mind azon által inkább akarta engedelenséget vállalni, hogy alázatosságával lelki Attyát meg-engeztelné. Oh mely távúl esztek ettől a' tekéllereségtől azok, kikett midőn fogyzathozásokról int lelki Attyok, mindgyárt fel pattannak és nagy dérral durral felélnek, azt itélvén hogy Uriméltóságok ellen vagyon,

hogy

hogy egy alacson renden levő Páp ökett meg fedgye és dorgállya.

Más alkalmatossággal véve eszébe azon Conrádus, hogy Ersébet, semmit nem gondolván maga fongyarkozásával, valamit kaphatt, mind a' küldűsök közzé osztja. Azért nem csak meg tiltá neki a' bű alamiznál odáft hanem annak felette bizonyos Afzfonyokat rendelt mellé, kik reá nagyáznának, és ha mit chelekednék a' tilalom ellen be-mondának. Es mivel néha többet talált adni, hogy sem mint a' Cirkáló Afzfonyok-

B 2

nak

nak tettezt, leg-ottan elő
fokta Ersébetet a' Mestere, és
mint afféle engederlent ke-
ményen meg-pirongatta. Sőt
a' mint Sarius írja c. 26. néha
ugyan megis verte és pofazta,
határt szabván neki hogy az
után többet egy pinznél egy-
nek ne merészellyén adni.
De mivel Ersébet a' Kúldúfok
számát meg-szaporitván, szia-
te oly bévén alamiználkodott
az után mint az előtt; ujob-
ban meg-tiltá neki, a' lelki
Attya, hogy senkinek semmi
pinzét ne adgya. De midőn
ez ellenis ujab mesterséget
talált volna Szent Ersébetés

az eg. egy pénz helyett, egész
kenyereket kezdett volna
osztogatni, végtére erős pa-
rancholat alatt csak arra ada
engedelmet neki, hogy a' ke-
nyeret darabonként oszttha-
ssa. Erzette ugyan nem ke-
vesse Ersébet, hogy a' magá-
jeval sem szabad és annyira
meg vannak kötve kezei,
hogy még Jsten nevében sem
adhat a' mint ő kívánná: de
mivel tudja, hogy minden ala-
miznánál kedveseb Jsten előtt
az engedelmesség, így meg-
foitván maga tetzifett és aka-
rattyát lelki Attyának paran-
cholattyához alkalmaztatta.

magát, kitűl nem chak a' kemény földélt, hanem még a' veréftis nagy vigan fel-vette és el-tűrte, Christust forgatván elméjében, ki sokkal többet szenvedett mi éretűnk.

Ezekkel, és több hasonlo chelekederivel eléggé megmutatta vala ugyan Ersébet tekéletes engedelmesléget; de az okos lelki, Mester hogy tanítványában minden magános s' abajdoczos szeretett meg-fojtana és az Isteni szeretetre annál általab utat nyitna, hallyatok mit chelekedet. Volt Ersébetnek a'

több

több fejer cheléde között, kért leg kedvesb szolgálója Isin-trudis és Guta. Ezekhez leg inkább hajtot szive, ezekkel gyakortáb és nagy bizodal-mason nyáiaszkodott, és ha mi ollyas dolga volt ezekkel közlött: mivel mind a' kértő Afzonya nyomdokát kövén minden ajétatosságra hajlando, és igen istenes életű volt. Ezt azért a' kért szolgálott, meg-parancholá Ersébetnek Conrádus, hogy minden hallogatás nélkül Udvarából ki-küldgye, és annak utánna semmi barátságát azokkal ne tarcza. El-hűle illyen kemény

B 4

és

és véletlen parancholatra, mint valami sebes mény-kő czápásra. Ersébert, kiválképpen nem látván semmi okát, miért kellettnek annak lenni: sőt mivel mind magának, mind a' leányoknak böchületiben jaro dologvala, mint egy meg-ütközék elsőben. Mesterének ebbeli chelekeditében; mind azon által annak uránna meg-gondolván hogy a' lelki Actya, a' Christus képebeli minden belső tusakodást meg-foytá, és sok sűrű köny-hullatások után nagy szübeli szomorúsággal magától olyan kedves szolgálój-

el-

el-bochátá, mindeneknek, de kiválképpen a' nagy renden lévő embereknek példát adván, mennyire kellestik lelki Attyokat böchülny, és annak szavát fogadni még-akkor is mikor nehéz és kedvök ellen való dologott paranchol. De nem tarta sok ideig az a' szomorúság: mivel Jsten megakarván jutalmazni Ersébertnek engedelmessigért, chudálatos mely nagy lelki örömett önte sziveben; aval jelentvén hogy valaki Jsten kedvéért az emberekkel való nyáiaskodást meg-veti annak nyáiaskodo társa Jsten maga léfzen,

B 5

és

és mentül inkább minden világi mulatságból szivétt kiűressite, annál bővebben árad rea a' mennyei vigasság!

Alázatos engedelmesléggel Ersébetnek vetekedett az szegényeken és betegeken-valo könyörületesség, mely annyira tulajdona volt, hogy méltán mondhatta Szent Job Patriárkával c. 31. v. 18. Chechemős-koromtul fogua velem nevedett a' könyörületesség, és az anyám méhéből egygüt született velem. Ki győzné egyenként előszámlálnj hány meztelen-kuldust ruházott-meg? hány

halot.

halottat temettet-el böczületesen? hany szegént utolso szükségében szegérett-meg? hány chonka bonka kór-betegnek viselte gondgyátt? Én csak azok közzül, mellyekett még az Ura életében chelekedet, némelleykről rövideden emlékezem.

Urunk születése-után ezer kéte száz húszon ött esztendőben egész Némett Országban hallatlan nagy drágaság volt, ugy hogy a' nagy éhség miát szerte-széllal az emberek halnának. Akkora' Herczeg köteles lévén a' Cháfszár-szolgalatgyára, Udvarnál lakott.

Kapván ez alkalmatosságon,
 Erlebett valahol valami ga-
 bonája taláztatott az Urának,
 azt egyben hordatván éppen
 a' kuldusok, és szükölködők
 közze ki-osztotta. Nem volt
 ez elég Erlebetnek hanem
 vévén észében hogy abban az
 alamiznában sokaknak nem
 jűrtött, mivel a' Várban, mely
 nagy hegyen volt, egéssége-
 lenségek-miát sokan fel nem
 mehettek, chak hamarjában
 a' Vár alatt egy Jspitál építte-
 tet, melyben huszon nyolch
 kuldust rendelt de chak ollya-
 nokat kik avagy nchez be-
 tegek voltak, avagy kezek

és

és labok chonkasága miát
 házról házra nem kuldulhat-
 tak. Kik közzül ha valamely
 ki holt, annak helyért mind-
 gyárt másnak atta. Ezek-
 nek maga viselte gondgyo-
 kat, kikhez á Várbol minden
 nap alá ment, noha felette
 meredek uttya volt, és rendel-
 járván őket, mindenéktől kér-
 dezkedért mint érzi magát,
 és michoda étkett kívánna.
 Meg-értvén kinek kinek ki-
 vándágát, úgy osztotta annak-
 utanna közében a' miatt ma-
 gával vitt volt. Azt-pedig
 oly nagy kedvel és szeretet-
 tel chelekette, hogy valaki

azt

azt látra, méltán mondhatta, hogy nem Királyné küldűsöknek, hanem édes Anya, szolgál szerelmes gyermekének. Ha ki közzűlők felettéb erőlen volt és magával io-terhetetlen, affélének maga adott énnj, maga emelte fel ágyából, ólébe vette, haloszerszámát ki rázta, terűktől, bolhákot meg-tiszt totta, ágyát meg-verette, orrát, száját, meg-törölte, és a' mely fekély, tőr, var, ruh, kofz még a' szolgálóknak is gyomor é-melygést szerzett, azt Erőbette maga kezével a' genyetségett ki-nyomván nagy kedvesen

tisztó-

tisztogatta, kötözgette, orvofolta ápolgatta és minden büdűségeket még nyári időbenn-is vigan szenvedte. Sőt ugyan dichekedvén azt szokta volt mondani: Oh mely boldog a' mi dolgunk, kiknek meg van engedve, hogy az Ur Christust mosogassuk, törölgezzük. Azon Jspitályban tartotta az árva gyermekéket is, kiknek szükségekre és nevelisére oly szorgalmas gondot viselt, hogy mindnyájan Anyóknak hitták, és valamikor közikbe ment mindgyárt mint édes Anyókhöz futották és mint valami

ray-

ray-méh környül-vették. A-
karván egy olykor azoknak
kedveskedni feles cherip és
űveg tálakat és pohárokat
viszen voltólében, mellyekett
midőn nagy véletlenül el-ej-
tet volna, Chuda dologh!
mint ha a' cherip, vaslá; az
űveg aczéllá vált volna, ol-
lyan kő-sziklás uton, chak eg-
gyetlen egy sem törött-el
közzűlők. Ezeken kívül, a'
kiknek a' Várból minden nap,
mig a' drágaság tartott, szabott
prebendájok járt, kilencz szá-
zan voltak, kiknek táplálására
oly szorgalmatos gondott vi-
selt, hogy minek utánna-
min-

minden jövedelmétt annak a'
gazdag Fejedelemsígnerek rejá.
iok-kötötte volna vegtére,
maga drága lánczait és gye-
mántos függőit attá-el, hogy
a' Cristus tagiaj éhel meg né-
halnának.

Meg-érkezvén Czásfár Ud-
varából a' Herczeg, leg-ottan
a' Tisztviselők kemény pa-
naszokat indítának Ersébert
ellen, mint valami rékozlo-
ellen, ki az Országnek minden
jövedelmétt, olyan szűk idő-
ben, nagy kémilletlenül az
Kuldusokra és szűkölködők-
re vesztegette volna. Halván
ezekett a' Herczeg el-mófo-
lyódek,

lyódek, és azokat a' panaszol-
kodokat Keresztyén Fejede-
lemhez illendő valással vete-
ll magarul mondván: Had-
gyatok békért az én Hugom-
nak, chelekedgyek minden
jott, a' mint el-kezte, chak a'
Várak maradgyanak nálunk.
Tudom Jsten nem hágy-el
bennünkett, valamig meg-
engedgyük néki az alamisz-
nalkodást. Ertette tudnia il-
lik, ez az okos Féjedelem,
hogy Jstent teszi adossa, vala-
ki az ő néveben chak egy po-
hár hideg vizett nyutt-is a'
szükölködőnek; és szinte a'nyi,
mint ha magának a' Christu-
nak

nak adna, a' mit leg kisebb szol-
gájának io kedvel ád, a' mint
hogy azt, azon Fejedelem il-
lyen példából világossan meg-
tapasztalta.

Némely Groff és Uriembe-
rek jöttek olykor a' Herceg
látogatására, kikett midőn a'
Palotában be-vétt volna, és
asztrához akarnának külni, még
Ersébett be nem-ment volt.
A' Herczeg egyett a' be-járó
komornyikok közzül crette
fútrata, hogy ne késnek: mert
chak rea varahoznának. A-
zonba a' grádicz-alol, a' mint
palotában sietett, egy kül-
dús meg-szolittya Ersébetett

alamiznát kervén tüle. Nem
léven semmi pénz nála,
mivel szetettis, kérte a' Kúl-
dúst várakozzek egy kevesse,
s' mindgyárt küld neki ala-
miznát. Amaz nem akarván
várakozni jobban, eszedezik.
Ragadván Ersébett a' rajta-
való drága palásztját a' Kul-
dúsnak adá, az-is ki mind-
gyárt a' Varból a' palásztal.
Látván ezt a' be-jaro mind-
gyárt meg-sugá a' Herczeg-
nek. A' Herczeg ki-menvén
Ersébett eleiben, és palászt
nelkül látván: Hol hattad,
ugy mond, édes Hugom a' pa-
lástott. Kinek Ersébett, egy

rúdra

rúdra ujal mutatván: Ahon-
függ, ugy mond, édes batyám
Uram (igy szokták volt egy-
mást nevezni.) Oda teként
a' Herczeg, lattya a' palás-
tot, kezében veszi, és ugyan
azonnak tanállya lenni, mel-
lyett Ersébett csak akkor a-
dot volt a' Kuldúsnak. Lát-
ván ezt a' szokatlan chudát
a' Herczeg nagy almlékodás-
sal halákkat ada Jstennek,
hogy őtett olyan szent ha-
zas-tárfal méltoztatott meg-
áldanj. Jgen hihető hogy az
a' Kuldús vagy maga volt a'
Christus; vagy ha ugyan Kúl-
dús volt az Jsten avál a' jeles

chudá-

chudával akarta megmutá-
ni, mely kedvesen veszi tū-
lunk, a' mit az ő nevében a'
szegényeknek nyújtunk.

Ez előtt nem fok eszten-
dővel Jerusalemben és a' töb-
szent helyekett birodalma-
ala hajtott volt a' Török.
Ki-ellen hogy a' Keresztyén
Fejedelmekett a' Romai Papa
fel-ültetne, és aze a' szent föl-
dett a' Pogányság igája-alól
fel-szabadítaná, az egész ke-
resztyénségben nagy búczúrt
hirdettetett azoknak lelki vi-
gaztálására, a' kik abban a' ke-
resztes hadban magokat be-
iratták mely hadnak leg-főb

Gene-

Generalisává azon Romai Pa-
pá Sz. Erőbett Attyát, András
Kyrályt választotta volt. Ilyen
dichősséges társaságbul nem
akarván ki-maradni Lajos
Herzeg, noha jól tarta mely
keservesen esik Erőbetnek
az ő el-menetele, a' keresz-
tett fel-vette, és hazáról meg-
indulván Fridericus Chászár-
hoz ment Siciliában, kivel
midőn a' Városokat járja nagy
véletlenül halálos betegség-
ben esik, mely *Bonfin. Dec. 2. l. 6.*
6. azt írja, hogy Syriában holt-
meg. Kevés nap alatt annyira
el-hatalmazek, hogy semmi
orvossággal eleit nem vehet-

ték.

rék. Azért minek-utánna a Jerusalemi Patriárká kezéből az oltári szentségert nagy ajétatossággal, és a' szent kenetett vette volna, a' mint te-kéllétesen élt, úgy nagy Jstenesen mult-kiezárnnyek világból.

Mely keservesen esett Er-sebetnek olyan jámbor és kedves Urának, idegen Országban történt halála, kőnyeb meg-gondolni, hogy sem meg-magyarázni: mindazon-által az Jstennek Atyai rendelésére fordítván elméjét, úgy annyira minden fel-haborodot indulatokat meg-foytott magában, hogy meg-szóvalis

semmi

semmi olyat nem ejtett, mely valami illetlen busulását jelentene; csak azt forgatván szíveben: mivel az én szerelmes batyám, a' mint á hir hozta, meg-holt, nekem is ez után minden Világi pompának, és lelkek mérgező hévűségoknak tellyességesen meg kell halnom. Az után az Jstenhez fordulván, és meg-sebhegette szívét annak elejben terjesztvén: Uram, úgy mond, te tudod mely igazán szerettem a' Herczeget; mivel ő is szeretet tégedet, és te attad volt őtört nekem házas társul. De mivel immár néked úgy te-

immól C

zett,

ezt, hogy tûle meg-fosztat-
ván, özvegyen maradgyak,
igen meg-nyugottam a' te
szent akaraton. Azért há az
ellen, fejemnek leg-kisfebb haj-
szalával fel-támaszthatnám,
meg sem chelekedném. Mind
azon által alázatosan kérlek,
hogy mind neki örök nyugo-
dalmat, mind nekem engedgy
oly malasztott, hogy neked
szentül szolgálhassak.

Erfébett azért nagy vélet-
lenül meg életének virágában
meg-fosztatván attul, kinek
egyedül é Vilagon igyekezett
kedveskedni, leg-ottan min-
den Fejedelmi állapotnak el-

lené

lene mondott, és gyászban öltö-
zővén ejel nappal chak imád-
kozott, minden nyaislága
egyedül az Jstennel lévén. Az
Jstennis oly bévséges malasz-
tal, és lelki vigasztalásokkal
látogatta ezt az ő kedves szol-
galoját, hogy nem chak az U-
ra halálat chendesen tûrne,
hanem meg a' rea követke-
zendő haboruságotis nagy vi-
gan várná. Ugyanis szokása
Istennek, hogy a' késirtetekert
meg-előzze, és hatalmas ma-
lasztyával minden haboru el-
len vasztragicza gyarloságun-
kat.

Volt a' meg-holt Herczeg

anol

C 2

nek

nek egy Henricus nevű, vér-
szerént való öcze, ki némely
gonosz és hamis Tanácsok
szavának engedvén, minden
törvény ellen az Herczegse-
get el-foglalta; Ersébetett
mindenektől meg-fosztván,
és magátis nagy gyalazatoson
a Varból ki-űzvén, lator-
chelekedetinek olyan szin-
adott a' gonosz iffiu, hogy az
özvegy Herczegne, nem An-
nyok a' bátya árvaczkájnak,
hanem Tekozlojok: mivel va-
lami jövedelme vagyon az
Országna, azt nagy kémellet-
lenül éppen a' küldusokra
vesztegetti. Erzette ugyan

ezt

ezt a' véletlen változást Sz.
Ersébet, s' méltán-is: mind
azon által senki-ellen sem
nem átkozódott, sem nem
fenyegetőzött, csak egy szö-
valis; főtt haragott sem mu-
tatott: hanem mindenkett
oly vigan szenvedett, nem
vadolván őtett semmi tekoz-
lasról lelki esmerete, hogy
azon ezaka a' templomban
a' Veczernyere menyén hogy
a' Baratokkal az *Te Deum laudi-*
*mus*t el-énekletette, nagy há-
lákát adván Istennek, hogy
méltovábbította őtett, ki a' Chri-
stus szegényiért mindenétől
meg-fosztatnak, és ilyen che-

C 3

geres

eres gyalazatott szenvedne.
 Hogy a Várból ki-attrak rajta.
 a' Városba ment, ki a Var-alat
 volt: de mivel senki nem a-
 karta házában fogadni, avagy
 nem merete a' Várbeliek miat
 kényszerítettetett leve, egy
 Vendég fogadoban mely az
 előtt díszno óll volt, meg-
 vonni magát. Más nap ha-
 sonlo kegyetlenséggel a' kis
 Herczegett-is, hugaival eg-
 gyütt, a' Várból ki-tuttak, és
 az Annyókhoz, ki akkor a'
 templomba imádkozott, kül-
 söttek. Meg-gondolhattya a-
 kark-i-is mely keservefen esett
 Erséhernek ez a' nagy gorom-

ba embertelenség mely hez
 basonlott meg a' Pogányok-
 közöttis alig olvasunk. Igen
 hihető hogy a' ki maga
 kárát és kissebségért vég or-
 czával tűrte, szegény Arvác-
 káinak méltatlan nyomoru-
 ságán nem kevesse keserget
 és könyvezett; kiválképpen
 teli időben nem léven sem-
 mi bizonyos hajléka, holott
 meg-telepehetnek. Annak
 felette oly fogyatkozott álla-
 patra jutott volt igye, hogy
 chak annyival sem birna,
 mennyivel vagy egy nap szük-
 séges taplalását fel-erte volna.
 Azért ketelenséguül vifeltet

vén egy Papnál kére, vagy inkább küldőla szállást; holott bizonyos okokból nem maradhatván, a' szomszéd házához költöztek. De mivel annak gazdája nem volt igen jó akaroja, cheledinek sok feleslett chintalanságot tovább nem szenvethetvén, ujobban az első szállásra kellettek hurczolodni gyermekivel és szolgálóival. Ihon miképpen járzik, és mely chufságos farsángott inditt meg a' nagy Királyokkalis e' Világ! Avagy inkább: Ihon miképpen próbállya Isten az ő el-választott hibeit! mely mostoha kezzel nyul,

em-

emberi ítelet szerint, azokhoz kikkel e Világi iokat megakaria tapottatni, hogy a' menyeyi boldogságot elnyerhesse! Hatalmás Király leánya, nagy gazdag Herczeg és Fejedelem felesége vala Ersébett; de ime ezt az egész fenyeffégett mely hértelen homály borita-el. Tegnap ennek a' Király leányának, ennek a' nagy Herczegnének, sok nemes iffiak, nagy Uri és Groff emberek údvarlottak: ma az egész Vár és Város csak czufagnak tartya. Tegnap minden rendek fejett, terdett hajrottrak néki: ma meg a'

C 5

lovász

lovász inas-is chak süvegett
fem emelitt. Tegnap ékes
palotákban, és arannyal be-
vont meleg szobákban kedve-
szerént múltatna ideje: ma egy
dohos, bűdos, és dűlni indult,
vendég-fogadóban alig talál
annyi alkalmatosságot, hogy
magát és árváczkájt a' hideg-
ről és eső.ül meg-oltalmaz-
za. Tegnap fejedelmi gaz-
dagágban és állapotban léven
nagy bűvön alamiználkodot
és mindenekhez nagy anyai-
kegyeslégett mutatna: ma
mindenekből ki fosztatván*,
ninczen senki, ki vagy egy fil-
lerrel meg-szegicze, ninczen-

a' ki

a' ki chak egy io szóval vi-
gasztallya. Sőt a' kikhez an-
nak előtte gyakor irgalmas-
ságot mutatna, és nágy szük-
segekbe szegetséggett nyuuytot-
totta, azok ma, meg az útból
fem állanak-ki-előtte, hanem
inkáb hallatlan böcztelenfé-
gel illetik.

Chudálatos, de egynéhany
szava hihető tudós emberek
könyvében olvasott dolgott
irok. Megyen volt Szent Er-
sébett a' Városban valamely
szórós útaczán, ellenében jű
egy viszfza aggot gonosz Afz-
szony, kivel amaz boldog ál-
lapatryában gyakorta sok jott

C 6

tött

tótt volt. De mind azokról,
mind élebbeni állapotyaról
el-felett-keztén a' nagy em-
bertelen és hálá-adatlan vén
kófa, nem chak kinem tere
az utból, hanem annak felet-
teugymeg-dőffe könyökével,
hogy a' nagy sárba esnek,
rútt gyalázatos sírkokkal azon
felőlilletvén azt a' Sz. Aszony
allator. Boldog Isten mely
meg-vizsgálhatatlanok a' te
tanaczd a' szentek életinek
igazgatásában! Fel-verdőd-
ván Ersébert a' nagy sárból,
mint ha meg-nimult volna,
semmit nem szolla: hanem
által-látván hogy az ördög e-

vel

vel a' nagy gyalazattal akarná
ötött haragra indítani, chak
meg-mosolyodek; mivel az
Isten kedveért nem chak eze-
kett, de ezerszer nagyobb és súl-
lyosab dolgokat kész volt
szenvedni. Azért Istenhez for-
ditván elmegett azon nagy
buzgósággal könyörgött, nyúy-
cza oly kegyes malasztyát,
hogy e Világott voltaképpen
meg gyűlölhessé, nem na-
gyobra böczülvén akar mely
teremtett jöttakar mely váz-
nál, vagy alaknál: hogy így
az ő szive egyedül chak az
Istenben gyönyörködgyék, és
annak tekellertesé szolgállyon.

Meg-

Meg-halgata Isten alazatos
szolgáiának könyörgéset, s'
nem halasztá vigasztalo ke-
gyelmétt. A hofszú bűben
terden-álva szokása szerint, és
nagy ajétatossággal halgattya
vala a Szent Misét. Ersébert,
annak a' chudalatos aldozát-
nak meg-bőchülheretlen-
szentfégről magában elmél-
kedvén. Azonban affele tű-
zes gondolatoktól úgy neki
melegedenek belső részei,
hogy külső-képpen-is annyi-
ra meg-valtoznak, mint ha
minden érzekenségi kötözve
volnának, szemeit az oltar-
ra fordítván, és fok ideig,
minden

minden hűnyorítás és pillan-
tás-nelkül arra vetvén. Mind
ezekre igen figyelmetesen vi-
gyázot Istintrudis egy a' szol-
gái között, ki a'nak utánna-
noha sok szép szokkal kérte
aszonyátt, hogy lelki vigaszta-
lására közöllye vele titkos la-
tását; de egyebet tőle ki nem
vehetett, hanem csak azt:
Nem szabad nekem édes leá-
nyom, nem-is lehet, úgy
mond, senkinek azt meg-je-
lentenem a' mirt én láttam.
Azt mind azon által tudgyad,
hogy tellyes voltam mennyei
vigassággal, chudalatos Isteni

tit-

titkokatt lelki szemejmmel szemlélvén.

A' templomból szallasára menvén, minekutanna sovány és vékony ebideczkeit (a' hofszu bűtbe volt) el-vegezte volna, a' több chelédett ki-küldvén szobajából, mint ha nyugodni akarna, mivel igen fárat erővel volt, Isinrudis leány-afzonya ölébe hajtá fejét, és szemeit az ellenbenvaló falra vetvén, gondolkodásnak ereszté magát. Egy keves idő mulván, nagy vigorczát mutatván igen édes deden kezde mosolygani; de chak hamar meg-szömörö-

dek

dek és könyben telének szemei. Hamar ismeg meg-ujula az öröm és nevetés; de azis ujjobban el-tűnek és bővebben, hogy sem az előtt, kezde könyvezni. Ez a' chudalatos változás mind sötétt estveig tartott, chak hogy gyakortáb és tovább lattatott vigádni, hogy sem szömörködni. Ez idő alatt illyen szavai hallattak: Vgy én Uram; méltoztassál te velem lenni, én-is soha tűled el nem válom, hanem örökre veled maradok. Minekutánna Ersébet mint valami mély álomból, fel-serkent volna, a' leány-

afzony,

aszony, ki mindenekre szorgalmatosan fegelmezett, legottan Aszonyára rea esek, és sok istenkedesivel mind addig untattya, hogy noha nem örömezt, végtére mind azon által ilyen képpen fejtette meg neki titkos latását. Megnyilatkozván, úgy mond, az egek, láttam hogy az én vigasztalo Iesus Christusom, színte hozzám hajlott, ki az én keseredett lelkemre, és ennyi butul meg sebesített szívemet bőséges vigasztalásával, chendesítette, enyhítette, erőssítette: kinek miképpen velem valo nyaiskodása, hogy vi-

cám-

damfágot és motolygást szerzett; úgy midőn tőlem valami kevesse el-tavozott szőmőrszágra és sirankozásra indított. Midőn azért láttatott nekem jűni s' menni, az én szívem is változott, Végtere azt kérdezte tőlem: *Tibiné mecum esse libet, ut ipse tecum volo?* Akars-e velem lenni, úgy a mint én akarok te veled? kinek én nagy örömmel azt felelém: *Ita mi Domine, ut tu mecum esse digneris, ita Ego nusquam abs te separata tecum manere perseverabo.* Ugy én Uram, méltoztassal te velem lenni, én-is soha tőled el-nem va-

lom,

lom, hanem örökke veled mar-
radok. Ezünkbe vehettyuk
itt mely helyesen mondotta
Arany szaju Szent Iános *Hom.*
8. in Matth. hogy a' nagy irgal-
mu Isten közönséges szokása
az, hogy a' szomorúságot vi-
gassággal temperálja. Azért
sem nem kényeszteti minden-
kor hiveit, sem nem fanyar-
gattia, hanem azoknak életét
jó és gonosz szerenczeből,
kedves és kedvetlen dolgok-
ból nagy bölcsen fonnyá, egy-
be. De térjünk a' historiára.

Volt Ersébernek ászomszéd
Városban egy Nénnye, az ott
való Apaczak Fejedelem Afz-

szonya.

szonya. Ez meg-értvén veszett
őczenek nyomorúságot, el-
őben magához hozatá, azután
a' bárttyához Bambergaj Püspök-
höz küldé, kité a' Püspök
nagy bőchüllettel fogadván,
a' Városban rendele azonban
szállást, néki és minden alkal-
matosfogott, míg unokajanal
allapattyáról valami bizo-
nyost végezne. Azonban hogy
ott mulat, esék értésere Ersé-
betnek, hogy a' Püspök aka-
rattya az volna, hogy ujobban
valamely Fejedelehez férhez
menne: de Ersébet magya-
rán meg-izené hogy affele-
gondolatnak bekétt hadgyon,

mivel

mivel ő szolgálóival együtt-
meg az Ura életében örök tisz-
ta-ágott fogadott Istennek
oly formán, ha az Ura eleb-
meg-halnj tálna. Azért a'
mire ő Istennek erős fogadáf-
sal magát kötötte, azt soha
senki kedvéért fel nem bon-
tya. Sőt ha annyira menne
a' dolog hogy valaha őrett
akarattya, ellen hazafágra
kényszeritene, kifizeb orrát, el-
meczeny, hogy sem arrabaiol-
ni. Halván ez a' Püspök abba
hagyá dolgát, és a' Várból
a' Várasban hozatá. Azon-
ban a' Herczeg teten ivel Si-
ciliából Franconiában érkez-

vén,

vén, midőn Bambergához
közelgének vele, a' Püspök
az egész Egyhazi rendekkel,
Szerzetesekkel, és Nemesfég-
gel nagy szép processióvál ki-
mene eleiben, bizonyos Vri-
embereket rendelvén, kik ké-
zen fogva, a' szokas szerént,
vinnek Erfébetett. Midőn im-
már őszve érkeztek volna,
látván Erfébet szerelmes Urá-
nak meg-hidegült tetemitt,
nagy keservesen el-fakada sír-
va, hálákat adván Istennek,
hogy meg-engette annak
chontyáit latni, illetni, apol-
gatni, kivel hogy e' Világon
sokaig kedvesen élne nem
engette.

Ez

Ez alkalmatossággal szemben lévén Ersébett azokkal az Uri emberekkel, kik a' Herczeg tetemít ki-hozták, és ő hozzáis mindenkor nagy io akarattal és hévseggel voltak, mind rendel meg-beszélle nekik mely kegyetlenül és törvenytelen bántak mind magával, mind az Árvákkal, az Ura Attyafiai. Kin azok nem kevesse meg-szomorotak, halván oly nagy méltatlan, és Jsten ellen való dologott. Azért a' Püspökkel egyetertvén, minek urannaa' Herczeget az Kerszryén, Anya szentegyház szokása

Szerént

szerént illendő pompával és böchülettel el-temették volna, egyenlő akarattal Henricus Fejedelemre reá mentek, és sok fontos szókkal szeme eloiben teriesztettek, mely képtelen, Jsten és minden igazság ellen való dologott chelekedett; noha tudva volna nálok, hogy arra a' nagy méltatlanságra nem anniyra maga indulattyából, mint némely hamis Tanácok izgatafából vetemedett. Azért ha böchülletét szereri az özvegy Herczeget állafsa előbbeni méltóságában, és valamit tüle el-foglalt bochásf-

D

sa

sa kezéhez. Könyű a val a'
Szent Aszonnyal meg-alkod-
ni, nem vonszon az senkivel
tiat, sem gyűlöltégett nem üz
e Világi jokert, kinel minden
gazdagságnal kedveleb a' sze-
génység. Halván ezekett a'
Fejedelem úgy annyira,
meg báná éretlen chelekede-
tett, hogy nem tűrhetteköny-
hullatás-nélkül. Azért min-
denekre reá ajánlá magát,
valámitt azok jávallenának.

Minek utánna meg-értette
volna Ersébett, mire ajánlotta
légyen a' Fejedelem magát;
meg-köszöne ugyan mind
neki, mind az Uraknak hozzá

mutatott

mutatott io akaratyokari de
nyilván meg-mondá hogy ő
sem Várakat, sem Várasokart
nem kíván, nem is akarja ma-
gát uiobban affele galyibában
áltani; hanem adgyák-ki az ő
jegj ruháját kész pénzül, ő a val
meg-elegszék s' abból, mind
Ura lelkéért, mind maga
szükségére úgy sáfarkodik a'
mint legiobban tudgya. A-
zonba mindazon által a' Var-
ba viszsa mene holott a' Fe-
jedelem nagy örömmel és
bőchülettel fogatta, méltosa-
goson tartotta, és mindenek
ben nagy szeretettel kedves-
kedvén neki, mind magát,

HOSSZ D 2

mind

mind cheledt szépen meg-
ruhazta. Noha azért semmi-
ben semmifogyatkozása nem
vala, mind azon által csak ha-
már meg-uná azt a' boldog
állapotot Erőbért, és az eleb-
benj szegenységére viszsza ki-
vankozek, előtte viselvén,
hogy a' nagy Urak asztalá a'
szegenység véres veretéke, és
a' mivel amazok töltöznek,
azt ezektől gyakorta törkőn
verve hazzák-el. Hogy azért
affelével lelkétt meg ne ser-
tene se az Jsteni kegyelmétt
magátúl el ne rekesztene, meg
lévén az ő jegy ruhaja, inkább
akará azt az állapotot válasz-

tanj,

tanj, mely fogyatkozással jár
ugyan, de batorfágosb az id-
vösségre, hogy sem mint e'
Világ szerént bevelkednj. Ezt
halván és latván az Urak né-
mellyek közülök annyira
még-ütközének és meg-in-
dulának, hogy nyilván gyalá-
zatos szoval illetnék Erőbe-
tett, esztelennek, bolondnak,
kép-mutatónak mondanák
azért, hogy kéfzen lévén a' io
szerenche, nem élne vele; ha-
nem oly ala-való állapotra
adná magát, mely nem hogy
Király Leányához, de egy kő-
zönséges Nemes ember gyer-
mekéhez-is illetlen volna: mi-

D 3

vel

vel olyan gazdag Fejedelmek hazaságát meg-vetni, annyi szép Vraságtól magát meg-fosztani, nem okosság, hanem mero sült bolond-ság. De semmit nem fogtak Ersébeten effele mérges nyelvek, kinek minden gyönyörűsége abban volt, hogy a' Christusért, és tisztaságért mentül többet szenvedgyen. Azért noha a' Világ iteletere szerént bolondtlág-volt minden dolga, de az okos és Isten féltő emberek előtt nagy hirt és nevet szerzett, ugy annyira hogy maga a' Római Pápa halván Ersébetnek az ő

meg-

meg-fedhetetlen életett, és méltatlan szenvedisett oltalma ala-vette, és levelével vizgaltatta, intrvén hogy a' Christus és Szentek példáját szemj-előtt viselvén az el-kezdeti tökéletességben meg ne chökkennyen. Annak felette arra-is ajánlotta neki magát, hogy soha semmi szűkségben el-nem-hadgya, hanem mincédes Leányára, valamedig áll szergalmatos gondott visel.

Chudálatos mely nagy saivett adott Ersébetnek minden tekketlenségre es a' Pápa levele, és intése. Azért hogy

D 4 mind

mind magát , mind az emberek rágalmazó nyelvét meggyőzne, és a' Világ-előtt megmutatná mennyire bőchüllő ő a' szegénységet, házanként akar vala kúdulni. De mivel a' lelki Attyát, kinek híre nélkül semmit nem chelekeszik vala , idegennek láta abbeli szandékától, nem csak szóval, de ugyan köny-hullatással is mind addig könyörge neki, míg amaz , nagy kemény és harag szóval el nem pirongatá magától. Látván Ersébet hogy ebbe kedve nem tőlt, halljátok mitt chelekedett. Nagy Pénteken , midőn a' ke-

refztyén

refztyén Anya szent egyház szokása szerént az óltárok mezeitelenek, Szent Ferencz Szerzetén való Barátok Klástromba mene , onnett Mesterével együtt, és kert vagy három Baráttal egy kapornába lépek, ott kezeit az oltárra vetvén nyilván és nagyfen szóval ellene monda szüleinek, gyermeknek, attyafinak, minden Világi pompának és hévfágnak. Vegtere, maga tulajdon illetének és akarattyának; ellene akarván mondanj annak a' keveseknek is, a' mivel meg akkor bír vala, ha a' lelki Attya, idein meg-

D 5

faj-

fajditván szándékat, meg nem tartotta volna. Ezt pedig az ellen-mondást oly el-tékelt szível chelekedé, hogy az után könnyen akarki-is észbe vehette hogy valamit e Világ, szeret, óhajt, nagyra bőczül, azt Ersebett Szent Pállal csak gancinak tartya. Azért érelében, itálában, ruházattában, és egyebekben-is mindenkor a választotta a' mi leg aláb-valo és el-vetett volt. Nemzettségével soha nem dickekedett. Azért noha Artya. er vén nyomorodott állapot-tyat, elégge volt raita, hogy magához hozassa, de semmi

uton

uton szeret nem rehte: mivel Ersebet az Ispitált minden Királyi udvaroknál, nagyobra bőczült. Inet származott hogy noha maga dolgai-rul igen ritkán beszillet; megvallotta mind azon által egy olykor a' szolgálói előtt, hogy soha nem volt neki annyi öröme a' gazdagságban, mint most annak meg-vetésében; és hogy immár a' maga gyermekit sem szereti inkább, mint más akarmely embert. Hogy pedig sokan őtet szollyák, ragalmazzak, szidálmazzak, kábának, esztelennek mondgyák, azon nem csak nem tö-

non

D 6

rödik

rődik, hanem ugyan vigad és örvendez.

Minék utánna az Atyafiakkal dolgait el-végezte volna, Ujjobban Marpurgban ment, és ott chináltatot magának egy hazikott, nem meszfe attúl az Ispitaltól, mellyett az előtt építettett vala. Ott azért meg telepedvén, és minden világi szorgalmatozlágtól magát ki-üresítvén, ejel és nappal chak az Isteni szolgálásban foglaltra magát. Az Ispitályt gyakorta látogatta, és az ott valo kuldusokat vizgaltalta, szegétette: azokra mosogatott, és akarmely ala-

valo

valodologbanis örömeft szolgált, nem engedvén hogy a' szolgálok meg-szegiczek. Es noha más egyéb szükölködöttől sem vontra meg kegyeségitt; mind azon által az Ispitalyra lég nagyobb gonnya volt, hová chak azokat vette-be a' kik, avagy igen Isten felők voltak, avagy igen nehez betegek. Ezek közzül pedig azokkal lég kedvesebben nyáiaszkodott, kiktől másfok leg inkább irtoztak. Asztalához-is gyakortáb azokat ültette. Egy ina-szakat és vér hasban fekvő árva gyermeknek, kitt maga házánál

tartott.

tartott, oly szorgalmatosan
szolgált, hogy egy eczaka hat-
szor és többször is fel-költ, ölé-
be vette, szükséges dolgára
ki-vette, meg-törülte, vizsza-
vitte, le-fektette, be-takarta.
Kinek midőn halála történt
volna, annak helyeben titkon
egy bél-poklos leányt hely-
heztetett. A' környüli oly
nagy alázatossággal és sereny-
séggel foglalkodott, hogy nem
csak maga kezével étetne,
feresztene, agyatt meg-ve-
ne; hanem annak felette lá-
bához hálana, sarviát és kap-
cháját, Király leánya léven,
nagy örömmel le-vonná.

Meg-

Meg-értvén ezeketra' Meste-
re, és féltvén a' gyenge a-
szonyt valami nyavalyától,
leg-ottan masova vitte a' le-
ányzott. De mivel meg nem
tilta, többször azt ne cheleked-
gye, leg-ottan egy gyerme-
ket vén elő kinek a' var és
koszmiat, a' haja éppen mind
el-ment volt. Es noha afféle
orvosláshoz semmit nem tu-
dott, mind azon által oly
nagy szeretettel mosogatta,
kente, és kötözte annakis fe-
jére, hogy végtére szépen meg-
gyógyította.

Nem lenne vége, ha Erse-
betnek minden irgalmas che-

leke-

lekedett, számba akarnok
venni. Sommában azt mond-
hattuk hogy szükölködök-
nek, szegítője; kór betegek-
nek orvosloja; arvaknak
gyermek-agyaszóknak, és
minden nyomorikoknak édes
Anyok volt. A' betegek kö-
rül nem csak arra vigyazott
hogy legyen mit énniek, ha-
nem arrais, mit kívánnak. A-
zért midőn egy beteg halat
kivánná tüle, bizodálmát I-
stenben vetvén, nagy bátrán
a' kuthoz ment, és eggyütt a'
vizzel szép fris halat meritet-
ki, noha abban a' kútban soha
annak előtte hal nem volt.

Igy

Igy akarván Isten szent Erse-
bet a' betegekhez valo ke-
gyessligett iutalmazni. Ha-
sonlo képpen a' kuldufoknak-
is nem elég volt hogy minden
napi táplálásokra gondolt vi-
selt; hanem annak fe-
lette ruhájokat, köntösöket,
laznakokat, meg-tekintette,
és ha miben fogyatkozást,
lagott, mingyart mást adott
helyeben, ha modgya volt,
benne. Ha pedig nem volt,
csak hamar maga aranj gyűrű
it el adta, és annak arrával szer-
zette meg a' minékül szüköl-
köttek a' kuldufok: mivel mind
ételiben, mind ruhazattyában

inkáb

inkább akarta magát megfogyatkoztatni, hogy sem mint a' Christus szegényett. Hogy a' jegy ruhát az Úra Atyafiai ki-attrák az egész országban hol mi-küldös volt mind Marpurgban gyűjtötte, kikett rendel ültetvén magá kezivel csak egy nap közel ött száz gyra ezüstött ösztöt közikben; mindenestül közikben akarván ösztani ha a' mestere nem tilalmazta volna, nem gondolván semmit magával. Azért nem ritkán annyira jutott, hogy az ő ebéd, borso, kása volt, az is minden fű szerzám, és konc nélkül,

kül,

kül, mivel pedig a' szakaczságot nem tanulta volt, azt is hol igen sósan hol sötétan találta főzzni, neha ugyan meg is pörzölte. Szoknyája a' Mestere engedelmeből, paraszt és cemerdek barát színű posztóból volt: mivel azok közbe állt volt magát, noha szerzetes nem volt, a' kik szent Ferencz neve alatt, alázatos és sanyarú életet követtek. A' pálasztját, mivel kurtábban tanáltak volt szabni hogy, sem mint kellett volna. Azért hogy hozzája illenek, más színű posztóval cédotta meg a' mint hogy azon kívül is ha va-

lahol

lahol meg talált szakadni
köntőse, akar minemő színű
posztóvalis maga meg-fodoz-
ta. Így büntette magát szent
Ersebet, ha valamikor chifra-
ságával Istenétt meg-bantotta
volna: avagy inkább így chu-
folta a' Vilagnak balgatag ite-
letét, ki csak azokat böczül-
lik, kiknek suhog, illatozik,
vegytűdoklik köntőssők.

Noha azért a' kuldufok es
betegek környül ilyen nagy
szeretettel és szorgalmatos-
sággal forgolodott ez a' Chri-
stus szolgája; mind azon ál-
tal magáról el nem feletke-
zett, hanem ama kétt Atya-

fiat

fiat egybe kapcholván leg ot-
tan hogy Marthával külső dol-
gait el-vegezte mingyart Ma-
riával a' Christus labajhoz
folyamodott, és chendes hélyt
keresvén magának, terdre
esett, kezeit, szemeit az egre
emelte, és mentül nagyobb fi-
gelmetességgel lehetett Iste-
nevel nyáaskodott. Imad-
tságot köszönsegesen sürü
köny-hullatásokkal egyele-
tette, de úgy hogy soha sem
orczáját sem homlokat meg
né komoritaná, hanem mindé-
kor oly vidám abrzattal volna
hogy ki ki nyilván még tapasz-
talhatná, hogy nem valami

keserü-

keferületéből, hanem inkább örömében sirankozik. Nem is chuda; holott meg-a' habosuk és sok rendbeli nyomorúságok között is mindenkor vég orczáat mutatott. Mindazonáltal a' nyelvel való imadfágnál, nagyobra bőchülte a' mennyei dolgokról való elmélkedést; mivel ott az elővettrigasságot mélyebben megvisgállyuk, fontosabban megerttyük, és akaratumkat minden jora vastagabban őszönőzzük. Abba azért leg-inkább gyakorlotta magát mivel az elmélkedés közben nem chak chudalotos édességet erzet szí.

vebe,

vebe, hanem gyakorta ugyan el-is ragattatott elmeieben. Ollyankor pedig hogy hol az Angyalok jelentek meg neki, hol magát a' Christus latta meg, kitúl menyi sok szép mennyei tickokat tanult, mely gazdag áldásokat nyert, minemű nagy örömet és vigasztalást vett lelkében, külső képen-nis meg-eczet: mert mivel a' mint Móysesről olvasuk, így szent Erlebetnek is orczája tündöklött: Mivel az Isteni finyességek sugári, minden belső izekett és tagokat annyira által-jártak, hogy külső ábrázttyanis ki-arad.

nanak,

nanak, és áztis fényesse teńék. Azért Istennek ilyen belső malasztásával és vigasztalásával lelkében mng-eligittetvén, az után minden testi eledel nélkül gyakorta sok órákat el-töltöt, avagy ha mások mura-talára valamit evettis, az oly keves volt, hogy ételnek sem mondhatta ember.

Innett származott hogy eńek az Isten szerető Aszony-nak imadtsága ollyá hatalmas volt, hogy valamit Istentől ké-vánt, azt csak könnyen meg-nyerte, a' mint a' fel jegyzet példák-ból világosan kiterzik. Nyukszik vala éczakának i-

dein

dein Erlebett, midőn az An-nya, ki immár az előtt meg-holt volt, nagy keferedet és szomorú abrazattal szemé-ben tűnek, és lábaihoz borul-ván azon kére, hogy mentül hamarab könyörüllyon rajta; mivel nemely fogyatkozási, és runyasági-miatt kégyetlen tűzben kénlodik. Látván eze-kett Erlebett, fel úgrék agya-ból, és minek utána imadko-zott volna el-szenderedék, és ime Ujjobban azon árnyék meg-jelenek és meg-köszön-vén neki erette tött győrs imadtságát azt monda: hogy Isten az ő könyörgésétt a'nyi-

E

ra bő-

ra böczülli, hogy mind eleve-
nekett mind holtakatt könnyen meg-
szegéthett. És a mi á
halottakat illeti, maga példá-
jával bizóytotta. Ersebett róvid
imadtsága-által fel-szabadul-
ván iszonyu győtrelmekből:
A' mi ped gaz é öket nézi, bár
többet ne emliczünk elégédő
pelda ama búszke iffiaozka ki-
nek midőn feslett érkölczett,
hevűagos maga-viselefeből, és
oltózetiből eszébe vertte volna
ez a' szent Afzony, és érdeme
szerént meg-is feddette volna
erette, végrére azt kérde tőle:
Ha akarja-i hogy imádkozzék
erette? kire midőn az felelte

vol-

volna, hogy nem csak akarja,
hané ugyan kéré-is. No tehát,
ugymond Ersebett, imádkoz-
zunk egyűtt. Mind ketten
terdre esvén nagy ajtatóssan
kezdének imádkozni. Egy ke-
ves idő mulva kezdé az iffiu
teli tórokka kiáltani: Afzo-
nyom, elég imár; mivel á te i-
madtságodnak tűze anyira fel-
gyulasztot, hogy tovább el nem
szenvedherem. Midőn ez an-
nal nagyob bürgolaggal von-
ratná könyörgésért. Ujob-
ban az iffiu kezdé kiáltani és
ítenkedni! Afzonyom, édes
Afzonyom, szűnnyel-meg im-
már elég eddig; mert lehetetle

E 2

hogy

hogy ezt a' ki-mondhatatlan
 forróságott tovább el-rűrhes-
 sem. Meg-is tovább akarván
 imádságot nyutani Erőbette.
 A' Iesus Christusra kénsze-
 rélek, fel-kialt amaz, had el
 immár az imádságott. Ha éle-
 tem jobbitását kívánod ne fies
 halálomra. Añyira-is jutot va-
 la dolgá az iffúnak, hogy az
 egész teste nagy bűvön veriti-
 keznek, és feje, s' orcája u-
 gyan gőzölögne, kitt midőn
 a' szolgálok fogtak volna,
 hogy el ne-ajúlna oly nagy
 hevségett erzetek, hogy alig
 nyulhattak jól hozzá. El-
 hagyván imádságát Erőbette,

az

az iffú-is meg-chendeselek,
 el-mulván a' forróság: mind
 azon-által ugyá ott arra aján-
 la magát, hogy mentül hama-
 reb Barátra lészén a' mint
 hogy az után megis cheleked-
 te Szent Ferencz szerzetében
 iratván magát. Többeknekis
 idvességekte volt z ea' Chri-
 stus kedves szolgálója mind
 imádságával, mind szép inté-
 sível, és más keppen-is.

Egy leánynak egy palászt-
 tottada, és a' palásztal együtt
 oly malasztott nyere, hogy
 leg-ottan örök szűzeslégett
 fogada Jstenének. Más Re-
 degundis nevű leány felől, ki-

E 3

nek

nek chudálatos szép hoszfű
 arany színű haja volt, iriák
 hogy az ugyan-ugy haja meg-
 erefzeve Szent Erséberhez
 talalt volt nem tudom mi
 okbul, mennj. Reá tekintvén,
 a' leányra Ersébett, és Istennek
 titkos sugallásából eríven an-
 nak régé szándékat, csak hir-
 telen meg-ragattatá és noha
 elegett rúgoldozott, a' haját
 el-nyirette. Voltak a' kik eb-
 ben meg-ütköztek, kiknek
 Ersébett: Nem vallott, ugy
 mond a' leány semmi kárt,
 tört a' haja el-nyérése idvöl-
 ségére léssen; mivel ennek
 utanna nem léssen miben ke-

vélyked-

vélykedni, és a' tanácsztulis ma-
 gát meg-vonnya. Az után szo-
 litá a' leányt, és azt kérde tüle,
 ha nem ütközötté valaha oly
 gondolat szivében, hogy meg-
 jobbicza életét, és Istennek
 szolgályn? kinek amaz:
 Néked, (ugy mond) Aszo-
 nyom, az Isten sügra-meg
 hogy az hajamat el-nyéret-
 ned. Régen én magamban el-
 tekellertem volt, hogy é Vilá-
 gi el-mulando dolgoktól bú-
 chút vévén, az menyei jókat
 es idvöllegemett kereslém
 valamely Szent Szerzetben:
 de mind eddig az én hajam
 tartoztatott az Isteni szolgál-

E 4

lattul.

lattúl. Azért édes leányom,
felele Ersebett, hogy én teged
attúl a' veszedelmes halloga-
tástól meg-mentettelek, Isten-
nek hálaát adok, és inkább a-
karom, hogy sem mint ha az
én fiamat Római Chászárság-
ra coronazták volna. Maga-
hoz vévén azért Ersebett a' le-
ányt, és parasztab köntösben
öltöztetvén, az Ispitályban
rendelete, hogy ott szolgáljon
az betegeknek, és küldűfok-
nak, kitta amaz nagy örömeft
meg chelekedett, és ugyan ott
szentül végezte-el életét. Itt
igen méltó meg-fontolnunk
mely ala-valo és semmire kel-

lő do-

lő dolog gyakorta a' mivel az
ördög az Isteni szolgálattúl az
embert tartoztattya. Mi le-
hett el-veretted a' hajnál!
megis abból font erős esztran-
gott az ördög, kivel azta' bal,
gatag leánzott, maga hívse-
gere oly vastagon kötelezte
volt, hogy ha szent Ersébet
azt idei én elné mettzette vol-
ná, az lett volna oka veszedel-
mének. Adná Isten hogy most-
is sokakkal hasonlokép-
pen ne jáczadoznak azon el-
lenség! Absolon üstökinél
fogva akada a' cherfára, és
meg öletek: ézeket is hajok-
nál fogva hurezollya az ördög

E s

az örök

az örök kárhozatra. Az ő peldából tanullyuk meg aztis, mely igen örvendezett az a' Szent Afzony chak egy lélek megterésin is: hogy mi-is ebben követségűk Ersebet; amaba az ördög chalardságából magunkat öjük.

De hogy az ő nyomba hōnet valamennyire ki-terünk, vizsgálja, terjünk, és Szent Ersebet ájtatóságát annál serényebben kövessük, felette szükségessé értenünk, miképoen a' Szent Mife halgatasában viselte legyen ő magát. Először azért azt olvasom felőle, hogy noha gyermekiségéről fogva min-

denkor.

denkor örömet járt a' Szent Mifére, mind azon által hova tovább mind inkább nevedett benne az az ájélatosság. Azért leg-ottan hogy a haráng szót hallotta, minden dolgait felbénhatta, és úgy sietett a Templomba hogy gyakorta egyebet meg-előzött. Bezzeg nem várakoztatta ám ő a' Papot, hanem inkább a' várakozott a' Papra. Masodszor ha mily volt, fején nyakán, vagy kezében, mellyett magáról tisztességesen le-vehetet, affele ékessegett mind felre tőte vagy elreített, míg a' szent ceremoniák tartottak. Annak

E 6

felette

felette nem csak szemeit ide s' tova való vándorlástól, de meg elméjéti minden chavargástól mentül jobban lehetett meg oltalmazta. Mikor pedig a' Pap avagy az Evangeliumot mondotta, avagy az Ur testét fel-mutatta, akkor ugyan kiváltképpen való alázatosságot és tiszteltet mutatott, sok szép külemb felelőzésekkel mekedesekkel serkengetvén magát annak a' mennyei kenyérnek kívánságára. Es mivel rehez affele lángba indult s' fellobbant indulatokat magában embernek úgy meg-foy-

tani,

tani, hogy csak villámás képen-is ki ne fokadgyon: történt néha az oltiának megszentelése-után hogy midőn belől gyűladózna, kívül az orczái is annyira rüdöklenek, hogy egy jambor és Istenes életű Pap, a' ki azt a' fenyegetett latta, szemeinek bantodása-nekül rea nem nézhetett.

Az Anya szent egyhaztól rendelt Innepekett, böjtökett és egyéb rend tartásokat, kiválképpen pedig a' negyven napi böjtött, noha elég gyarló erővel bírt, mindenkor nagy tökéletesen meg-tartot-

ta,

ta, nem csak többet imadkoz-
ván, és bővebben alamiznal-
kodván, hanem annak felet-
te magát gyakorta östoroz-
ván. Nagy chótörtökön, meg-
áz Ura éltében, minden chi-
fraságról meg-fosztotta ma-
gát, és mint valami paraszt
vagy polgár afzony úgy öltö-
zött, és nyíán azokkal együtt
járta el ebéd-után a szent
egyházakat. Azon nap tizen-
két küldött gyű ött egybe,
kik leg oczmanbak voltak; és
azoknak labokat meg-mosta,
rólötte, chokolta: eggyen-
ként mindenikinek tizen-
két kett pénz, egy buza ke-

nyerett,

nyerett és anyi polztott adott
mennyi kinek kinek rúbazat-
tyára elég volt. És egy olykor
midőn mind azon poklofo-
kat szerzett volna egybe,
azoknakis mind rendel nem
csak kezekett és labokat meg-
mosogatta volna, hanem fe-
kelyeket is nem utalta meg-
chokolgatni. Azt az északat,
mely nagy péntekre vitrad i-
madtságban és a Christus ke-
serves kén szenvedéséről való
elmelkedésben szokta volt ép-
pen el-öltetni: réggel pepig
meg-parancholta a szolgalo-
inak, hogy az nap senki ötet se
Afzonyának ne hija se valami

böchül-

böchüllettel ne illesse. Az után sok kita lent, temjent, és vékony, viasz gyertyáczkákat kifizetett, kiket apro pinzekkel meg-fűzván, úgy járta mezét láb a' Parasztnok között mind az Templomokat és koporsókat, mind az oltárokat is rendről rendre, és mindenekre egy kötés lent, temjent, és egő gyertyáczkát tűt, a' mint abban az időben á' parasztnoknál szokás volt. kiért noha sokan meg-szol-lották, nem alázatosságnak, hanem fosvénységnek mondván hogy egy olyan Herczeg Afzony chak apro pinzétt ösz-

togat-

togatta oly jeles nap mind a' kuldufoknak, mind az oltárookra; de ő affele nyel veskedissel nem gondolván alhatatoson el járt dolgában, és esztendőnként egyczer el-kez-dett ájédatosságit, vitte végbē. Hasonlóképpen Aldoza chō-tōtók előtt valo napokon, paraszt modon chak valami vá-szon szoknyában öltözött, és a' falusi afzonyók közze fűvén magát, velek eggyütt me-zét lab járta mind á' három nap a' processiótt. Más tōb alkalmazatossággokká is örömeft azok közze toltta magát, mind ha azok közt nagyob ájédatos-

ság ott

ságott erzene szívében: hogy
 így mind az alázatosságban,
 mind pedig más világi pom-
 pának meg-útallásában napo-
 ként eleb eleb moszditána.

Azonban forogton forog-
 ván az esztendőök, Ersebet-is
 életének utolsó chilyához kö-
 zölgett vala, midőn a' Christus
 nagy dicsétségben meg-jele-
 nek neki, mondván. *Veni di-*
leſta mea Elizabetha, & apparatus
tibi tabernacula ſubi. Jovel édes
 kedves Ersebetem, és meny-
 be neked el-keszitetet hay-
 lékha. Meg nem feythetni,
 mely chudalatos vigasságot
 szerzett és a' látás szent Erse-
 betnek

betnek szívében. Azért leg-
 ottán a' gyonto Attyához me-
 ne, ki akkor beteg ágyában
 kinlodot; ki midőn azt kér-
 dette volna, ha neki halála
 törtennek, mint rendelné az
 után életét? Ersébeth meg-
 beszille neki, mit látot és hal-
 lott volna. Negyed nap mul-
 ván meg-betegedek Ersébeth,
 és meg-fogyatkozván eréiébē
 noha a' gyarló test ágyban
 esék, de lelke ugyan a' men-
 nyei angyalokkal nyajaskodik
 vala: azért csak véletlenül
 nagy gyönyörűségesen kezdé
 azon ágyában enekelni. Egy-
 keves vártatva ki fordulván

szolirá

szolitá a' szolgált ki mellet-
te vigyázott, ki midőn meg-
beszéllette volna mely szépen
énekdeget: Hallottadé in-
káb te, (azt kérdé) az én enek-
lilemet? Igenis Afzonyom, fe-
lele á szolgáló. Egy mada-
raczka (monda Ersébet) rö-
pült, vala-ala az égből, ki á fal-
és közöttem meg állapadván,
meg nem mondhatom mely
gyönyörűséges szép külbomb
fele notákat süvöldögölt, ugy
a nyira hogy noha felettéb bá-
gyat alapattal volnék, mégis
nem tűrhettem hogy együtt
vele ne énekelnék. Halála
előt harmad nappal meg-pa-

rancho.

rancho, hogy lenkit hozza
ne bochassanak kinek midőn
okát kerdenek azt felele: Ne-
kem rövid idő-akat számott
kelletik adnom, tudván a-
zért az én Biromnak igafsá-
gat és iteletinek keménységét,
chendességben akarok lenni,
hogy tellyes életemnek folyá-
sát eleb jól meg rofztállyam,
hogy sem mint a' Birohoz i-
deztessem. Halála-előtt valo
nap lelki Attyát hivatá, ki
valamennyire immár meg-
könnyebbedett vala, kihez
nagy tőredelmességgel és kön-
bullatásokkal meg-győnván,
testamentomban mindenét a'

Chri-

Christusnak hagyá, egy rőgyos
loknya-kivül, melyben el-
mettetnék. Az után az Ur
restét és á szent kenetett ma-
gához vévén, azokkal kik la-
togatni jöttek volt, sok szép I-
stenes dolgokról beszéltetett,
de kiválképpen arról, mint és
hoggy végaztatta a' Christus
Márthár és Magdolnár a' bat-
tyok haláláról mint ment a'
Lázár koporfojához, ott mi-
ként sírátkozott. Mely Chri-
stus síralmáról oly eleven,
éles és szívek által-hathato
szókkal beszéltett, hogy sírás
nélkül nem ohatták, valakik
azt hallották. Beszéddel vé-

gezvén,

gezvén, azaknak minden
moszgatása nélkül chudállá-
tos mely gyönyörűségessen
kezdett enekelni, kinek mi-
dön okát tudkoznák. Nem
hallottatok-e ti ugy mond,
mely kedvesen musikálnak
vala itt? nekem is azokkal eg-
gy ite kellett énekelnem. Kes-
tség nekül azok á Musikasok
nem másak, hanem Angyá-
lok voltak, kik arra á boldog
lélekre vára koztak. és á testöl
valo el-valását vigasztalták.

Immár közel ji-fel vala,
hoggy á környül-állokra vetvé
szemeit azt kérde túlok Ersé-
bet: Mitt mivelnénk, ha most

a' Póköl.

a' Pókóibeli ördög meg-jelennek? Alig mondahata-ki észökat, hogy Ujokban nagy batran kezd kiáltani: *Discede miser, fuge maledicte*: Tarczd dolgöd te nyomorult, szalagy teátkozott. Halálan lévén, ez, ugy mond, az az eczaka melyben a' boldog Szüz, szüzessé. genek sérelme nélkül e' világra hozta az ő fiát: azért méltó hogy mi-is az édes Iesuskáról elmélkedgyünk: miképpen telben eztakának idejé, bűdös, álkalmatlan istállóban született; miképpen egy darab rongyba takartatot, és a' bármok jászolában helyhezterett.

Ezek-

Ezekről ugy mond, betzélge-sünk. Midőn ezeket monda-ná, mint ha szunnyadni akar-na, le-hájtván fejétt nagy chendesen, Istenhez bochátá lelkétt. Urunk születése után 1231. esztendőben, szent András havának 19. napián. Négy egész nap fen kellett a' holt testett rartanj, hogy a' nagy sokaság, ki minden felől ugyan feregestől sietett oda, szemlelhetné, és illethetné. Ha ki pedig valamic kaphatott ruhájból vagy hajából azt minden kincznel drágábbnak tartotta. Az idő-álat nem chak semmi bűdöségert senki nem

F

erzett

erzett, hanem inkább chudállatos jó illattal teli volt az egész ház; a' testis oly gyengye és szép volt mint ha meg a' Lélek benne volna.

Legottan hogy eltemetek ugyan ott Marpurgban az Ispirály mellett való kápolnában, szokatlan sok cstudákkal akará Isten ennek az ő kedves szolgálójának szentségéért az egész kereszttyen világnak tutára adni. Mivel Isten annak érdemiért nem chak, vakokat, némákat, sántákat, süketeket, poklosokat, és más egyéb betegekett meggyógyított, kivalképpen az olajjal,

mely

mely abból a' szent testből szivárkozot, hanem annak felterte a' mint Ribadeneira és Iacobus Montánus írják tizenhát halottat támasztot fel. Ezekről az chudákról bévebben emlekezik Bonfinius és Montánus Suriusnál, kiknek végére menvén sok hiteles személyek által, a' kilenchedik Gergely Papának által küldetik Ujjobban azokat sok tudos, okos, és Isten-félő emberek eleiben adá, és minek utánna igazaknak talaltattak volna, azon Romai Papa Ersebeter a' szent őszvegyek laistromában be-irá Pünkösöd

F 2

napián,

napián, halála-után negyedik
esztendőben, kinek tisztel-
gere ugyan ott Perusiomba,
a' szent Domonkos szerzetin
valo Barátok Templomában
egy olrárt maga épéttére és
megis szentele.

Ihon mi-képpen dűchõiti
Isten azokat, kik életekben
egyebetr az Isten dűchõségé-
nel nem somiuhoztak. Ihon
mely felséges állapatra emeli
azokat, kik é Világnak méltó-
ságát az] õ kedvéért meg-ta-
porták! Bolondságnak ítéle
é világ hogy Ersébet Király
leánya, és nagy Herczegné
lévén, nemtelenne tévé ma-

gát,

gát, hogy az udvar helyet,
az Ispitált; a' vont arany kõn-
tõsért, darocz foknyát és
szõr ingett; a' gazdag asz-
talért, hideg kõnyhált, az
fejedelmekkel valo nyajasko-
dásért, a' küldusokkal valo
társalkodást; e' világi jókért a'
szégenységett, a' maga akarat-
tyáért, az engedelmeiségért;
a' böchületert, a' gyalazatot;
a' szabad életért, a' testnek
sányargatását választotta: De
vallyon michoda kárt vallott
afféle bolondságával? Azt
tudnia illik, hogy az Isten fiái,
és a' meg-dűchõült szentek
közze szantaltatot: azt

F 3

hogy

hogy hogy halála előtt maga Christus meg-jelenvén neki mint szerelmes leányát szép edes-szóval a' boldogságban hitta; Azt, hogy az Angyalok nem csak beteg-ágyába, mint valami mennyei Filemülek vigasztalták é-neklifekkel, hanem annak felette utolsó pihenésekor gyöngyörűseges Musikát inditottanak, és meg-mondhatatlan örömmel s' pompával fogattak arratlan lelkét. Azt, hogy a' dogleletesség és firkák helyet, drága joillatt, mint valami patikából és olyan olai fivarkoznék mely

min-

minden betegségek-ellen bizonyos orvosság volna. Oh nagy eszes esztenlenség! oh felleltéb okos bolondtság. Leheté valaki, a' kiből keresztyén vér legyen, a' ki Ersébet boldog ki-mulását, minden világi Királyok halálánál nagyobbra ne böczüllye, és ha választani szabad volna, áztinkáb nem választaná? No tehát kövessük szent Ersébetet, hogy afféle okos bolondság-által, a' boldog halált, és az örök dichőségert el-nyerhesük.

V E G E.

n

An

180

